

სწავლანი

წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა
იოვანე სინელ მამასახლისისა,
რომელნი მიუძღუნან მამასა იოვანეს,
რაითელ მამასახლისსა,
რაგეთუ ეთხოა მას მისგან, რადთა აღწერნეს
სწავლანი მონაზონთა მიმართ

გამოსლვისათჳს სოფლით

თავი 1

1. შეწევნითა სახიერისა და კაცთმოყუარისა და მონყა-
ლისა ღმრთისა და მეუფისა ჩუენისაჲთა ვინყოთ სიტყუად,
რამეთუ კეთილ არს, რადთა ღმერთი ვყოთ დასაბამად მო-
ნათა მიმართ ღმრთისათა სიტყუსა; რამეთუ ყოველნი-
ვე, რომელნიცა დაჰბადნა სახიერმან მან და დიდებულმან
ღმერთმან სიტყუერნი, თვთმფლობელობითა პატივ-სცა; და
ამისთჳს, რომელნიმე არიან მისა მეგობარ, და რომელნიმე –
ერთგულნი მონანი, და რომელნიმე – უჭმარნი, და რომელ-
ნიმე – სრულიად უცხო-ქმნილნი, და სხუანი, დაღაცათუ უძ-
ლურ არიან, არამედ წინააღმდეგომვე.

2. ხოლო მეგობრად ღმრთისა გულისწმა-ვჰყოფთ ჩუენ,
უსწავლელნი ესე, ჰ, წმიდაო მამაო, უწორცოთა მათ და სა-
ცნაურთა ბუნებათა, რომელნი გარემო მისსა არიან; ხოლო
მონად ერთგულად – ყოველთა, რომელნი იქმან მოსწრაფე-
ბით ნებასა მისსა; და მონად უჭმარად – ყოველთა, რომელ-
თა მიუღებოეს ნათლისღებაჲ, და აღთქუმანი იგი, ნათლის-
ღებასა შინა მათ მიერ ღმრთისა მიმართ ქმნილნი, არა დაუ-
მარხავნ კეთილად.

3. ხოლო უცხოდ და მტერად ღმრთისა მათ გულისწმა-

ვპყოფოთ, რომელნი ანუ უნათლავნი და ურწმუნონი არიან, ანუ ბოროტად მორწმუნენი; ხოლო მბრძოლ და წინააღმდეგომ იგინი არიან, რომელთა არა-თუ თვით ოდენ განუგდებიეს თავთაგან მათთა ბრძანებად ღმრთისად, არამედ ყოველთაცა, რომელნი იქმან მას, ფიცხლად ჰბრძვანან და წინააღმდეგებიან.

4. და ვინადთგან ამათ ყოველთათჳს, რომელნი ვთქუენით, თითოეულისათჳს განყოფილი და განთჳსებული სიტყუად არს, ხოლო ჩუენ, გლახაკთა ამათ და უსწავლელთა, ვერ ძალ-გკც მათ ყოველთათჳს თითოეულად თქუმად, ამისთჳს მოვედით და ერთგულთა მათ მონათა მიმართ ღმრთისათა, რომელთა კეთილად გუაიძულეს, უღირსი ჴელი ჩუენი განვჴმარტოთ მორჩილებითა შეუორგულებელითა, და მათისა გულისჴმის-ყოფისაგან მოვიღოთ სიტყუკსა ჩუენისა კალამი, და მჭმუნვარესა მას და ბრწყინვალესა სიმდაბლესა შინა, ვითარცა მელანსა, აღმოვანოთ და სათნოებითა განგლესილთა და სპეტაკთა გულთა მათთა ზედა, ვითარცა ქარტათა, და უფროჲსად, ვითარცა ფიცართა ზედა სულიერთა, ვინყოთ წერად საღმრთოთა მათ სიტყუათა და თესლთა სათნოებისათა, და ვიტყოდეთ ესრეთ:

5. ყოველთა, რომელთა ენებოს და ეძიებდენ ღმერთსა, ეპოების მათ. რამეთუ იგი არს ყოველთა ღმერთი და ყოველთა ცხორებად – ურწმუნოთა და მორწმუნეთად, მართალთად და ცოდვილთად, უვნებელთა და ვნებულთად, ღმრთისმსახურთად და ურჩულოთად, ერისაგანთად და მონაზონთად, ბრძენთად და უსწავლელთად, მრთელთად და უძღურთად, ჭაბუკთა და მოხუცებულთად. ვითარცა სივრცჴ ნათლისად და ხილვად მზისად და ბუნებად ჰაერისად ყოველთა ზედა არს, ეგრეთვე იგი არს ყოველთა ცხორებად და ამის ყოველისა მომცემელი, და, რომელნიცა ეძიებდენ, ეპოების მათ, რამეთუ არა არს შეცვალებად მის თანა, არცა თუალლებად წინაშე ღმრთისა.

6. ურწმუნოდ არს ბუნებად სიტყვერი მოკუდავი, რომელი ნებსით ცხორებისაგან ივლტოდის და თვსსა დამბადებელსა, რომელი-იგი მარადის არს, არა არსად ჰგონებდეს.

7. ურჩულოდ იგი არს, რომელსა რჩული ღმრთისად თვსითა უკეთურებითა ეპყრას და ნვალებითა წინააღმდგომითა, და ჰგონებდეს, თუ ჰრწამს მას ღმერთი.

8. ქრისტიანს არს მსგავსებად ქრისტესი ძალისაებრ კაცობრივისა, და რადთა საქმით და სიტყვით და გონებით მართლიად და უბინოდ ჰრწამენეს წმიდად სამებად.

9. ღმრთისმოყუარეს იგი არს, რომელსა ბუნებითი იგი და უცოდველნი საქმენი აქუნდენ შეუცვალელებლად, და არა-რომელსა კეთილსა ზედა, რომელი მისგან შესაძლებელ იყოს, უდებ იქმნეს.

10. განკრძალული იგი არს, რომელი შორის განსაცდელთა და საფრვეთა და ამბოხებათა ისწრაფდეს აღსრულებად საქმეთა მათთა, რომელნი განშორებულ არიან ყოვლისავე ესევეითარისაგან.

11. მონაზონებად არს წესი და საქმეს უწორცოთად, აღსრულებული წორცთა შინა ნივთიერთა და მოკუდავთა.

12. მონაზონი იგი არს, რომელი ღმრთისასა ოდენ იქმოდის და ხედვიდეს ყოველსა შინა ჟამსა, და ადგილსა, და საქმესა.

13. მონაზონებად ესე არს, რადთა ნებად თავისა თვსისად დაუტეოს და შეიკრიბნეს ყოველნი გულისსიტყუანი თვსნი განბნეულნი და ეკრძალებოდეს ყოვლადვე.

14. მონაზონებად არს იძულებად ბუნებისად სამარადისოდ და დაცვად საცნობელთად დაუკლებელი.

15. მონაზონებად არს გუამი შეუგინებელი, პირი წმიდად, გონებად განათლებული და მხედვარი.

16. მონაზონი არს სული მჭმუნვარს, სამარადისოდთა წსენებითა სიკუდილისადათა შეურვებული, ეძინის თუ ანუ ეღვძის.

17. განშორებად სოფლისაჲ არს ნებსით მოძულებაჲ და უარყოფად ბუნებისაჲ¹ სურვილისათჳს კეთილთა მათ უზემთაჲს ბუნებისათა.

18. ყოველთაჲვე, რომელთაცა სოფლისა საქმენი დაუტევნეს, ანუ სიმრავლისათჳს ცოდვათა მათთაჲსა, ანუ სასუფეველისათჳს ცათაჲსა, ანუ სიყუარულისათჳს ღმრთისა ქმნეს. უკუეთუ კულა არცა ერთი ამათ სამთა გულისსიტიყუათაგანი იქმნა მათდა წინამძღუარ, პირუტყყული არს გამოსლვად მათი. გარნა ყოველსაჲვე ზედა აღსასრულსა მას საქმისასა, თუ ვითარი ყოფად არს, მოელის კეთილი იგი მეუფე ზუენი.

19. რომელი გამოსრულ იყოს სოფლით განბნევაჲ ტვრთისა ცოდვათა თჳსთაჲსა, მიემსგავსენ მსხდომარეთა საფლავებსა თანა გარეგან ქალაქისა, და ნუმცა დასცხრების მჭურვალეთა მათ და ცეცხლებრ მოტყინარეთა ცრემლთაგან და დაფარულთა მათ გოდებათაგან გულისათა, ვიდრემდის იხილოს მანცა იესუ მოსრული მისა, და რადთა ლოდი

¹ რაჲ არს „უარის-ყოფად და მოძულებაჲ ბუნებისაჲ“? გარნა ამას იტყჳს წმიდაჲ ესე მამაჲ, რამეთუ ბუნებაჲ ზუენი პირველ დაჰბადა ღმერთმან უენებელად და წმიდად. და მოგუცა ძალი მოგონებისაჲ, რადთა ვიგონებდეთ კეთილსა და სათნოებასა; და ძალი გულისწყრომისაჲ, რადთა მრისხანე ვიყენეთ ეშმაკთა მიმართ და ვნებათა; და ძალი გულისთქუმისაჲ, რადთა გულისთქუმაჲ და სურვილი გუაქუნდეს სასუფეველისა მიმართ ცათაჲსა. ხოლო ზუენ შევცვალენით ესე ძალნი ცოდვისა მიმართ და გულისთქუმაჲ მოვიგეთ ბილწებათაჲ, და გულისწყრომაჲ ძმათა მიმართ, და მოგონებაჲ უკეთურებისაჲ. და შევცვალენით კეთილნი იგი ბუნებისა ზუენისა საქმენი ბოროტისა მიმართ და ვქმენით ვნებაჲ ბუნებად ზუენდა. ან უკუე რომელმან ესევეითარნი ესე ვნებანი, უდებებითა ზუენითა ზუენ შორის დანერგულნი, განდევნეს და მძლე-ექმნას მათ, მას მოუძულებიეს და უარუყოფიეს ჭეშმარიტად ვნებული იგი ბუნებაჲ; და ესე არს ჭეშმარიტი გამოსლვად სოფლით – უარის-ყოფად ვნებულისა მის ბუნებისაჲ და გამოსლვად ძიებად პირველისაჲ მის და უვნებელისა ბუნებისაჲ, რომელი მოგუცა ღმერთმან.

იგი გულფიცხელობისად გულისაგან მისისა გარდააგორვოს, და ლაზარესებრ შეკრული იგი გონებად მისი საკრველთაგან ცოდვათადას განწსნას, უბრძანოს რად ანგელოზთა მისთა, ვითარმედ: „განწსნით იგი ვნებათაგან და განუტევეთ სლვად ნეტარისა მის უვნებელობისა გზასა“ (შდრ. იოან. 11,44). ხოლო უკუეთუ არა ესრეთ იქმნას, არარად სადმე სარგებელ-ეყო მას გამოსლვად სოფლით.

20. რაოდენთაცა გუნებავს ეგვპტით² გამოსლვად და მწარისა მის ფარაოვს მონებისაგან სივლტოლად, უეჭუელად ჩუენდაცა მოსე ვინმე საწმარ არს შუამდგომელად ღმრთისა მიმართ, რადთა დადგეს იგი ჩუენტვს შორის საქმისა და ხედვისა და განიპყრნეს ჴელნი ღმრთისა მიმართ, რადთა რომელნი-იგი შეუდგეთ მას, წიალ-ვლოთ ზღუად იგი ცოდვათად და ამალეკსა მას ვნებათასა მძლე ვექმნეთ. რამეთუ სცთეს ყოველნივე, რომელნი მისცემენ თავთა თვსთა ესევითართა მათ ბრძოლათა და ჰგონებენ, თუ არა საწმარ არს მათდა წინამძღუარი.

21. რომელნი ეგვპტით გამოვიდეს, მოსე იყო წინამძღუარ მათდა, ხოლო რომელნი სოდომით გამოვიდეს – ანგელოზი. და ანცა, რომელნი სულიერთა ვნებათა³ კურნებასა

² „ეგვპტესა“ მოიღებს სახედ სოფლისა ამის, რომელი სავსე არს სიბნელითა ვნებათადთა. (ხელნაწერთა ტექსტებში მითითებული არაა, თუ რომელ მუხლს ეკუთვნის ეს განმარტება).

³ „სულიერნი ვნებანი“ ესე არიან, ვითარ ცუდადმზუაობრობად, ამპარტავანებად, მრისხანებად, მწუხარებად, მოწყინებად, სიძულული და სხუანი ესევითარნი; ხოლო ჴორციელნი ვნებანი – ნაყროვანებად, ვეცხლისმოყუარებად, სიძვად, სიყუარული სოფლისა საქმეთად. რომელნიცა უკუე სულიერთა მათ ვნებათაგან იძლეოდინ, უწმს მათ წინამძღუარი გულისწმისმყოფელი, და რადთა მცირედ ჴორციელადცა ნუგეშინის-სცემდეს – რადთა არა ვითარცა მმარხველნი და მოსწრაფენი ზუაობდენ – და ესრეთ, ოდესმე მარხვითა და ოდესმე განსუენებითა, გულისწმის-ყოფით ჰკურნებდეს სენთა მათთა. და ესევითარნი მსგავს არიან ეგვპტით

ეძიებენ, იგინი მსგავს არიან ეგვიპტით გამოსრულთა, რომელთაცა მოსესებრი უწმს მკურნალი; ხოლო რომელთა სურის უბადრუკთა ამათ ჯორცთა არანმიდებისა აღძარცვად – ანგელოზი, ესე იგი არს, ვითარმედ ანგელოზის სნორი, რათა ესრეთ ვთქუა: უწმს მათ შემწვ, რამეთუ სიდიდისაებრ და შეყროლებისა წყლულებათაჲსა გვწმს ჯელოვანიცა მკურნალი.

22. ჭეშმარიტად დიდი ჭირი და დაუცადებელი შრომაჲ უწმს, რომელთა ჯელ-ყვეს ჯორცითა ზეცად აღსლვად, და უფროჲსლა – დანყებასა მას და დასაბამსა სოფლით გამოსლვისა მათისასა, ვიდრემდის გემოთმოყუარე იგი ჩუეულეზაჲ ჩუენი და ულმობელი იგი გული ღმრთისმოყუარეზაჲ და სინმიდედ გლოვისა მიერ მოვიდენ. რამეთუ ჭეშმარიტად დიდი შრომაჲ ჯერ არს და ფრიადი სიმნარვ, და უფროჲსლა – რომელნი ვნებათა შინა ჩუეულ ვიყვენეთ, ვიდრემდის გონებაჲ ესე ჩუენი, ძალლებრ ჯორცთმოყუარვ და მწკრისმოყუარვ სინმიდისმოყუარვ და სიბრძნისმოყუარვ ვყოთ სიმშკდისა მიერ და მტკიცისა ურისხველობისა. გარნა ნუმცა უსასო ვართ ვნებულნი ესე და უძლურნი, არამედ სარწმუნოებითა შეუორგულეებელითა ჩუენი უძლურეზაჲ და უსუსურეზაჲ სულისაჲ მარჯუენითა ჯელითა ჩუენითა ქრისტეს მიუპყრათ და აღუარებდეთ. და უეჭუელად მოვილოთ მისმიერი შეწვენაჲ უზეშთაჲს ღირსებისა ჩუენისა, უკუეთუ ოდენ უფსკრულსა სიმდაბლისასა შთავიყვანებდეთ დაუცადებელად თავთა ჩუენთა.

გამოსრულთა, რომელთა უძლოდა მოსე. ხოლო რომელნი ჯორციელთა ვნებათაგან იძლეოდინ, უწმს მათ კაცი წინამძღურად, რომელსა კნილა და უჯორცოთა და ანგელოზთა მსგავსი ცხორეზაჲ აქუნდეს მარხვითა და სიფიცხითა და უწყალოებითა ჯორცთაჲთა. და მსგავს არიან იგინი სოდომით გამოსრულთა, რამეთუ ეგვიპტვ სულიერთა ვნებათა სახედ მოილო და სოდომი – ჯორციელთა მამამან იოვანე.

23. უწყოდეთ ყოველთა, რომელნი კეთილსა ამას ღუანლსა ფიცხელსა და იწროსა და სუბუქსა⁴ მოუჭდებიან, ვითარმედ ცეცხლსა მოსრულ არიან შესლვად, ვინათგან უნივთოსა მას ცეცხლსა მოელიან თავთა შორის თვსთა შეწყნარებად. ხოლო გამოიცადენ თითოეულმან თავი თვისი და ესრეთ ნაყოფისაგან მისისა ველისყრდელსა* თანა შერეულისა ჭამენ და სასუმელისაგან მისისა ცრემლითა განზავებულისა სუნ, რადთა არა დასაშჯელად თავისა თვისისა იყოს მჭედრობად მისი.

24. უკუეთუ ყოველი ნათელღებული არა ცხოვნებულ არს, შემდგომი ამისი დავიდუმო.

25. ყოველთა, რომელთა ჰნებავს მონაზონებად, ყოველივემცა საქმე სოფლისად დაუტეობიეს, ყოველივემცა შეურაცხ-უყოფიეს, ყოველივემცა უვარ-უყოფიეს, მორადვიდოდინ მონაზონებად, რადთა კეთილი საფუძველი დადვან.

26. კეთილი საფუძველი არს სამთა მათ სათნოებისა სუეტთად – უმანკოებად, მარხვად და სინმიდვ. და ყოველნი ქრისტეს მიერ ჩჩკლნი ამათმცა საქმეთა მიერ ჰყოფენ დასაბამსა მათსა, და სახედ აქუნდინ ხილულნი ჩჩკლნი, რამეთუ არასადა იპოების მათ თანა მზაკუვარებად და გულარძნილებად, არცა სიმაძღვრე უძღები, არცა მუცელი განუძღომელი, არცა ჯორცნი განჯურვებულნი, ანუ გამჭეცებულნი, რამეთუ ვითარ ვჰგონებ, აღორძინებასა თანა ზრდილობისა მათისასა მჭურვალებასაცა მიიღებენ.

⁴ ვითარ არს იგი „ფიცხელი და იწროდ და სუბუქი“? გარნა ესრეთ, რამეთუ ფიცხელ არს დაცვისათვს საცნობელთადასა, რომელთა დაცვად ფიცხელ არს მათვს, რომელნი დაჩუეულ იყვნენ მათსა მიშუებასა; ხოლო იწრო არს მოლუანებათათვს და დამდაბლებისათვს ჯორცთადასა და ჩუეულებათა მათ მრავალჟამეულთა მოკუეთისათვს. ხოლო სუბუქ არს იგი სასოებისათვს ღმრთისა და საუკუნეთათვს კეთილთა.

* ველისყრდელი სახე არს სიფიცხისა სათნოებათასა.

27. საძულელ არს ჭეშმარიტად და დასანთქმელ, რაჟამს შე-რად-ვიდის მწედარი ბრძოლად და მეყსეულად შესლვა-სა თანა დაიწსნას და მისცეს ყოველთავე სახც სიკუდილისა თქსისად, რამეთუ ხედვიდიან რად სხუანი, ვითარმედ შე-რად-ვიდა, მოიკლა, არლარა სურინ შესლვად ბრძოლასა მას.

28. უეჭუელად კეთილად და ფიცხლად დაწყებისაგან შრომათაჲსა, შე-რად-ვიდით მონაზონებად, ფრიადი სარგე-ბელი გუეყოს, რაჟამს შემდგომად ჟამისა რადენისამე და-ვიწსნეთ. რამეთუ სული, რომელი განმწნობილ იყოს და კუა-ლად დაიწსნას, წსენებითა პირველისა მის მოსწრაფებისაჲ-თა, ვითარცა დეზითა ინერტებოდის. ამისთქსცა მრავალ-გზის საქმისა ამისგან მრავალთა თავნი თქსნი ფრთოან-ყენეს, რამეთუ იყენეს ვითარცა არწივნი, რომელთა დაჰჳ-დეს ფრთენი მათნი და კუალად შემდგომად მისა გამოისხნეს ფრთენი და ამალდდეს სიმალლესა ცისასა.

29. რაჟამს სულმან განსცეს თავი თქსი და წარწყმიდოს სანატრელი იგი და სანადელი მწურვალეზაჲ მისი, გამოიძიენ მოსწრაფებით, თუ რომლისა მიზეზისაგან წარწყმიდა იგი და მისა მიმართ ყავნ ყოველივე მოსწრაფეზაჲ მისი, რამეთუ არა შესაძლებელ არს სხვთ კარით მოქცევაჲ მისი, გარნა ვი-ნადცა განვიდა.

30. რომელმან შიშისაგან⁵ სატანჯველთაჲსა ყოს სოფ-ლით გამოსლვად მისი, მრავალგზის ცეცხლსა შთაგდებულსა

⁵ ორკეცი არს შიში: ერთი ახალთაჲ და ერთი – სრულთაჲ. ხო-ლო ამას ადგილსა ახალთასა მას იტყვს მამად ესე დიდი, რამეთუ რაჟამს კაცი ცოდვათა შინა იყოს და შეშინდეს, ნუჟუე ენიოს მას სიკუდილი, ამისთქს განვიდის სოფლით, რადთა არა პირველთავე მათ ბოროტთა შთავარდეს, და ილუნინ კეთილითა მოლუანებითა; და რაჟამს შიში იგი მცირედ განუქარდის, რამეთუ არამტკიცე არნ, მერმე კუალად უდებ იქმნის და ემსგავსის საკუმეველსა განქარვებულსა, რამეთუ მოლუანებით ინყო და უდებებად მო-ვიდა.

საკუმეველსა მიემსგავსის, რომელმან პირველ იწყის სულნელებად და უკუანაჲსკნელ გარდაიქცის კუამლად. ხოლო რომელი სასყიდლის მოღებისათჳს გამოვიდის, წისქული არს იგი ვირით საფქავი, რომელი მარადის ვალნ, ხედავენ რაჲ სასყიდელსა, და მარადის ერთსა ზედა იქცევიან. ხოლო რომლისა განშორებაჲ სიყუარულისათჳს ღმრთისა იყოს, მას მეყსეულად, გამოსლვასავე თჳსსა თანა, ცეცხლი იგი სანატრელი მოუგიეს და, შე-რაჲ-ვიდეს ცეცხლი იგი ნივთსა შინა, რაჲ-ზომცა წარემართებოდის, ალი თჳსი უმაღლესად აღატყინოს.

31. არიან ვიეთნიმე, რომელთა ქვათა ზედა ალიზი აღაშენეს; და არიან სხუანი, რომელნი ქვშასა ზედა სუეტთა აღჰმართებენ; და არიან სხუანი, რომელთა მცირედ ფერჯითა მათითა ირბინეს და ძარღუნი და ნასხმანნი მათნი მოღბეს და მერმე უმაღლესად რბიოდეს.⁶ რომელი გულისწმაჰყოფს, გულისწმა-ყავნ სიტყუად იგავითი!

32. ვითარცა ღმრთისა მიერ და მეუფისა წოდებულნი, გულსმოდგინედ ვრბიოდით, ნუუკუე მცირედ ჟამ იყოს ცხორებაჲ ჩუენი ამას სოფელსა, და დღესა მას სიკუდილისასა უნაყოფო ვიპოვნეთ და სიყმილითა მოვსწყდეთ.

33. სათნო-ვეყვნეთ უფალსა, ვითარცა მწედარნი – მეფესა, რამეთუ შემდგომად მწედრობად შესლვისა იძიების ჩუენგან ერთგული მონებაჲ მისი.

⁶ რომელნი ქვათა ზედა ალიზსა აგებენ, იგინი არიან, რომელნი გან-რაჲ-ვიდეს სოფლით, თჳნიერად მორჩილებად შესლვისა იწყეს დიდთა სათნობათა შენებად, და რამეთუ არა ჰყვა წინამძღუარი, მოუძღურდეს და ვერ სრულ-ყვეს საფუძველი მათი, არამედ იწყეს დიდთა საქმეთა და მიიწივნეს უდებებად. ხოლო რომელთა ქვშასა ზედა სუეტნი აღჰმართნეს, მათ იტყვს, რომელნი გან-რაჲ-ვიდეს სოფლით, განშორებული ცხორებაჲ მოიგეს, და ვინაჲთგან საფუძველი მორჩილებისაჲ არა აქუნდა, ამისთჳს ვერ წარემართნეს. ხოლო რომელნი ფერჯითა რბიოდეს და განწურდეს, მათ იტყვს, რომელნი კეთილსა მას მორჩილებისა სარბიელსა შევიდეს და კეთილად წარემართნეს.

34. გუეშინოდენ უფლისაგან, ვითარცა გუეშინის მჭეც-თაგან, რამეთუ ვიხილენ კაცნი, რომელნი წარვიდეს პარვად და ღმრთისაგან არაა შეიშინეს, და ჳმაღ ძაღლთაჲ რაჲ ესმა ადგილსა მას, შეშინდეს და მეყსეულად შეიქცეს, და რომელი-იგი ვერ ქმნა შიშმან ღმრთისამან მათ თანა, იგი ქმნა შიშმან ძაღლთამან.

35. შევიყუაროთ უფალი, ვითარ ჳორციელნი მოყუარენი, რამეთუ ვიხილენ კაცნი, რომელთა ღმერთი შეანუხეს და არცა ერთი საურავი აქუნდა; და ვიხილენ იგინივე, რომელთა საყუარელნი მათნი მცირესა რასმე ზედა საქმესა განამწარნეს და ყოველივე ღონჳ იძიეს, ყოველი სახჳ ქმნეს, ყოველი მწუხარებაჲ აჩუენეს, ყოველი აღსარებაჲ თავისა თჳსისა მიერ და მეგობართა მიერ და ნათესავთა მიერ და ძღუნითა და ქრთამითა, რაჲთამცა პირველსავე საქმესა მოიყვანეს მოყუარჳ იგი.

36. დასაბამსა გამოსლვისა ჩუენისასა სოფლით უეჭუელად შრომით და ჳირით და სიმწარით ვიქმთ სათნოებათა; და წარ-რაჲ-ვემართნეთ მათ შინა, მერმე შეუწუხებელად, ანუ-თუ მცირედ მწუხარებით და შრომით ვიყვნით; ხოლო რაჟამს მოკუდავი გონებაჲ ჩუენი დაინთქას და უფლებულ იქმნას გულსმოდგინებისა მიერ, მერმე ყოვლითა მოსწრაფებითა და სიხარულითა და სურვილითა და ალითა საღმრთოთა ვიქმოდეთ მათ.

37. რაოდენ საქებელ არიან, რომელნი პირველითგანვე ყოვლითა სიხარულითა და გულსმოდგინებითა მცნებათა აღასრულებენ, ეგოდენ საწყალობელ არიან, რომელთა მრავალი ჟამი დაეყოს მონაზონებასა შინა და ჯერეთ შრომით იქმოდინ მათ, დაღაცათუ იქმოდინ.

38. ნუცა იძულებით და ჳირისა რაჲსათჳსმე ქმნილთა სოფლით გამოსლვათა მოვიძაგებთ, რამეთუ ვიხილენ ვიეთნიმე ლტოლვილნი, რომელნი უნებლიეთ მოუჳდეს მეფესა და შეემთხვნეს მას, და მერმე ნებსით მის თანა წარ-

ჰყვეს და პალატად შევიდეს და მის თანა ტაბლასა დასხედეს.⁷

39. ვიხილე თესლი უნებლიათ ქუეყანასა დავრდომილი, და აღმოეცენა და განიშუა და ფრიადი ნაყოფი გამოიღო; და სხუად ნებსით დათესული იყო და იქმნა უნაყოფო.

40. ვიხილე ვინმე სამკურნალოდ მისრული სხვსა რაღსმე საჭმარისათვს და შეპყრობილ იქმნა სიმკვრცხლითა მით მკურნალისათა და განიკურნა, და აღმური, თუალთა ზედა მისთა მიფენილი, მოეძარცუა. და იქმნეს უნებლიათნი ესე მრავალგზის რომელთამე ნებსითთა უმტკიცეს და უჭეშმარიტეს.

41. ნუმცა ვინ მიზეზობს სიმძიმესა და სიმრავლესა ცოდვათასა და იტყვს თავსა თვსსა უღირსად მოქალაქობასა მას მონაზონებისასა, და გემოდთმოყუარებისათვს ჰგონებდეს, თუ თავსა დაიმდაბლებს, და მიზეზობდეს მიზეზთა ცოდვისათა. რამეთუ, სადა ფრიად არს ნყლულებად, მუნ კურნებადცა ფრიადი ჯერ არს, რაათა გესლი იგი განიწმიდოს. რამეთუ არა მრთელნი, არამედ სნეულნი მივლენ სამკურნალოდ.

42. უკუეთუმცა ქუეყანისა მეფემან გვწოდა, რაათამცა წინაშე პირსა მისსა ვჰმსახურებდით მას, არამცა ვადროებდით მას, არამცა ვმიზეზობდით, არამედ ყოველივემცა

⁷ ვჰგონებ, თუ ესევეითართა კაცთათვს იტყვს, რომელნი-იგი მეფისაგან განდევნულნი ექსორია-ქმნილ იყვნენ მამულთაგან თვსთა ცთომისა რაღსათვსმე. და მი-რაღ-ვიდის მეფე ქუეყანასა მას, სადა ექსორია-ქმნილ იყვნიან იგინი და შესმენილ იქმნის ვინმე მათგანი მეფისა მიმართ, ვითარმცა ბოროტსა რასმე ზრახვიდა მისთვს, მაშინ ბრძანის უნებლიეთ მიყვანებად მისი წინაშე მისსა. ხოლო მი-რაღ-იყვანიან და გამოიძიის და ვერარაჲ პოის მის თანა აუგი, მოაქციის ექსორიობისაგან და პატივ-სცის მას და დასვს თვსსა ტაბლასა. ამის უკუე ესევეითარისა სახედ მოიღო უნებლიეთ განსლვად სოფლით, და ჭირისა რაღსათვსმე, ვითარ მრავალგზის იგიცა კეთილ იქმნის.

დაუტყვევთ და მუნმცა მივისწრაფდით. ხოლო ვეკრძალნეთ თავთა ჩუენთა და ნოდებასა მას მეუფისა მეუფეთაჲსა და უფლისა უფლებათაჲსა და ღმრთისა ღმერთთაჲსა, რომელი ზეცისა წესსა მიგკნოდს, ნუმცა შეურაცხ-ვჰყოფთ, ნუცამცა ვიჯმნით მისგან უდებებისა და მცონარებისა ჩუენისათჳს, რაჲთა არა ვიპოვნეთ წინაშე დიდისა მის საყდრისა უსიტყუელ და სირცხვლეულ.

43. შესაძლებელ არს შეკრულისაჲცა სოფლისა საქმეთაგან და შებორკილებულისა ბორკილითა ზრუნვათაჲთა სლვად, გარნა ძნიად. რამეთუ, რომელთა ბორკილნი ასხენ ფერწთა, იგინიცა ვლენ, არამედ ზედაჲსზედა დაეცემიან და ნყლულებაჲცა შეემთხუევის მისგან.

44. რომელი უქორწინებელ იყოს სოფელსა შინა და საქმეთა მისთაგან ოდენ შეკრულ, მსგავს არს იგი კაცსა, რომლისა ჴელი ოდენ შეკრულ იყვნიან, ამისთჳსცა, ოდეს ინების სრბად მონაზონებისა გზასა, არა დაყენებულ არნ. ხოლო რომელსა ექორწინის, მსგავს არს იგი ჴელით და ფერწით შეკრულსა.

45. მესმა ვიეთნიმე, რომელნი სოფელსა შინა უდებად იყოფებოდეს, რომელთა მრქუეს მე: „ვითარ უძლოთ, რომელნი-ესე მეუღლეთადა შეყოფილ ვართ და სამეუფოთა საქმეთა შინა ვართ დამონებულ, რაჲთა მონაზონებისა ცხორებასა შევიდეთ?“ ხოლო მე მიუგე და ვარქუ მათ, ვითარმედ: „ყოველი, რაოდენი ძალ-გიც კეთილი, ქმენით: ნუვის შეასმენთ, ნურას იპარავთ, ნუვის უტყუით, ნუვის ზედა აღმაღლდებით, ნუვის მოიძულებთ, ეკლესიასა ნუ დააკლდებით, გლახაკთა სწყალობდით, ნუვის დააბრკოლებთ, სხჳსა ნაწილსა ნუ მოიტაცებთ და ნუ შეეხებით გუამსა უცხოსა, და კმა-გეყვნედ მეუღლენი თქუენნი. უკუეთუ ამას ყოველსა ჰყოფდეთ, არა შორს ხართ სასუფეველისაგან ცათაჲსა“.

46. მოუწდეთ სიხარულით და შიშით კეთილსა მას ღუანლსა და ნუმცა გუეშინის მტერთა ჩუენთაგან, რამეთუ პირ-

სა სულისა ჩუენისასა⁸ განიცდიან, დაღაცათუ ვერ ხედვენ, და უკუეთუ იხილონ პირი იგი სულისაჲ შიშისაგან შეცვალებული, მაშინ უმწარესად აღიჭურვიან ჩუენ ზედა, რამეთუ ცნიან მზაკუართა მათ, ვითარმედ შევშინდით.

47. ახოვნად აღვიჭურნეთ მათდა მიმართ, რამეთუ გულსმოდგინედ მბრძოლსა არავინ ჰბრძავს.

48. განგებულებით უფალმან ახლადმოსრულთა ბრძოლანი აღასუბუქნა, რადთა არა დასაბამსავე მეყსეულად სოფლად მიიქცენ. ამისთვის გიხაროდენ უფლისა მიერ მარადის ყოველთა მონათა ქრისტესთა და ესე მიიღეთ პირველად სასწაულად სიყუარულისა მის მეუფისაჲსა, რომელ აქუს თქუენდა მომართ, და გულსავსე იქმნენით, ვითარმედ მან გინოდა თქუენ.

49. და ამასცა იქმს ღმერთი მრავალგზის, რამეთუ იხილნის სულნი ახოანნი და დასაბამსავე მიუშუნის მათ ზედა ბრძოლანი, რადთამცა მალიად გვრგვნოსან-ყვნა იგინი.

50. დაფარა უფალმან ერისკაცთაგან სარბიელისა ამის სიძნელჳ და უფროდსლა – სიადვილჳ, რამეთუ უკუეთუმცა ყოველთა იცოდეს იგი, არამცა მრავალნი მონაზონ იქმნეს.

51. მისცენ შრომანი სიჭაბუკისა შენისანი გულსმოდგინედ ქრისტესა, და გიხაროდის სიბერესა შენსა სიმდიდრესა ზედა უვნებლობისასა.

52. სიჭაბუკესა შინა შეკრებულნი შრომანი სიბერეთა შინა მოუძღურებულთა ზრდიან და ნუგეშინის-სცემენ. შუერით, ჭაბუკნო, მჯურვალედ! ვრბიოდით კეთილად, რამეთუ ჟამი სიკუდილისაჲ უცნაურ არს.

⁸ „პირად სულისა“ ძალთა და საქმეთა სულისათა იტყვს, რამეთუ სახეთაგან და საქმეთა და ქცევათაგან კაცისათა სცნობენ გულისსიტიყუათა მტერნი ჩუენნი ეშმაკნი, თუ არა, თავით თვისით არარად იციან გონებაჲ ჩუენი, რამეთუ დასთესვენ იგინი სულსა შინა თვისსა უკეთურებასა და ელიან, რადთამცა ცნეს, თუ ვითარითა სახითა შევიწყნარეთ მათი თესლი, და საქმეთაგან და ქცევათა სცნობენ, თუ ვითარ შევიწყნარეთ.

53. ჭეშმარიტად ბოროტნი და უკეთურნი, მზაკუვარნი და მრავალლონენი, უძილნი და მანქანანი, უჯორცონი და უჯილავნი მტერნი გკსხენ, რომელთა აქუს ცეცხლი ჴელთა და ტაძარსა ღმრთისასა ისწრაფიან დაწუვად აღითა მით მათითა.

54. ნუმცა ვინ ჭაბუკი შეიწყნარებს განზრახვასა მტერთასა, ეტყოდინ რად, ვითარმედ: „ნუ შეჰმუსრავ და განჰლევ ესრეთ ჴორცთა შენთა, რადთა არა სენთა და უძლურებათა შთაჰვარდე“. რამეთუ ამას ნათესავსა მცირედ ვინ იპოოს, რომელსა სრულიად მოკუდინებად მათი ენებოს, რადთამცა მრავალთა და ჰამოთა ჭამადთაგან ოდენ განაყენა თავი თვისი. ხოლო ეშმაკისა მის, რომელი ესევითარსა განაზრახებდეს, გულისსიტყუად ესე არს, რადთამცა დასაბამი და შემოსლვად ბრძოლად დაჴსნილ-ყო და მერმე აღსასრულ იქმნამცა შემსგავსებული დასაბამისად.

55. ყოვლისა უპირატეს ესე იძიონ, რომელთა კეთილად ქრისტეს მონებად ჰნებავს, რადთა ადგილნიცა და საქმენი და წესნი სულიერთა მამათა განზრახვითა და ფრიადითა გამონახვითა ესევითარნი მოიგნენ, ვითარნი თითოეულისა ცხორებასა მოეზავებოდინ. რამეთუ არა ყოველთათვის კეთილ არიან კრებულნი ნაყროვანებისათვის, არცა ყოველთათვის უმჯობეს არიან სადაყუდებულონი გულისწყრომისათვის, ხოლო თითოეულმან გულისჴმა-ყავნ, თუ რომლისაგან იძლევის.

56. სამთა სახეთა შინა-ჯდომისათა შემოკრებულ არს ყოველივე სამონაზნოდ ცხორებად: ანუ რადთა განშორებულად იყოს და მარტოებით იღუნიდეს, ანუ ერთსა თანა, გინა-თუ ორთა თანა დაყუდებით, ანუ რადთა კრებულსა შორის ჯდეს მოთმინებით.

57. „ნუ მისდრკები მარჯულ, გინა მარცხლ“ (იგავ. 4,27), იტყვს სოლომონ ეკლესიასტესა შინა, არამედ გზასა სამეუფოსა ვიდოდე, რამეთუ მრავალთათვის საშუალი იგი პირველ თქუმიულთად მათ მომზავებულ არს.

58. ერთისათვის თქუმულ არს, ვითარმედ: „ვამ მისდა, რამეთუ ოდეს შთავარდეს მონყინებასა, ანუ ძილსა, ანუ დაჯსნილობასა, ანუ სასონარკუეთილებასა, არავინ ჰყავს კაცი აღმადგინებელი“. ხოლო „სადა იყვნენ ორნი გინა სამნი სახელისა ჩემისათვის შეკრებულ, მუნ ვიყო შორის მათსა“ (მათ. 18,20), იტყვს უფალი.

59. ვინ-მე არს მონაზონი იგი ბრძენი და სარწმუნო და სანატრელი, რომელმან მჭურვალეობა თვისი დაიცვა დაუშრეტელად ვიდრე დღედმდე განსლვისა მისისა ჯორცთაგან, და მარადლე არა დასცხრა დართვად ცეცხლი ცეცხლსა ზედა, და სურვილი სურვილსა ზედა, და მჭურვალეობა მჭურვალეობასა ზედა, და მოსწრაფება მოსწრაფებასა ზედა, ვიდრემდის მივიდეს წინაშე უფლისა წმიდად და უბინოდ, რომლისაჲ არს დიდებაჲ ან და მარადის და უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ!

პირველი აღსავალი სათნოებათა კიბისაჲ. რომელი აღსრულ იყოს ამას ზედა, ნუმცა იქცევის უკუღმართ.

სიძულილისათვის სოფლისა და მონაგებთა მისთა

თავი 2

1. რომელმან ჭეშმარიტად შეიყუაროს უფალი, რომელი ჭეშმარიტად ეძიებდეს მიმთხუევად საუკუნესა მას სასუფეველსა, რომელმან ჭეშმარიტად ტკივილი მოიგოს თვისთა ცოდვათათვის, რომელმან ჭეშმარიტად წსენებად მიიღოს სატანჯველისა და საშჯელისა საუკუნოდსა, რომელმან ჭეშმარიტად შიში განსლვისა მისისა წორცთაგან დაამტკიცოს გულსა თვისსა – მან არღარა შეიყუაროს, არცა იზრუნოს, არცა იურვოდის სავმართათვის, ანუ მონაგებთა, ანუ ნათესავთა, ანუ დიდებისათვის სოფლისა, ანუ მეგობართა, ანუ ძმათა, ანუ რაჲცა რაჲ საქმეთაგან ქუეყანისათა, არამედ ყოველივე სიყუარული, ყოველივე ზრუნვაჲ ამის ყოვლისაჲ განაგდოს და მოიძულოს და პირველ ამის ყოვლისა – თვისნი წორცნი, და შიშულად და უზრუნველად და სიმწნით ქრისტესა შეუდგეს და მარადის ზეცად ხედვიდეს და მის მიერსა შეწევნასა მოელოდის სიტყვსაებრ წმიდისა მის, რომელი იტყვს, ვითარმედ: „მიგდევა შენ სული ჩემი და მე შემინუნარა მარჯუენამან შენმან“ (ფსალმ. 62,9), და სხუაჲ, რომელი-იგი იტყოდა სანატრელი, ვითარმედ: „მე არა დავშუერ შედგომად შენსა სრბად და განსუენებისათვის, ანუ დლისათვის კაცობრივისა არა მსუროდა, უფალო“ (მდრ. იერ. 17,16).

2. სირცხვლება დიდ არს, უკუეთუ ყოველი იგი პირველ თქუმული დაუტეოთ და შემდგომად წოდებისა მის, რომლითა გკნოდა უფალმან და არა კაცმან, ვზრუნვიდეთ რასმე საქმესა, რომელი ვერ შემძლებელ იყოს კეთილის-ყოფად რაჲსამე ჩუენდა ჟამსა მას ჭირისა ჩუენისასა, რომელ არს სიკუდილი. რამეთუ ესე არს, რომლისათვის თქუა უფალმან, ვითარმედ: „რომელი ხედვიდეს მართლუკუნ, ვერ წარემართოს სასუფეველსა ცათასა“ (ლუკ. 9,62).

3. უწყობდა უფალმან მსწრაფლ კეთილისაგან წესისა მიდრეკად ჩუენი, ახლადგამოსრულთაჲ სოფლით, და ვითარმედ, უკუეთუ ვიქცეოდით ერისაგანთა თანა, კუალად ადვილად მივიქცევით სოფლად. ამისთვის ჰრქუა მას, რომელმან ჰკითხა, ვითარმედ: „მიბრძანე, რაჲთა წარვიდე და დავმარხო მამად ჩემი“, ჰრქუა მას უფალმან: „უტევენ მკუდარნი დაფლვად თვსთა მკუდართა“ (ლუკ. 9,59-60).

4. ეშმაკნი, შემდგომად გამოსლვისა ჩუენისა სოფლით, დაგუარნმუნებენ მოწყალეთა და ლმოზიერთა ერისაგანთა ნატრად და თავთა ჩუენტა ბრალობად, ვითარმედ ყოვლისაგანვე სათნოებისა მათისა თავნი ჩუენნი გამოგვკვან. ხოლო ესე არს გულისსიტყუად მტერთა ჩუენტაჲ, რაჲთა სიმდაბლითა მით ამოჲთა და არაჭეშმარიტითა ანუ სოფლადვე მიგუაქცინენ, ანუ დაღაცათუ მონაზონებასა შინა ვიყვნეთ, სასონარკუეთილებად შთაგუყარნენ.

5. არს შეურაცხებაჲ ერისაგანთაჲ ამჰარტავანებისათვის და არს კუალად შეურაცხებაჲ მათი, რაჲმას მათ არა ესმოდის, სივლტოლისათვის სასონარკუეთილებისაგან და მოგებად სასოებისა.

6. ვისმინოთ, რასა ეტყვის უფალი ჭაბუკსა მას, რომელი იტყოდა ყოველთა მცნებათა დამარხვასა, ვითარმედ: „ერთი გაკლს, რაჲთა განსყიდო ყოველი მონაგები შენი და მისცე გლახაკთა (შდრ. ლუკ. 18,22), და იქმნე გლახაკ და მიიღებდე სხუათაგან ქველისსაქმესა“.

7. რომელთა გუნებაჲს სურვილით და მოსწრაფედ სლვად, გულისწმა-ვყოთ გონიერად, ვითარ უფალმან სოფელს მყოფთა ცოცხალთაცა მკუდრად სახელ-სდვა და ჰრქუა ვისმე, ვითარმედ: „უტევენ მკუდარნი ერისაგანნი, რაჲთა მათ დაჰმარხნენ ჳორციელად მკუდარნი მათ შორის მყოფნი“ (შდრ. ლუკ. 9,60).⁹

⁹ ორკეცი არს სიკუდილი – ხილული და უხილავი. რამეთუ

8. არარას აყენებდა ჭაბუკსა მას სიმდიდრე იგი ნათლის-
ლებად და მისთვის სცთეს სადმე ვიეთნიმე, რომელნი იტყო-
დეს, ვითარმედ: „ნათლისლებად მოსლვისათეს ეტყოდა მას
უფალი, ვითარმედ განყიდე მონაგები შენი“. და კმა არს
ჩუენდა ესევითარი ესე გულსავსებად დასარწმუნებელად
დიდისა მის დიდებისა მოქალაქობისა ამის ჩუენისა.

9. საძიებელ არს, თუ ვითარ სოფელსა შინა მყოფნი, რო-
მელნი იყოფებოდნან მღვდარებით და მარხვით და შრომით,
მოვიდიან რაჲ მონაზონებად და განემორნიან სოფლით და
შემოვიდიან გამოსაცდელსა მას საქმისა მათისასა, პირველ-
სა მას მტყუანსა და მოპოვნებულსა ცუდად მოლუანებასა
მათსა ვერ იქმოდნან.¹⁰

10. ვიხილენ მრავალნი და თითოსახენი ნერგნი სათ-
ნობათანი, სოფელსა შინა მყოფთა მიერ დანერგულნი, და
ვითარცა რუისაგან მწკრისა ირწყებოდეს ცუდადმზუა-
ობრობისაგან, და მაჩუენებლობისაგან მოითხრებოდეს და
სკორწ იგი ქებათად დაისხმოდა ძირთა მათთა, და გაირგ-
ნეს რაჲ ქუეყანასა უდაბნოსა და უვალსა ერისკაცთაგან, და
ურწყულსა წყლისა მისგან ცუდადზუაობისა, მეყსეულად
განწმეს, რამეთუ ესევითარსა რწყვასა დაჩუეულნი ნერგნი
არა იშუებენ ქუეყანასა შინა ფიცხელსა და ურწყულსა და
გამომცდელსა ჭეშმარიტისა მოლუანებისასა.

11. რომელმან სოფელი მოიძულა, იგი მწუხარებათაგან

არს მკუდარი, რომელი მოკუდეს ჯორციელად, და არს მკუდარი,
რომელი მომკუდარ იყოს სულითა, რამეთუ არა შედგომილ არს
ცხორებისადა.

¹⁰ „მტყუანი მოლუანება“ ესე არს, რაჟამს კაცი ილუნიდეს ქე-
ბისათეს კაცთადას; ხოლო ჭეშმარიტ არს, რომელი ღმრთისათეს
და სიტყვთა მამათადათა იქმნებოდის (მსგავსად მისა, რომელი
იტყვს, ვითარმედ: „თავით ჩემით არარას ვიქმ“ (იოან. 8,28)),
რომელი-იგი სრულიცა არს და აღუზვაგებელადცა დაიცვების,
რომელი მამათა განზრახვითა იქმნებოდის.

განერა; ხოლო რომელსა ხილულთაგანისა რაღსმე მიმართ სიყუარული აქუს, ჯერეთ არა განრომილ არს მნუხარებისაგან, რამეთუ ვითარ არა შენუხნეს დაკლებასა ზედა საყუარელისა მის.

12. ყოველსა ზედა ფრიადი სიფრთხილჳ საწმარ არს ჩუენდა, ხოლო ყოვლისა უპირატეს ამას ვეკრძალნეთ გონებითა ფრთხილითა, რომლისა მეგულების თქუმად.

13. მრავალნი მიხილვან სოფელსა შინა, რომელნი საურავთაგან და ზრუნვათა და შრომათა და მღკძარებათა მიერ ჳორციელთა ჳორცთა მათთა ჳურვებასა და სიბორგილესა განერნეს, ხოლო მო-რად-ვიდეს ესევეითარნი მონაზონებად და უზრუნველ იქმნეს, სანყალობელად ჳორცთა აღძრვისაგან შეიგინებოდეს.¹¹

14. ვეკრძალნეთ თავთა თვსთა, ნუუკუე ვჳგონებდეთ, თუ იწროსა მას და საჭიროსა გზასა ვალთ, და ჩუენ ფართოდ და ვრცელი გუეპყრას და ვსცთებოდით.

15. გზად იწროდ ესე არს: მოყმობად მუცლისაჲ, ზედგომად ღამე ყოველ გალობითა, სუმაჲ წყლისაჲ სასწორითა, ნაკლულევანებაჲ პურისაჲ, სუმაჲ კდემისა და ყუედრებისაჲ, შეწყნარებაჲ ბასრობისა და კიცხევისაჲ, მოწყუედაჲ ნებათა თვსთაჲ, შეურაცხებასა ზედა უდრტკნველობაჲ, ჳირთა მოთმინებაჲ, გინებათა თავსდებაჲ, ძკრისხილვათა ტკრთვაჲ, შეურაცხებასა ზედა არა განრისხებაჲ. და თუ ვინმე მიგუხუეჭდეს, მიუტეოთ უსიტყუელად; უკუეთუ ვინმე გვზრახვიდეს ძკრსა, არა ვწუხდეთ და მოთმინებით მოვითმენდეთ, მიუტეოთ და ნაცვალსა არა ვეძიებდეთ; გან-თუ-ვინმე-გვკითხვიდეს, წინაშე მათსა დავმდაბლდეთ უსიტყუელად. ესე არს იწროდ გზად მონაზონებისაჲ.

16. ნეტარ არიან, რომელნი ვიდოდინ გზასა ამას პირველ

¹¹ ესე იქმნების უდებებისაგან და უკრძალველობისა და სიმაღლისა და თვთრჩულობისა და მიშუებითა ღმრთისაჲთა, რაჲთა განვისწავლნეთ და დავმდაბლდეთ.

თქუმულთა საქმეთასა, „რამეთუ მათი არს სასუფეველი ცათა“ (მათ. 5,3-12).

17. ვერვინ შევიდეს ზეცისა სასძლოსა გვრგვონოსანი, უკუეთუ არა მოიგოს პირველი და მეორე და მესამე განშორებად, ესე იგი არს: პირველი – სოფლისაგან და მონაგებთა და ნათესავთა, და მეორე – ნებისაგან თვისისა, და მესამე – განშორებად ცუდადზუაობისაგან, რომელი შეუთქს მორჩილებასა.

18. „გამოვედით შორის მათსა და განეშორენით და არანმიდებასა სოფლისასა¹² ნუ შეეხებით, იტყვს უფალი“ (შდრ. 2 კორ. 6.17). რამეთუ ვინ სადა მათგანმან ქმნა სასწაულნი? ვინ აღადგინა მკუდარნი? ვინ განდევნა ეშმაკნი? – არავინ. ესე ყოველნი მონაზონთა საქმენი არიან, რომელთა სოფელი ვერ დაიტევს, ვერცა შეუძლებს, რამეთუ უკუეთუმცა შეეძლო, უწმარ და ნამეტნავმცა იყო განშორებად და მონაზონებად.

19. რაჟამს ეშმაკნი შემდგომად გამოსლვისა ჩუენისა წსენებითა მშობელთა და ძმათა ჩუენთათა გულთა ჩუენთა განახურვებდენ, მაშინ ჩუენ ლოცვითა აღვიჭურნეთ მათდა მიმართ და საუკუნოდსა მის ცეცხლისა წსენებითა თავნი ჩუენნი განვაჭურვნეთ, რადთა მისითა წსენებითა უჯეროდ იგი გულისა ჩუენისა ცეცხლი დავშრიტოთ და საღმრთოდ ცეცხლი აღვატყინოთ ჩუენ შორის.

20. რომელი ჰგონებდეს, თუ შეურაცხ-უყოფიეს საქმე რადმე და მოკლებასა ზედა მისსა მწუხარე იქმნეს, ესევეთარი სრულიად თავსა თვისსა აცთუნებს.

21. რავდენნიცა ჭაბუკნი ტრფიალებისა მიმართ წორცთაფსა და შუებისა მიდრეკილ არიან და მონაზონებად ენებოს მისლვად, ყოვლითა მოსწრაფებითა განიფრთხონ და

¹² „არანმიდებად სოფლისად“ არს გემოთმოყუარებად და საწმართმოყუარებად და დიდებისმოყუარებად.

განაშორნენ თავნი მათნი ყოველისაგანვე შუებისა და უკეთურებისა, რადთა არა იქმნეს უკუანაფსკნელი მათი უძკრეს პირველისა.

22. ნავთსაყუდელი ცხორებისაცა და დანთქმისაცა იქმნების მომატყუებელ,¹³ და ესე უწყიან ყოველთა, რომელნი ვლენ ხილულსა მას ზღუასა შინა და რომელნი ვლენ უხილავსა.

23. სანყალობელ არს საქმჴ ესე, რაჟამს რომელნი-იგი გულისაგან ზღვსა განერნიან და ნავთსაყუდელსა შინა დაინთქნიან.

მეორჴ აღსავალი სათნოებათა კიბისაჲ. რომელსა დაგიდგამს ფერჴი ამას ზედა, ნუ მეუღლესა, არამედ ლოთსა მიემსგავსე სივლტოლითა.

¹³ ნავთსაყუდელი სულიერი ბუნებით ცხორებისა მომატყუებელ არს. ხოლო იქმნების დანთქმისაცა მომატყუებელ, გარნა არა-თუ იგი იქმს დანთქმასა, არამედ – უდებებაჲ მას შინა მყოფთაჲ. ხოლო რომელი მოსწრაფე იყოს, მან ცხორებაჲ პოოს და არა დანთქმაჲ.

უცხოებისათვის

თავი 3

1. უცხოებად დატევებად არს გარეშეუქცეველი მშობელთა და ყოველთავე, რომელნიცა იყვნენ ქუეყანასა ჩუენსა წინააღმდეგომ და დამაბრკოლებელ კეთილისა მის გულისსიტყვსა ჩუენისა.¹⁴

2. უცხოებად – ესე არს განშორებად კადნიერებისაგან, სიბრძნე უცნაური, მეცნიერებად გამოუცხადებელი, ცხოვრებად დაფარული, გულისწმის-ყოფად უხილავი, გულისსიტყუად უჩინო, სურვილი კდემისა და ყუედრებისათვის, გულისთქუამა ჭირისა და ინროებისა, აღორძინებად სურვილისა საღმრთოსა, განმრავლებად სიყუარულისა ღმრთისა, უარის-ყოფად ზუაობისა, უფსკრული დუმილისა.

3. ესეცა გულისსიტყუად, რომელ არს თვისთაგან განშორებად, მრავალგზის დასაბამსა ცეცხლითა მით უფლისამიერითა ტრფიალთა უფლისათა ძლიერად აიძულენ სურვილისათვის ჭირთა და მწუხარებათა. გარნა რაოდენ დიდ და სანადელ არს საქმე ესე, ეგოდენ ფრიადიცა განკითხვად და გულისხმის-ყოფად უწმს, რამეთუ არა-თუ ყოველი უცხოებად კეთილ არს.

4. უკუეთუ ყოველი წინაღწარმეტყუელი თვისსა ქალაქსა და მამულსა შეურაცხ არს სიტყვსაებრ უფლისა, მაშა ვეკრძალნეთ ჩუენცა, ნუუკუე გუექმნას ჩუენ უცხოებად მომატყუებელ ცუდადდიდებისა.¹⁵

¹⁴ რანი არიან „ჩუენისა გულისსიტყვსა წინააღმდეგომნი“? გარნა საჭმარნი, მონაგებნი, ჭამადნი, ნებანი, განცხრომანი და ვნებანი.

¹⁵ უცხოებად მაშინ იქმნების ცუდადდიდებისა მომატყუებელ, რაჟამს კაცი აჩუენებდეს თავსა თვისსა დიდთა შვილად და კადნიერებდეს და ამპარტავან იყოს.

5. უცხოებად არს განშორებად ყოველთაგანვე,¹⁶ რაჟამს გონებად განუშორებელ-ქმნილ არს ღმრთისაგან.

6. უცხოებად ჭეშმარიტი არს დაუვიწყებელი გლოვისა ტრფიალებად და საქმც.

7. უცხოთ იგი არს, რომელი ყოველთა თვსთა და უცხოთა სიყუარულისაგან ლტოლვილ იყოს.¹⁷

8. ნუ ელი, გან-რად-ხვდოდი მონაზონებად გინა უცხოებად, სოფლისმოყუარეთა სულთა, რამეთუ მპარავი იგი, რომელ არს სიკუდილი, სულმოკლე არს და არა ადროებს.

9. მრავალთა ენება ცხოვნებად უდებთად, და იგინიცა მათ თანა წარწყმდეს, რაჟამს სიგრძესა ჟამისასა ცეცხლი იგი სულისაგან მათისა დაშრტა და მჭურვალებად განგრილდა.

10. მიილო რად ალი საღმრთოთ, რბიოდე, რამეთუ არა უწყი, თუ ოდეს დაშრტეს და ბნელსა შინა დაგიტეოს.

11. სხუათათვს არა ყოველნი განვიკითხვით, თუ რად არა ვაცხოვნენით, ხოლო თავთა თვსთათვს უეჭუელად ყოველნივე, რამეთუ იტყვს მოციქული, ვითარმედ: „თითოეულმან თავისა თვსისათვს სიტყუად მისცეს ღმერთსა, ძმანო“ (რომ. 14,12), და კუალად იტყვს: „რომელი ეგე სხუასა ასწავებ, თავსა თვსსა არა ასწავება?“ (რომ. 2,21).

12. იყოფებოდი რად უცხოობასა, ეკრძალე მიმოსღვისა და გემოთმოყუარებისა ეშმაკსა, რამეთუ უცხოებად მიზეზსცემს მას.

13. კეთილ არს შეურაცხებად მონაგებთად, ხოლო მისი დედად უცხოებად არს.

14. ყოველი, რომელი უცხო იქმნეს უფლისათვს, ნულა-

¹⁶ ყოველთაგან განშორებასა იტყვს გულისსიტყუათაგან და ნებათა, რამეთუ უკუეთუ ესენი თანა იყვნენ, უსარგებლო არს უცხოებად იგი.

¹⁷ „თვსად“ იტყვს ნებათა, ხოლო „უცხოად“ – გარეშეთა საქმეთა, ვითარ ჭამადთა და ნათესავთა და მეგობართა, და სხუათა ესე-ვითართა.

რამცა მოიგებს სიყუარულსა ჳორციელსა და უსარგებლოსა გინა-თუ კაცისა მიმართ, გინა-თუ მონაგებთა, რადთა არა ვნებათათჳს მიმოსლვა იყოს საქმჳ მისი და არა – უცხოებად.

15. რომელი უცხო იქმნეს სოფლისაგან, ნულარამცა შეეხების სოფელსა, რამეთუ ვნებანი მოქცევისმოყუარე არიან.

16. განიდევნა სამოთხისაგან ევა უნებლიადთ, და მონაზონი ნებსით მამულისაგან და ქუეყანისა თჳსისა, რამეთუ მას კუალად ძელისა მისგან ურჩებისა გულისთქუამად ეგულებოდა, ხოლო ამას – ვნებად შეემთხუეოდა მარადღე ნათესავთაგან და მეგობართა.

17. ივლტოდე ვითარცა ცეცხლისაგან ადგილთა მათგან დაცემისათა, სადა შემთხუეულ იყოს შენდა ცოდვად, რამეთუ რაჟამს არა ვხედვიდეთ ნაყოფთა მათ სიმწარისათა, არა ზედადსზედა გული გკთქუმიდეს.

18. ნუცამცა ამას ღონესა და მზაკუევარებასა ბოროტთა მათ მპარავთასა უმეცარ ხარ, რამეთუ გუანუევდიან არა განშორებად ერისკაცთაგან, ვითარმცა დიდი სასყიდელი მოგუეცემოდა, უკუეთუ ვხედვიდეთ დედათა და აღკრ-ვასხნეთ თავთა ჩუენთა. არამედ ნუმცა გუაცთუნებენ, გარნა უფროდსად წინააღმდეგომსა ვიქმოდით.

19. რაჟამს თჳსთაგან ჟამ რავდენმე განვეშორნეთ და მცირედი რადმე ლმოზიერებად ანუ კრძალულებად მოვიგოთ, მაშინ უკუე გულისსიტყუანი იგი ამაონი ზუაობისანი მოგკვდიან და გუეტყოდინ კუალად თჳსსავე ქუეყანასა მიქცევად სარგებელად მრავალთა, და სახედ კეთილისა და აღსაშენებელად მათდა, რომელნი მეცნიერ იყვნეს საქმეთა ჩუენთა ბოროტთა და დაბრკოლებულ მათთჳს. და უკუეთუ სიტყუად რადმე სწავლისად ანუ მცირედი რადმე გულისწმისყოფად გუაქუნდეს, მერმე ვითარცა მაცხოვართა სულთადასა და მოძღუართა სოფლად მიქცევად გუანუევენ, რადთა რადიგი ნავთსადგურსა შინა კეთილად შეგკრებიეს, გულსა შინა ზღკსასა ბოროტად განვაბნიოთ.

20. ნუ ცოლსა ლოთისსა, არამედ ლოთს ვემსგავსნეთ სივლტოლითა, რამეთუ სული, რომელი მიიქცევს, ვინაჲ განვიდა, დადნეს, ვითარცა მარილი და იქმნეს ძეგლ შეუძრველ.

21. ივლტოდე ეგვპტით, რამეთუ გულნი, რომელნი კუალად იქცეს ეგვპტედვე, ქუეყანაჲ იგი უვნებელობისაჲ – იერუსალჴში – ვერ იხილეს.¹⁸

22. იქმნების ესეცა, რომელ რაჟამს ჩჩკლნი გამოსრულვინმე იყვნენ ქუეყანით თვსით და სრულიად განწმედილ იყვნენ, კუალად მუნვე მიქცევაჲ კეთილად ამით გულისსიტყვთა, რადთა შემდგომად თვსისა ცხოვნებისა სხუანიცა აცხოვნენ, რამეთუ მოსეცა ღმრთისმხილველი იგი, მი-რად-ივლინებოდა ღმრთისა მიერ გამოყვანებად თვსთა, მრავალნი ესხნეს ნათესავნი ეგვპტესა შინა, რომელ არს სიბნელჴ.

23. უმჯობეს არს შენუხებაჲ მშობელთაჲ, ვიდრედა უფლისაჲ, რამეთუ მან დაგუბადნა და გუაცხოვნნა, ხოლო მათ მრავალგზის რომელნი შეიყუარნეს, წარწყმიდნეს და სატანჯველად მისცნეს.

24. იგი არს ჭეშმარიტი უცხოჲ, რომელი უცხოთა ენათა შორის უენოდ ჯდეს გულისჴმის-ყოფით.

25. არა-თუ სიძულილისათვს თვსთა და ქუეყანათა ჩუენთაჲსა წარვალთ მიერ, ნუ იყოფინ! არამედ მათ მიერ ჩუენ ზედა მომავალისა ვნებისა დახრწევისათვს მოღუანებისაგან.

26. ვითარცა-იგი ყოველსავე ზედა კეთილსა სახე გუექმნა ქრისტე, ეგრეთვე ამასცა ზედა, რამეთუ მანცა მრავალ-

¹⁸ იხილე, ვითარ გულისსიტყუაჲცა ოდენ დაშჯის და გულის-თქუმაჲ. რამეთუ, არა-თუ საქმისა მიმართ მიქცევისათვს, არამედ გულისთქუმისათვს ოდენ დაისაჯნეს იგინი, რამეთუ არა-თუ ჴორცითა შთავიდა ეგვპტედ ერი იგი, არამედ ოდენ გულისთქუმაჲ შეექმნა მუნ მისლვად, და ამისთვს დაისაჯნეს არღარა შესლვად ქუეყანასა მას აღთქუმისასა. ამისთვს ნეტარი ესე მამაჲ იოვანე განგუაკრძალეზს, რადთა ვეკრძალნეთ გულისთქუმათა ბოროტთა.

გზის დაუტევნის ჯორციელნი ნათესავნი მისნი. ამისთვისცა, ოდესმე ჰრქუეს რად, ვითარმედ: „დედაა შენი და ძმანი შენნი გეძიებენ შენ“ (მარკ. 3,32), მეყსა შინა კეთილმან მან უფალმან და მოძღუარმან ჩუენმან აჩუენა უვნებელი სიძულილი და თქუა, ვითარმედ: „დედაა ჩემი და ძმანი ჩემნი არიან, რომელნი ჰყოფდენ ნებასა მამისა ჩემისა ზეცათადასა“ (მათ. 12,50).

27. იყავნ მამაა შენი, რომელი ტვრთვასა შინა ცოდვათა შენთასა შენთანავე დაშურებოდის და შეგენოდის და განგაძლიერებდეს; ხოლო დედაა შენი – ლმობიერებაა და ტირილი, რომელსა ძალ-უც მნიკულევანებისაგან ცოდვათა შენთადას განბანად შენდა, ხოლო ძმა შენდა – რომელი სრბასა მას შინა ზეცად აღმეყვანებელისა გზისასა შურებოდის და რბიოდის შენ თანა.

28. მოიგე მეუღლც – განუშორებელი ჳსენებაა სიკუდილისადა, და შვილნი შენნი საყუარელნი იყვნედ სულთქუმანი გულისანი, და მონად მოიგენ ჳორცინი შენნი, ხოლო მეგობრად – ნმიდანი იგი ძალნი, რომელთა ძალ-უც ჟამსა სიკუდილისასა დიდად სარგებელი შენი, უკუეთუ მეგობარ შენდა იქმნენ, და „ესე არს ნათესავი, რომელი ეძიებს უფალსა, ეძიებს ხილვად პირსა ღმრთისა იაკობისსა“ (ფსალმ. 23,6).

29. სურვილმან ღმრთისამან დაშრიტის სიყუარული მშობელთადა, ხოლო რომელი იტყოდის, ვითარმედ: „ძალ-მიც ორისავე დამჭირვად“, იგი თავსა თვსსა აცთუნებს, რამეთუ არა გულისჳმა-ჳყოფს, რასა იტყვს უფალი, ვითარმედ: „ვერვის ჳელენიფების ორთა უფალთა მონებად“ (მათ. 6,24).

30. იტყვს უფალი, ვითარმედ: „‘არა მოვედ ქუეყანასა მიფენად მშკდობისა’ (მათ. 10,34) მამა-დედათა შვილთა მიმართ და ძმათა ძმათა მიმართ, რომელთა ენებოს მონებაა ჩემი, არამედ მტერობაა და მახვლი, განყოფად ღმრთისმოყუარეთა სოფლისმოყუარეთაგან, ნივითერთა – უნივ-

თოთაგან, დიდებისმოყუარეთა – მდაბალთაგან“. რამეთუ უხარის უფალსა განყოფისათჳს, რომელი მისისა სიყუარულისათჳს იქმნებოდის.

31. იხილე, იხილე და განეკრძალე, ნუჲუკუე რაჟამს-იგი წყლითა აღივსებოდის ყოველი სოფელი, იქმნე შენ თჳსთა და მშობელთა შენთა თანაყოფისა მოყუარე, და არა შეხვდე კიდობანსა მას მოლუანებისასა, და წარსწყმდე წყლითრღუნისა თანა სოფლისმოყუარებისასა.

32. ნუ გენყალიან მშობელთა ანუ მეგობართა ცრემლნი, რადთა არა საუკუნოდ სცრემლოდი.

33. რაჟამს გარემოგადგენ შენ, ვითარცა ფუტკარნი, და უფროდსლა, ვითარცა ბზიკნი, თჳსნი შენნი, და გოდებასა იქმოდინ შენ ზედა, მაშინ ძლიერად თუაღნი სულისა შენისანი საქმეთა შენთა და სიკუდილისა შენისა მიმართ მიიყვანენ მიუდრეკელად, რადთა ტკივილითა ტკივილსა უძლო განგდებად შენგან.

34. გვიქადებდიან ჩუენ ზაკუვით ჩუენნი იგი და არა ჩუენნი,¹⁹ ვითარმედ: „ყოველი, ვითარცა გნებავს და რადცა გიყუარს, ვქმნათ“, ხოლო ესე არნ გულისსიტყუად მათი, რადთამცა ჩუენი იგი კეთილი სრბად დაგვზრნიეს, და მერმეცა თჳსისა ნებისა მიმართ მიგვყვანნეს ღონისძიებით.

35. წარსლვად ქუეყანით ჩუენით იყავნ ადგილთა მიმართ ფიცხელთა, სადა არა იპოებოდის ნუგეშინისცემად ჳორციელი, და არცა გუექმნებოდის მუნ ცუდადდიდება, არამედ უფროდსად – დამდაბლება, ხოლო უკუეთუ არა ესრეთ ვქმნათ, ვნებათა ფრთითა ვფრინავთ.

36. ევლტოდე ჳელმწიფეთა შვილობისა და დიდებუ-

¹⁹ „ჩუენად“ იტყვს ნათესავთა ჩუენთა თჳსობისათჳს ჳორციელისა, ხოლო „არა ჩუენად“ – რამეთუ არა სულისა ჩუენისა უმჯობესსა იტყვან. და კულად, გულისსიტყუანიცა ბოროტნი „ჩუენნი“ არიან და „არა ჩუენნი“. „ჩუენნი“ – ამისთჳს, რამეთუ ჩუენ შორის არიან, და „არა ჩუენნი“ – რამეთუ ეშმაკთა მიერ მოვლენ.

ლებისა გამოცხადებად, რადთა არა იპოო სხვსა მეტყუელი პირითა და სხვსა გამომაჩინებელი საქმითა.

37. არავის ესრეთ შეუორგულებულად მიუცემიეს თავი თვის უცხოებად, ვითარ დიდსა მას, რომელსა ესმა, ვითარმედ: „გამოვედ ქუეყანისაგან შენისა და ნათესავისაგან შენისა და სახლისაგან მამისა შენისა“ (დაბ. 12,1), რომელი-იგი უცხოსა ენასა და საბარბაროზოსა ქუეყანასა მიიწოდებოდა.

38. მრავალგზის იქმნის ესეცა, რომელ მსგავსად დიდისა მის აბრაჰამისა ადიდის უფალმან უცხოებად განსრული სახელისა მისისათვის; გარნა, დაღაცათუ დიდებაჲ იგი ღმრთივ-მონიჭებული იყოს, არამედ კეთილვე არს ფართითა სიმდაბლისაჲთა გარემიქცევაჲ მისი.

39. რაჟამს ეშმაკნი, ვითარცა დიდსა რასმე სათნოებასა ზედა გუაქებდენ, ანუ-თუ კაცნიცა – უცხოებისა ჩუენისათვის, მაშინ ჩუენ მოვიწსენოთ ზეცით ქუეყანად მოსრული იგი და ჩუენთვის უცხო-ქმნული, და ვპოვნეთ თავნი ჩუენნი, ვითარმედ დაღაცათუ უკუნითი-უკუნისამდე ჟამთამცა ვიღუნიდით და უცხო ვიქმნენით, ნაცვალსა მისსა ვერ აღვასრულებთ.

40. ძნელ არს და ბოროტ ფრიადი სიყუარული ჯორციელი გინა-თუ თვსთა, გინა-თუ უცხოთაგანისა ვისიმე მიმართ, რომელი-იგი შემძლებელ არს ჩუენდა მიქცევად სოფლადვე და სრულიად დაშრეტად ცეცხლსა მის ღმობიერებისა ჩუენისა, უკუეთუ ვსცეთ მას ადგილი.

41. ვითარცა შეუძლებელ არს ერთითა თუალითა ზეცად ხედვად და მეორითა ქუეყანად, ეგრეთვე შეუძლებელ არს, თუმცა არა ევნო სულსა, რომელი არა უცხო იქმნეს სრულიად თვსთაგან გონებითა, ანუ-თუ ჯორციელადცა.

42. მრავლითა შრომითა და მოსწრაფებითა წარემართების ჩუენ შორის ჩუეულებაჲ კეთილი, და მრავალთა ჟამთა შრომითა წარმართებული იგი შესაძლებელ არს ერთისა ჟამისა წამსა წარწყმედაჲ, რამეთუ „განხრწნიან გო-

ნებათა ტკბილთა და წესთა კეთილთა ზრახვანი ბოროტნი და უშუერნი სოფლისანი“ (მდრ. 1 კორ. 15,33).

43. რომელი შემდგომად სოფლით გამოსლვისა სოფლიოთავე თანა იქცეოდის, ანუ მახლობელ მათსა იყოს, უეჭუელად ანუ მათვე საფრწეთა შთავარდეს, რომელთა შთავრდომილ იყო, ანუ-თუ ხედვითა და სმენითა მათითა გული მისი შეიგინებოდის, ანუ უკუეთუ თვთ არა შეიგინებოდის, რომელნი შეიგინებოდინ, მათ განიკითხვიდის და ესრეთ შეიგინებოდის.

სიზმართათჳს

44. ჩუენისა გულისწმის-ყოფისა გონებად უნდო არს და ყოვლითავე უგულისწმოებითა სავსე, და შეუძლებელ არს ამისი დაფარვაჲ, რამეთუ სასაჲ ჭამადთა განარჩევს და სასმენელი გულისწმის-ყოფასა სიტყუათასა იცნობს, რამეთუ უძღურებად თუალთაჲ გამოაჩინის მზემან, ხოლო უგულისწმოებად სულისაჲ გამოაჩინიან სიტყუათა, გარნა სიყუარული ძალისაებრ კაცისა მაიძულებელ არს. და ამისთჳს ვთქუა, ვითარცა გულისწმა-ვჰყოფ, რამეთუ ვჰგონებ, არა-თუ განვაჩინებ და დავამტკიცებ, ვითარმედ შემდგომად უცხოებად განსლვისა სიზმარნი გუებრძვიან. ამისთჳს ვინებე უცხოებისა თავსა თანა მცირედი სიზმართათჳსცა თქუამად, რადთა ამასცა ღონესა მზაკუვართა მათ მტერთა ჩუენტასა არა უმეცარ ვიყვნეთ.

45. სიზმარი არს აღძრვაჲ გონებისაჲ უძრაობასა შინა ჯორცთასა.

46. უცნებაჲ არს ცთომილებაჲ თუალთაჲ მიძინარესა გონებასა შინა.

47. უცნებაჲ არს განცკბრებაჲ გონებისაჲ მღჳძარებასა შინა ჯორცთასა.

48. უცნებად არს ხილვად უგუამოდ და არაარსი.

49. მიზეზი, თუ რადსათვის უცხოებისა თავსა თანა ვინებე თქუმად სიზმართათს, განალა საცნაურ არს.

50. რაჟამს დაუტევნით უფლისათს თქსნი და სახლ-ნი ჩუენნი და მივსცნეთ თავნი ჩუენნი უცხოებად სიყუარულისათს ღმრთისა, მაშინ ეშმაკნი სიზმართა მიერ შეგუაშფოთებდიან ჩუენ და გკრუენებდიან თქსთა ჩუენთა ვითარცა მგლოვარედ, ანუ ვითარცა მომკუდრად, ანუ ვითარცა ჩუენთს შეპყრობილნი და ჭირვეულნი.

51. რომელი სიზმართა ირწმუნებდეს, მსგავს არს კაცსა, რომელი აჩრდილსა თქსსა სდევედეს და ენებოს შეპყრობად მისი.

52. ეშმაკნი ცუდადღიდებისანი ძილსა შინა წინაღსწარმეტყუელ იქმნიან, რამეთუ მომავალთა საქმეთა გუახარებდიან; არამედ არარად მომავალთაგანი უწყიან, გარნა ანუ ტყუოდნიან, ანუ, თუ იქმნის საქმე იგი, სახითა რადთამე ეცნის, ანუ ასმიოდის რადმე სხუასა ადგილსა მისთს, ანუ ენახის, და ვითარცა მანქანათა ეცნის, და მოვიდიან მსწრაფლ და გკთხრიან, და იგიცა ჰაზრით, და უკუეთუ იქმნის სიტყუად მათი, მათ უხარინ, უკუეთუ არა იქმნის, მათ რად ეურვების!

53. რაჟამს ჩუენ მიერ ხილულნი სიზმარნი იქმნიან, ჩუენ განვკვრდით, და ვითარმცა მახლობელ-ქმნილ ვიყვენით მაღლსა მას წინაღსწარმეტყუელებისასა, და აღვზუავნით.

54. რომელნი ირწმუნებდიან ეშმაკისასა, მათ მრავალგზის წინაღსწარმეტყუელ ექმნის, ხოლო შეურაცხისმყოფელთა მისთა თანა მარადის მტყუენად გამოჩნდის.

55. სულ არს იგი და შინაგან ჰაერისა ამის ქმნულნი საქმენი იხილნის, და ცნის სიკუდილი მომკუდარისად მის და მივიდის და უთხრობნ უგუნურთა, და გამოჩნდის მათ თანა წინაღსწარმეტყუელად.

56. არარად მომავალთა საქმეთაგანი იციან წინაღსწარმცნობელობით, თუ არა, გრძნეულნი წინაღსწარმცათრობად სიკუდილისა შემძლებელ იყენეს.

57. ანგელოზად ნათლისა და სახედ მონამეთა შეიცვალე-
ბიან მრავალგზის, და ჩუენ გკრეუნებდიან ძილსა შინა, ვი-
თარმცა მათდა მიმართ მივიდოდეთ, და გან-რად-გუელკძის,
სიხარულითა და ზუაობითა აღგუავსნიან.

58. სასწაული საცთურებისა მათისად ესე იყავნ, რამეთუ
ჭემმარიტნი ანგელოზნი სატანჯველთა და საშჯელსა და
განშორებასა სულისასა ჳორცთაგან გკრეუნებდიან, და გან-
რად-ვილკძით, შეძრუნებულ და შეშინებულ და შეჭმუნვე-
ბულ ვიყვნით.

59. რაჟამს ძილსა შინა ეშმაკთასა ვინყოთ დარწმუ-
ნებად, მაშინ მღკარედცა ვიყვნეთ რად, გუემდერიან.

60. რომელი სიზმართასა ირწმუნებდეს, ყოვლითურთ
გამოუცდელ არს, ხოლო რომელი ურწმუნო იყოს მათდა
ყოვლადვე, იგი ყოვლადბრძენ არს.

61. ყოველთავე, რომელნი სატანჯველთა და საშჯელსა
გირეუნებდენ, მათი გრწმენინ, ხოლო უკუეთუ სასონარკუე-
თილებად გბრძავს, იგიცა ეშმაკთა მიერ არს.

**მესამე ალსავალი სათნოებათა კიბისად, ძალითა წმიდისა
სამებისადთა. რომელი აღსრულ ხარ წმიდასა ამას დალიჭსა
ზედა, ნულარა მიხედავ მარჯულ, გინა მარცხლ.**

მორჩილებისათვის ყოვლადქებულისა და შუენიერისა

თავი 4

1. მონვენულ არს სიტყუად ჟამსა თქსსა მოსწრაფეთა მათ მიმართ და მოღუანეთა ქრისტესთა, რამეთუ ყოველსავე ნაყოფსა წინაუძღვს ყუავილი, და ყოველსავე მორჩილებასა – უცხოებად ანუ ჳორცთაძცა ანუ ნებისად უეჭუელად, რამეთუ ამით ორითა სათნოებითა, ვითარცა ორითა ფრთითა ოქროსადთა დაუყენებელად ზეცად აღვალს სანატრელი მორჩილებად; და ნუჟუკუე მისთს იტყოდა სულითა შემოსილი იგი წინაღსწარმეტყუელი, გალობდა რად, ვითარმედ: „ვინმცა მცნა მე ფრთენი, ვითარცა ტრედისანი, და ავფრინდიმცა საქმისა მიერ, და განვისუენე ხედვისა მიერ და სიმდაბლისა“ (მდრ. ფსალმ. 54,7).

2. ნუცამცა სახესა ახონათა მათ მჳედართასა თანაწარვჳდებით საცნაურ-ყოფად სიტყვსა მიერ ჩუენისა, ვითარიგი უპყრიეს ფარი ღმრთისა მიმართ და მოძღურისა სარწმუნოებისად, და მის მიერ ყოველსავე ურწმუნოებისა ანუ მიმოსღვისა გულისსიტყუასა გარემიაქცევენ, და მახვლსა მას სულისასა მარადის აღმოიჳდიან, და ყოველსავე ნებასა თქსსა მოსწყუედენ, და შემოსილ არიან ჯაჭვთა სიმშკდისა და მოთმინებისადთა, და ყოვლისავე გინებისა და შეურაცხებისა ისართაგან მოუნყლველად ჰგიან, და აქუს ჩაფხუტი ცხორებისად, რომელ არს საფარველი მოძღურისა ლოცვათად. ხოლო შეწყობილად ფერჳითა არა ოდეს დგანან, არამედ ერთი მსახურებისა მიმართ განუმარტებიეს, და მეორჳ ლოცვისაგან აქუს შეუძრველად.

3. მორჩილებად არს უარის-ყოფად სულისა თქსისად სრულიად, ჳორცთა მიერ გამოჩინებული განცხადებულად; გინათუ ესრეთ – მორჩილებად არს მოკუდინებად ასოთად გონებითა ცხოველითა.

4. მორჩილება არს გამოუნულილველი აღძრვად, ნებსითი სიკუდილი, განუკითხველი ცხორებად, უზრუნველი ჭირი, უწურთელი ღმრთისა სიტყვსგებად; უშიშობად არს სიკუდილისა, სავალი არს დაუნთქმელი ზღუასა შინა და მოგზაურებად არს ძილსა შინა.

5. მორჩილება საფლავი არს ნებისად და აღდგომად სიმდაბლისად.

6. არა სიტყუას-უგებნ მკუდარი იგი მორჩილებისამიერი, არცა განარჩევნ კეთილსა, ანუ რომელი-იგი ბოროტად საგონებელ არნ მისა. რამეთუ, რომელსა-იგი მოუკუდინების ღმრთისმოშიშებით სული მისი, მან მისცეს სიტყუად მისთვის.

7. მორჩილება არს განშორებად სიბრძნისა და გულისწმის-ყოფისა სიმდიდრითა სიბრძნისა და გულისწმის-ყოფისადათა.

8. დასაბამი მოკუდინებისად ასოთაცა წორცთაჲსა და ნებათაცა სულისათად არს ჭირი და ტკივილი; ხოლო საშუალი – ოდესმე ტკივილი და ოდესმე უტკივარობად; ხოლო დასასრული – სრულიად უტკივარობად და უცნაურებად ტკივილისად, რაჟამს მაშინ ოდენ სტკივინ და ელმინ ცხოველსა მას და სანატრელსა მკუდარსა, ოდეს იხილის თავი თვისი თვისისა ნებისა აღმასრულებელად, რამეთუ ეშინინ ტვრთვად თვისსა საშჯელსა.

9. ყოველნი, რომელნი განმზადებულ ხართ შესლვად ასპარეზსა ამას სულიერისა მის ნამებისასა, რავდენთაცა უღელსა უფლისასა ქედთა ზედა გნებავს ტვრთვად, რავდენნიცა ისწრაფით თვისსა ტვრთსა სხვსა ბექთა ზედა დადებად, რომელთაცა ნებსით დაწერად ჳელითნერილი მონებისად და მის წილ აზნაურებისა დაწერად თავთა თვსთათვს გსურის, რაოდენნიცა ჳელთა ზედა სხუათაჲსა აღმალლებულნი დიდსა ამას ზღუასა ნიაღ-ხუალთ – უწყოდეთ ეგევითართა მაგათ, ვითარმედ გზასა მოკლესა და ფიცხელსა გინციეს სლვად, რომელსა შინა არა არს საცთური, გარნა ერთი,

რომელსა ეწოდების თვთრჩულობაჲ. ხოლო რომელმან ესე სრულიად უარყოს და არცა-თუ რომელი-რად კეთილად და სულიერად უჩნდეს, მას ზედა ყოს თვისი ნებაჲ, იგი პირველ სლვისა მინვენულ არს, რამეთუ მორჩილებაჲ არს ურწმუნობაჲ თავისა თვისისაჲ ყოველსავე ზედა, ვიდრე აღსასრულადმდე ცხორებისა.

10. რაჟამს გუეგულებოდის უფლისა მიერ თვისთა ქედთა მოდრეკაჲ გულისსიტყვთა სიმდაბლისა და საღმრთოჲსა ცხორებისაჲთა, მაშინ პირველ შესლვისა ჩუენისა, უკუეთუ იყოს ჩუენ თანა სიბრძნე რადმე და სიმახლე გონებისაჲ, გამოვიძიოთ და გამოვიკულიოთ, და რადთა ესეცა ვთქუა – გამოვცადოთ წინამძღუარი იგი, რომელსა თანა შევიდოდით, რადთა არა მენავესა თანა, ვითარცა მენავეთმოდღუარსა, და სნეულსა თანა, ვითარცა მკურნალსა, და ვნებულსა თანა, ვითარცა უვნებელსა მივიდეთ, და ზღვსა გულსა, ვითარცა ნავთსადგურსა შევიდეთ, და ადრე ვპოოთ დანთქმაჲ.

11. ხოლო შემდგომად შესლვისა ასპარეზსა მას ღმრთის-მსახურებისა და მორჩილებისასა, ნუღარამცა მოძღუარსა და წინამძღუარსა კეთილისა მის ჩუენისასა განვიკითხავთ რასაცა ზედა ყოვლადვე, დაღაცათუ რადმე დაკლება ვიხილოთ მის თანა, ვითარცა კაცისა; თუ არა, უკუეთუ რასაცა ზედა განვიკითხვიდეთ მას, უწყოდეთ, ვითარმედ არარად სარგებელ-გუეყოფის მორჩილებისა მისგან.

12. ჯერ არს მათდა, რომელთა ენებოს წინამძღუართა მიმართ შეუორგულებელისა სარწმუნოებისა დამარხვად მარადის, რადთა მათნი სათნოებანი გულთა შინა თვისთა აუწოცელად და სამარადისოდ საჯსენებელად აქუნდენ, რადთა რაჟამს ეშმაკნი ურწმუნობასა მოუვლენდენ, იგინი საქმეთა მათ კეთილთა ჯსენებითა უკუნაქცევდენ მათ, რამეთუ რადენ სარწმუნობაჲ განმრავლდებოდის გულსა შინა, ეგოდენცა ჯორცნი მოსწრაფე და მჯნე არიან მსახურებასა შინა. ხოლო რაჟამს ურწმუნობითა შეუბრკუმეს, დაეცემის, და

„ყოველი, რომელი არა სარწმუნოებით იყოს, ცოდვა არს“ (რომ. 14,23) – ვითარცა მოციქული იტყვს.

13. რაჟამს მოგიწდეს გულისსიტყუად განკითხვად მოძღურისა, ვითარცა სიძვისაგან, ივლტოდე მისგან, ნუ სცემ ყოვლადვე ადგილსა გუელსა ამას, არამედ მიუგე ვეშაპსა მას და არქუ: „ჰ, მაცთურო, არა-თუ მე მთავრისაჲ მის, არამედ იგი ჩემი არს მსაჯული, რამეთუ არა-თუ მე – მისი, არამედ მას ჩემი ტვრთი უტვრთავს“.

14. წმიდათა მამათა მარხვად თქუეს საჭურველად და ლოცვად – ზღუდედ, და უბინონი იგი ცრემლნი – საბანელად. ხოლო სანატრელი მორჩილებაჲ წამებად ქადაგეს, და თვნიერ მისა ვერვინ ცოდვილთა და ვნებათა შინა შეთხზულთაგანმან იხილოს პირი უფლისაჲ.²⁰

15. რომელი მორჩილებაჲა შინა იყოს, იგი თვთ ჰყოფს

²⁰ ვითარ იტყვს, თუ თვნიერ მორჩილებაჲსა არავინ იხილოს უფალი? და ვითარ იხილა მარიამ მეგვპტელმან და მამამან ანტონი, და სხუათა მრავალთა? გარნა ესრეთ გულისწმა-ვყოთ სიტყუად ესე, ვითარმედ: რომელი იქმნას ესრეთ მწურვალე და დაამორჩილნეს ჯორცნი სულსა, და მხილებაჲ იგი სკნიდისისაჲ, რომელ არს გონებაჲ მამხილებელი ბოროტთაჲ, ყოს მსაჯულთავისა თვისისა, და აღეგზნას მის შორის მძაფრი სიყუარულისა ღმრთისა ცეცხლი, იგი მორჩილ იქმნა საღმრთოთა მცნებათა, და პირველ ხილულისა მორჩილებაჲსა მიიწია უხილავსა მას. მათ უკუე წმიდათა, რომელნი თვნიერ მორჩილებაჲსა წარემართნეს, ვინაჲთგან ესევეთარი იგი ცეცხლი საღმრთოდ მოიგეს, ამისთვს იქმნნეს ესევეთარნი; არამედ ძნელ არს და ძნიად საპოვნელ ესევეთარი საქმე. და რომელსა ესევეთარი გულისსიტყუად და საქმე არა მოეგოს, იგი თვნიერ მორჩილებაჲსა ვერ იხილავს პირსა ღმრთისასა. რამეთუ, ანუ ჯერ არს, რაჲთა ღმრთისა მცნებათა მორჩილ იქმნას კაცი და მისწუთეს ესევეთარსა საზომსა, ანუ მოიგოს მოძღურისა მორჩილებაჲ და მის მიერ მიიწიოს ღმრთისა მორჩილებაჲსა. და თვთ მოძღურისა მორჩილებაჲ ღმრთისა მორჩილებაჲ არს, რამეთუ მისისა მცნებისათვს ჰმორჩილებაჲ მორჩილი მოძღუარსა.

თავისა თვისისაგან ჩინებასა. რამეთუ უკუეთუ ღმრთისათჳს სრულიად დაემორჩილოს, დაღაცათუ მას ესრეთ უჩნდეს, თუ არა აღუძარცვიეს ტვრთი თჳსი, გარნა სრულიად განუგდის იგი. უკუეთუ კულა ნებასა თჳსსა აღასრულებდეს რომელთამე საქმეთა ზედა, დაღაცათუ მას ეგონოს, თუ აღუძარცვიეს ტვრთი თჳსი, არამედ თვთვე ჰკიდავს იგი,²¹ და უფროჲსად, უკუეთუ არა დაეცადოს მოძღუარსა მხილება მისი. უკუეთუ კულა დაეცადოს და დაეტეოს იგი უმხილებელად, არა უწყი, თუ რად ვთქუა ამას ზედა.

16. რომელინი სინრფოებით ჰმორჩილებენ უფლისა მიერ, კეთილსა გზასა ვლენ, რამეთუ არა აღძრვენ მანქანებისა და გამონულილვისა²² მიერ თავთა ზედა თჳსთა მანქანებასა ეშმაკისასა.

17. ყოვლისა პირველად აღუარნეთ ცოდვანი ჩუენნი კეთილსა მას წინამძღუარსა ჩუენსა ხოლო; და უკუეთუ გზბრძანოს, წინაშე ყოველთაცა აღვიარნეთ, რამეთუ წყლულებანი რაჲზომცა გამოჩნდებოდინ, არა განფიცხნებიან, არამედ განიკურნებიან.

18. მივედ ოდესმე ერთსა მონასტერსა, და ვიხილე მუნ საშჯელი საშინელი კეთილისა მსაჯულისა და მწყემსისაჲ. რამეთუ, რაჟამს-იგი მუნ ვიყავ, მოვიდა ვინმე კრებულისაგან ავაზაკთაჲსა მონაზონებად. და ბრძანა მისთჳს კეთილმან მან მწყემსმან და მკურნალმან შკდ დღე ყოვლითა გან-

²¹ მდაბალი არასადა დაირწმუნებს, თუ კეთილად ვმორჩილებ, არცა თუ მიპოვნიეს შენდობაჲ ცოდვათაჲ. და ესევეითარსა მას ჭეშმარიტად უპოვნიეს შენდობაჲ. ხოლო რომელი ამპარტავან იყოს, იგი ურჩი არს და ჰგონებნ, თუ კეთილად ჰმორჩილებს და უპოვნიეს შენდობაჲ ცოდვათაჲ, არამედ არასადა უპოვნიეს ესევეითარსა მას შენდობაჲ.

²² „გამონულილვასა“ მას იტყვს, რაჟამს მონაფე გამოიწულებილვიდეს სიტყუათა მოძღურისათა, თუ ესე რად მრქუა, ანუ მას რასამე რად იტყოდა.

სუენებითა განსუენებად, რაფთა ოდენ ხედვიდეს წესსა მას მონასტრისასა. და შემდგომად შკდეულისა მის მოუწოდა მას მწყემსმან მან თვსაგან და ჰკითხვიდა, უკუეთუ სთნავს ამათ თანა ყოფად. და ვითარცა იხილა, რამეთუ გულსმოდგინედ აღუთუქუმიდა, კუალად ჰკითხა საქმეთათვს, რომელნი სოფელსა შინა ექმნეს. და იხილა რად, ვითარმედ მოსწრაფებით და მწურვალედ აღიარებდა, კუალად ეტყოდა გამოცდით, ვითარმედ: „მნებავს, რაფთა ყოველთა ძმათა წინაშე აღიარნე ყოველნი ეგე“.

19. ხოლო მას ჭეშმარიტად მოეძულნეს ცოდვანი მისნი და შეურაცხ-ეყო ყოველი სირცხვლი, და ამისთვის შეუორგულებელად აღუთქუა საქმც იგი და ჰრქუა, ვითარმედ: „უკუეთუ გნებავს, ქალაქსაცა შორის აღექსანდრიასა“. მაშინ უკუე შემოკრიბნა მწყემსმან მან ეკლესიას ყოველნივე იგი პირმეტყუელნი ცხოვარნი, რიცხვთ ორას ოცდაათნი. და რაჟამს-იგი წმიდასა ჟამისწირვასა აღასრულებდეს, რამეთუ იყო კვრიაკე დღც იგი, და შემდგომად სახარებისა წარკითხვისა შემოიყვანა განქიქებული იგი უბინოდ, და მოითრევდეს მას რავდენნიმე ძმანი და სცემდეს მას ნელიად, და ჴელნი უკულმართ შეეკრნეს და ძაძად ბალნისად შეემოსა მისდა, და თავსა მისსა ესხა ნაცარი, ვიდრელა ხილვისაგან ოდენ განკვრდეს ყოველნივე და ტირილით გოდებდეს, რამეთუ არავინ იცოდა, რად-იგი ჰნებავს მას ყოფად.

20. და ვითარცა მოეახლა ბჭეთა ეკკლესიისათა, ჴმა-უყო ნეტარმან მან და წმიდამან მამამან ჴმითა დიდითა და ჰრქუა: „დეგ მანდა, რამეთუ არა ღირს ხარ აქა შემოსლვად“. ხოლო იგი განჰკრთა ჴმასა მას ზედა მწყემსისასა, რომელი-იგი ესმა საკურთხეველით, რამეთუ ვითარცა მან თვთ უკუანადსკნელ ფიცით გულსავსე-მყო, ვითარმედ ჴმად ქუხილისად ეგონა და არა – ჴმად კაცისად. და დავარდა მეყსეულად პირსა ზედა შეძრწუნებული და შეშინებული შიშითა, და მდებარც ქუეყანასა ზედა დაალტობდა ადგილსა მას ცრემლითა. და უბრ-

ძანა კუალად საკრველმან მან მკურნალმან, რომელმან-იგი ყოველსავე შინა ცხორებად მისი იძია და სარკე ცხორებისა და სახედ სიმდაბლისა ქეშმარიტისა ყო იგი, და ჰრქუა მას მაშინ თქუმად საქმეთა თვსთა წინაშე ყოველთადასა.

21. ხოლო იგი აღიარებდა ძრწოლით ყოველსავე თითო-ეულად საქმეთა განსაკრვებელთა, არა ჳორციელთა ოდენ და ბუნებითა, არამედ გარეშეთაცა ბუნებისა, და მწამლვე-ლობათა და კაცისკლვათა და სხუათა, რომელთადა არა ჯერ არს სმენაჲ. და შემდგომად აღსარებისა ბრძანა მისი აღკუე-ცაჲ და ძმათა თანა შერაცხვაჲ.

22. ხოლო მე დამიკვრდა წმიდისა მის სიბრძნე და ვკითხვედი თვსაგან, თუ რაჲსათვს ქმნა უცხოჲ იგი სახე. ხოლო ქეშმარიტმან მან მკურნალმან მომიგო და მრქუა მე, ვითარმედ: „ორთა სახეთათვს ვქმენ ესე:

23. ერთად – რაჲთა ესე ვითარითა ამით სირცხვლითა საუკუნოდასა მის სირცხვლისაგან ვიწსნა იგი, და ესრეთ-ცა იქმნა. რამეთუ არლა აღდგომილ იყო ქუეყანით, ძმაო იოვანე, ვიდრემდის ყოველისავე შენდობაჲ პოვა.

24. და ნუ ურწმუნო იქმნები ამას ზედა, რამეთუ ერთ-მან მუნ მდგომარეთა ძმათაგანმან მითხრა, ვითარმედ: ‘ვხედვედი კაცსა ვისმე საშინელსა, რომელსა აქუნდა ქარ-ტაჲ დაწერილი ჳელთა მისთა და კალამი, და ვითარცა იტყო-და იგი ქუემდებარე ცოდვათა თვსთა, იგიცა მოუსუმიდა კალამსა ქარტასა მას და აღწოცდა’, და სამართლადცა, რა-მეთუ წერილ არს: ‘ვთქუ: უთხრნე ბრალნი ჩემნი უფალსა და შენ მომიტევე ყოველი უღმრთოებაჲ გულისა ჩემისაჲ’ (ფსალმ. 31,5).

25. ხოლო მეორედ, ამისთვს ვქმენ ესე, რამეთუ არიან აქა ვიეთნიმე, რომელთა ჰქონან აღუარებელნი ცოდვანი, და უჩუენე მათ ესე სახედ, რაჲთა იგინიცა მოვიდენ აღსარებად, რამეთუ თვნიერ აღსარებისა ვერვინ მიემთხუევის შენდო-ბასა ცოდვათასა“.

26. და სხუანი მრავალნი საკვრველნი და ჳსენებისა ღირსნი საქმენი ვიხილენ მწყემსსა მას და სამწყმსოსა თანა, რომელთაგანი უმრავლესი ვისწრაფო საცნაურ-ყოფად თქუენდა. რამეთუ დავყავ მუნ არა-მცირედი ჟამი და განვიცდიდი მოქალაქობასა მათსა და მიკვრდა, ვითარ ქუეყანისანი მიმსგავსებულ იყვნეს ზეცისათა, რამეთუ სიყუარული-სა საკრველსა შეეკრნეს იგინი განუჳსნელად. და საკვრველი ესე არს, რომელ ყოვლისავე კადნიერებისა და ცუდადმეტყუელებისაგან განშორებულ იყვნეს და მოლუანებაჲ მათი იყო ყოვლისა პირველად ამას ზედა, რადთა არარაჲს ზედა ყოვლადვე მონყლან გონებაჲ ძმისაჲ. და უკუეთუ ვინმე გამოჩნდის ძმისა მოძულედ, ეგევითარი იგი მწყემსმან მან წარავლინის განშორებულსა მას მონასტერსა, ვითარცა დასჯილი, რამეთუ იყო მონასტერი განშორებული შეცოდებულთათჳს.

27. და ოდესმე ძმამან ვინმე წინაშე მისსა ძმასა ძკრი უზრახა, და მეყსეულად ბრძანა განძებაჲ მისი ყოვლადწმიდამან და იტყოდა, ვითარმედ: „უჯერო არს, რადთა იყოს მონასტერსა შინა ხილული და უხილავი ეშმაკი“.

28. ვიხილენ მე მათ წმიდათა თანა განსაკვრვებელნი და სარგებელითა სავსენი საქმენი, კრებული ღმრთივშეკრებული და სიყუარულითა შეკრული, რომელთაჲ საკვრველი იყო საქმცა და ხილვაჲცა, რამეთუ ესრეთ წურთიდეს თავთა თჳსთა სათნოებათა შინა, რომელ არცა-თუ უჳმდა მხილებაჲ მამასახლისისაჲ, არამედ თავით თჳსით განალკძებდეს ურთიერთას საღმრთოთა მათ საქმეთა მიმართ, რამეთუ აქუნდეს განწესებულად და დამტკიცებულად წესნი და საქმენი ღმრთისანი.

29. და უკუეთუ არა არნ მუნ მამასახლისი და იწყის ვინმე ძკრისზრახვასა ანუ განკითხვასა ანუ ცუდადმეტყუელებასა, წამისყოფითა ფარულად მოაჳსენის მას მეორემან და დააცხრვის. და უკუეთუ არა ცნის, ანუ არა უს-

მინის, მეცსეულად აღდგის წამისმყოფელი იგი და მოიდრიკ-
ნის მუწლნი და წარვიდის.

30. ხოლო იყო მათდა დაუფინყებელი, და ვთქუა-თუ
დაუცხრომელიცა ზრახვად, წსენებად სიკუდილისადა და სი-
ტყუად საუკუნოვსა საშჯელისადა.

31. არა დავიდუმო თხრობად თქუენდა საქმესა მზა-
რეულისა მათისასა, რამეთუ ვხედევდი რად მას, ვითარმედ
შეუცვალელებელი მჭმუნვარებადა აქუნდა და ცრემლი სამა-
რადისოდ მსახურებასა მას შინა თვსსა, ვევედრე რადთამცა
მითხრა, თუ ვინადა ღირს-ქმნულ არს ესევეითარსა მას მადლ-
სა; ხოლო ვაიძულე რად, მრქუა მე, ვითარმედ: „არაოდეს
მომიგონებია, თუ კაცთა ვჰმსახურებ, არამედ ღმერთსა, და
ყოვლისავე დაყუდებისა უღირსად მიჩენია თავი ჩემი, და
მაქუს ხედვად ესე ამის ცეცხლისადა საწსენებელად საუკუ-
ნოვსა მის ცეცხლისა“.

32. სხუად საკვრველი სათნოებადა მათი ვისმინოთ, რამე-
თუ არცა-თუ ტაბლასა ზედა დასცხრებოდეს საქმეთაგან და
ხედვათა სულიერთა, არამედ დანესებულთა რადმე ნიშნი-
თა და ფარულითა წამისყოფითა სულიერსა მას ლოცვასა
მოაწსენებდეს ურთიერთას ნეტარნი იგი. და არა ტაბლასა
ზედა ოდენ ჰყოფდეს ამას, არამედ ყოველსავე შემთხუევასა
და შეკრებასა.

33. და უკუეთუ ვინმე ცთომად რადმე ქმნის, ფრიადა ვევე-
დრებოდინ მას სხუანი, რადთა მათ მიუშუას მისთვის სიტყვ-
სა ყოფად მამასახლისისა მიმართ და კანონისა და პატიჟისა
მისთვის მოღებადა. ამისთვისცა ესე იცოდა მამასახლისისმან
და ესევეითართა მათ კანონსაცა სუბუქსა მისცემდა და არ-
ღარა ეძიებნ ჭემმარიტად მოქმედსა მას ცთომისასა.

34. სადა იპოებოდა მათ შორის ცუდადმეტყუელები-
სა ანუ კადნიერებისა საქმწ! და უკუეთუ ვინმე მოყუსისა
მიმართ ლაღვად ყვის, მივიდის მეორწ და მუწლთმოდრე-
კით შეუვრდის და რისხვად იგი განაქარვის. უკუეთუ კულა

ჯერეთ ძკრისსენებასავე ზედა დადგრომილად იხილ-
ნის, მიუთხრის იგი მეორედსა მამასახლისისასა, და ესრეთ
მან ისწრაფის, რაათა დაეგნენ ურთიერთას პირველ მზის
დასლვისა. უკუეთუ კულა განფიცებულადვე იხილნის, ანუ
ვიდრე დაგებადმდე ურთიერთას უჭმელობად დასდვის, ანუ
მონასტრისაგან განასხნის. და არა-თუ ცუდად რაამე იმარ-
ხვიდეს და ჰყოფდეს ესევეითარსა მას შუენიერსა კრძალუ-
ლებასა, არამედ ფრიადსა ნაყოფსა გამოიღებდა და გამოა-
ჩინებდა ესე მათ შორის.

35. რამეთუ მრავალნი გამოჩნდეს მათ წმიდათაგანნი
მოლუანენი და დაფარულთა მცნობელნი, გულისჴმისყო-
ფელნი და მდაბალნი, და იხილვებოდა მათ შორის საშინელი
და ანგელოზებრივი ხილვაჲ, რამეთუ მოხუცებულნი მჴცო-
ანნი, ვითარცა ყრმანი ჩჩკლნი, მირბიოდეს მორჩილებისა
მიმართ და სიქადულად დიდად აქუნდა მათ სიმდაბლჴ.

36. ვიხილენ მუნ კაცნი, რომელთა უმეტეს ერგასის
წლისა აქუნდა მორჩილებასა შინა, რომელთა ვევედრებო-
დე, რაათა მითხრან, თუ რაჲ ნაყოფი მოუგიეს ეგოდენისა
შრომისაგან. და რომელთამე თქუეს, ვითარმედ მიწვეწულ
არიან უფსკრულსა სიმდაბლისასა, რომლისა მიერ ყოველსა-
ვე ბრძოლასა გარემიაქცევენ, და სხუანი სრულსა უღმობე-
ლობასა და უტკივარობასა გინებათა შინა და შეურაცხებათა
იტყოდეს ქონებად.

37. ვიხილენ სხუანი მათ კეთილად მოჴსენებულთაგანნი
მჴცეთა მათ შინა ანგელოზთა მიმსგავსებულთა, სიღრმესა
სინწფოებისა და უმანკოებისასა, სიბრძნით მოპოვნებულისა
და ნებსითისა და ღმრთივნარმართებულისასა, მიწვეწულად.
არა-თუ პირუტყუებრივისა და უგუნურისა რაამე მსგავსად
ცოფთა მათ ბერთა სოფლისათა, რომელთაცა ცოფ უწესენ
კაცნი, არამედ იყვნეს იგინი გარეგან ტკბილ, ბრწყინვალე და
სახიერ, და სიტყუად და წესი მათი, არა მოპოვნებული და გუ-
ლარძნილი, არამედ მარტივი და მხიარული, რომელ ესე არა

მრავალთა თანა იპოების, ხოლო შინაგან სულითა ღმრთისა და წინამძღურისა მათისა მიმართ იყო ყნოსად მათი, ვითარცა ყრმათა უმანკოთაჲ, და თუალნი გონებათა მათთანი – მღვდარჴ და მტკიცჴ ეშმაკთა მიმართ და ვნებათა.

38. დამაკლებს მე ჟამი ცხორებისა ჩემისაჲ, ზ, მამაო წმიდაო და კრებულო ღმრთისმოყუარეო, თხრობად სათნოებასა და ანგელოზთა მიმსგავსებულსა ცხორებასა მათ სანატრელთასა, გარნა კეთილ არს, რადთა მათთა ოფლთა და შრომათაგან შევამკოთ თქუენდა მომართ ესე სიტყუაჲ ჩუენი, და შურად ღმრთისმოყუარებისა აღგადგინეთ, ვიდრე თქსთა სიტყუათა და სწავლათა მიერ, რამეთუ უეჭუელად უდარესი უაღრესისაგან შეიმკვების. ხოლო ამას გევედრები თქუენ, რადთა არავინ მოიგონოს ტყუკლით რადმე ჩუენ მიერ დაწერილი, რამეთუ მცირედმორწმუნოებასა ჩუეულებაჲ აქუს განრყუნად სარგებელისა. ხოლო აწ ვიქცეთ პირველსავე სიტყუასა ჩუენსა.

39. იყო კაცი ვინმე, სახელით ისიდორე, მთავართაგანი ქალაქისა ალექსანდრიისათა, და მონაზონ იქმნა იგი პირველ თქუმულსა მას მონასტერსა შინა, რომელსა მეცა ვენიფე მუნ. შე-რად-ინყნარა იგი მწყემსმან მან წმიდამან, და იხილა იგი სიფიცხესა შინა და უდებებასა და მზუაობარ და მოქადულ, და განიზრახა და ღონისძიება ყო ნეტარმან მან სიმარჯჴთა კაცობრივითა მანქანებასა ზედა ეშმაკთასა, და ჰრქუა ისიდორეს: „უკუეთუ გნებავს აღებად უღელი ქრისტესი ქედსა ზედა შენსა, ყოვლისა პირველად მორჩილებისაჲ მნებავს მოგებაჲ შენი“. ხოლო მან ჰრქუა მას: „ვითარცა რკინაჲ ერჩინ მჭედელსა, ეგრეთ მე მიმიცემია თავი ჩემი მორჩილებაჲ შენდა, წმიდაო ღმრთისაო“.

40. ხოლო ნეტარსა მას სახცცა იგი მის მიერ თქუმული სთნდა, და მისცა მეყსეულად საქმჴ გამოსაცდელი რკინისა მიმსგავსებულსა მას ისიდორეს და ჰრქუა: „მნებავს შენი, ძმაო, რადთა სდგე კართა თანა მონასტრისათა, და ყოველ-

თავე შემომავალთა და განმავალთა მოუდრეკდე მუჭლთა და ეტყოდი: 'ლოცვა-ყავთ ჩემთკს, მამანო, რამეთუ ცოფ და ნავლლიან ვარ'".

41. ხოლო იგი ერჩდა მას, ვითარცა-იგი მორჩილ არს ან-გელოზი უფლისა. და დაყო რად შკდი წელი საქმესა მას შინა, და სიღრმესა სიმდაბლისა და ლმობიერებისასა მიიწია, ინება ნეტარმან მან, შემდგომად შკდეულსა მის წელთაჲსა და მისისა მის ძლიერად მოთმინებისა, ძმათა თანა შერაცხვად მისი და კურთხევისა ღირს-ყოფად.

42. ხოლო მან მრავალნი აღადგინნა, და მეცა უძღური, მწყემსისა მის ვედრებად, რადთა შეუნდოს მასვე საქმესა შინა ყოფად და აღსრულებად სრბისა თკსისა. და მოასწავებდა წამისყოფითა სიტყკსა მისისაჲთა განსლვასა ამის სოფლისაგან და აღსრულებასა ცხორებისა მისისასა, და ეგრეცა იყო. რამეთუ დაუტევა იგი მამასახლისმან მასვე საქმესა შინა, და შემდგომად ათისა დღისა მიიცვალა უფლისა, შეურაცხებისაგან – დიდებად. და მეშკდესა დღესა შემდგომად მიცვალებისა მისისა, მეკარეცა მონასტრისაჲ უფლისა წარიყვანა, რამეთუ აღეთქუა მისდა ნეტარსა მას, ვითარმედ: „უკუეთუ ვპოო კადნიერებაჲ უფლისა მიმართ, განუშორებელ იყო ჩემდა მას საუკუნესა და ადრე წარგიყვანო“. და ეგრეთცა ყო სასწაულად მისისა მის ურცხვნელისა მორჩილებისა და ქრისტეს მიმსგავსებულისა სიმდაბლისა.

43. ვკითხე მე დიდსა მას ისიდორეს, ვიდრელა ჯერეთ ჩუენ თანა იყო, თუ რად საქმშ ეპყრა გონებასა მისსა, ჯდა რად კართა მათ თანა მონასტრისათა. და არა დაფარა სარგებელი იგი კეთილად მოწსენებულმან მან, არამედ მრქუა, ვითარმედ: „დასაბამსა ამას ვინურთიდი, ვითარმედ ცოდვათა ჩემთაგან განსყიდულ ვარ, და ამისთკს ჭირით და შრომით და სისხლით ვჰყოფდი მუჭლთა დრეკასა. ხოლო აღესრულა რად წელიწადი ერთი, შეუნუხებელად იყო გული ჩემი, და მოველოდე ღმრთისაგან სასყიდელსა შრომისა და

მორჩილებისა ჩემისასა. და აღესრულა რად ერთი წელი-
ნადი სხუად, მაქუნდა დამტკიცებულად გულსა ჩემსა, ვი-
თარმედ არა ღირს ვარ მონასტერსა შინა ყოფად და ხედვად
და ზრახვად მამათა და მოღებად წმიდათა საიდუმლოთა
და მიხედვად პირსა ვისსამე, და ამისთვის ვჰყოფდი ესრეთ
მუჭლთ-მოდრეკასა შემომავალთა და გამომავალთა, და
თუალნი ჩემნი ქუეყანასა ხედვიდეს, და გონება ჩემი განა-
მრავლებდა სიმდაბლესა და ვითხოვდი ყოველთაგან მჴურ-
ვალთა გულითა ლოცვასა“.

44. ვჯედი დღესა ერთსა ტაბლასა ამის მოძღურისა
დიდისა თანა, და მომაახლა პირი იგი მისი წმიდად ყურსა
ჩემსა და მრქუა მე: „გნებავსა, რადთა გიჩუენო მოხუცე-
ბულისა და მოდღევენებულისა თანა გონება საღმრთოდ?“
და მე ვითხოე, რადთა ყოს ესე. მაშინ მოუწოდა წმიდა-
მან მან მეორისა ტაბლისაგან კაცსა ვისმე, რომლისა სახე-
ლი ლავრენტი, რომელსა აქუნდა მონაზონებასა შინა
ორმეოცდარვა წელი, და იყო შემდგომი მღვდელთა უხუცე-
სისად ხუცესი, და მოვიდა რად და მოუდრიკნა მუჭლნი მა-
მასახლისსა, აკურთხა იგი მამასახლისმან, და აღდგა რად,
არღარად მიუგო, არამედ უტევა იგი ზე დგომად წინაშე ტაბ-
ლისა უჭმელად. და ესე იყო დაგებასა ოდენ ტაბლისასა,
და დაყო ზემდგომარემან ვიდრე აკრებადმდე ტაბლისა. და
მე მრცხუენოდა პირსა მისსა მიხედვად, რამეთუ იყო იგი
ფრიად მოხუცებული, ვითარ ოთხმეოცდარვისა წლისად.
და აღვდეგით რად ტაბლით, წარავლინა იგი მამამან პირველ
მოწსენებულისა მის ისიდორეს თანა დიდისა, თქუმად მისდა
ოცდამეათცხრამეტისა ფსალმუნისა თავსა: „თმენით დაუთ-
მე უფალსა“ (ფსალმ. 39,2). ხოლო მე არა უდებ-ვყავ ესე,
არამედ ვინებე გამოცდად ბერისად მის და ვკითხე მას, თუ
რასა გულსა ზრახვიდა, დგა რად წინაშე ტაბლისა მის. ხოლო
მან მრქუა მე: „ესრეთ დავიდევ და გამოვხატე გონებასა
ჩემსა მწყემსი, ვითარცა ქრისტე, მრავლისა სარწმუნოები-

სა ჩემისაგან მისა მიმართ, და არა მოვიღე გონებასა ჩემსა ყოვლადვე, ვითარმედ იგი მიბრძანებს მე, არამედ ღმერთი. და ამისთვის, მამაო იოვანე, არა ვითარცა წინაშე ტაბლისა კაცთასა ვსდევ, არამედ ვითარცა წინაშე საკურთხეველისა ღმრთისა, ლოცვად ღმრთისა მიმართ, და არა მოვიგონე ყოვლადვე გულისსიტყუად ბოროტი მწყემსისა მიმართ სიმრავლისაგან სარწმუნოებისა და სიყუარულისა ჩემისა მისა მიმართ, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: 'სიყუარული ბოროტსა არა იგონებს' (შდრ. რომ. 13,10). და ესე უწყოდე, მამაო იოვანე, ვითარმედ კაცმან, ოდეს თავი თჳსი სინრფოებასა მისცეს ნებსით თჳსით, არა პოოს მტერმან მის თანა ადგილი და არცა ჟამი“.

45. უფალმან მართალმან, ვითარი იყო მწყემსი იგი კეთილი, ესევეითარივე იკონომოსი მოსცა, კაცი წმიდად და მშკდი, რომელ მცირედ იპოების ესევეითარი. ხოლო ერთსა დღესა განრისხნა ამის მოწსენებულისა ზედა მამად იგი დიდი უმიზეზოდ და ბრძანა განძებად მისი ეკლესიითგან. ხოლო მე ვცან, ვითარმედ უბრალო იყო იგი მიზეზისა მისგან, რომლისათჳს ეტყოდა მას მწყემსი, და თჳსაგან ვეტყოდე მამასა იკონომოსისათჳს, ვითარმედ უბრალო არს იგი.

46. ხოლო ნეტარმან მან მრქუა მე: „მეცა უწყი, მამაო, რომელ უბრალოდ არს, გარნა ვითარცა არა ჯერ არს გამოტაცებად პური პირისაგან ყრმისა მცირისა მშიერისა, ეგრეთვე იზღვინენ სულისაგან მწყემსისა სულნი მოღუანეთანი, რომელნი იყვნენ ქუეშე ჳელსა მისსა, უკუეთუ არა მოსწრაფე იყოს, რადთა უძიოს მათ მიზეზი გკრგვნოსნობისად ყოველსა ჟამსა შინა, რადზომცა-იგი შეუძლებდენ თავსდებად, ანუ გინებითა, ანუ ყუედრებითა, ანუ შეურაცხებითა, ანუ კდემითა. რამეთუ სამითა საქმითა დიდითა ავნებს: პირველად, რამეთუ დააკლებს მას სასყიდელსა, რომელი მიეცემის შერისხვისა მიერ მწყემსისა; მეორედ, რამეთუ ძალ-ედვა სხჳსა სათნოებისაგან სხუათა სარგებელი

და არა ქმნა; მესამედ, რომელიცა უფიცხლესი არს ამათსა, ვითარმედ ნუჟუე, რომელნი-იგი აგონებდენ, თუ მოთმინე არიან და მტკრთველ, და უდებ-ყვნეს იგინი მწყემსმან მან ჟამ რავდენმე, ვითარცა სათნონი, და არა ამხილებდეს, არცა ჰკდემდეს, და ესრეთ წარწყმიდონ მათ სიმჰკდეს იგი და მოთმინებად, რომელი აქუნდა მათ. რამეთუ, დაღაცათუ ქუეყანად კეთილ და ნაყოფიერ და პოხილ იყოს, არამედ მრავალგზის ნაკლულევანებამან წყლისა გინებისა და კდემისამან აღმოაცენის მის შორის ეკალი და კუროდსთავი ზუაობისა და სიძვისა და უშიშობისა. და ესე უწყოდა დიდმან მან მოციქულმან პავლე, ამისთვის მიუწერს ტიმოთეს, ვითარმედ: 'ამხილე, შეჰრისხენ და ნუგეშინის-ეც ჟამსა და უჟამოსა' (2 ტიმ. 4,2)".

47. და მე ვარქუ უხუცესსა მას, ვითარმედ: „ნათესავი ესე ჩუენი უძლური არს და მრავალნი მხილებისაგან არაჭემმარიტისა, გინა-თუ ჭემმარიტისაცა, დაბრკოლდებიან და სრულიად სამწყსოდაგან განეშორებიან“. ხოლო მომიგო ყოვლადბრძენმან მან და მრქუა: „სული, რომელი შეკრულ იყოს სიყუარულსა მწყემსისასა სიყუარულისათვის ქრისტესისა და აღვსებულ იყოს საწმუნოებითა მისა მიმართ, არა განემოროს იგი მისგან სიკუდილადმდე; და უფროდსად, უკუეთუ რგომილცა იყოს მისგან კურნებითა წყლულებათა მისთადათ, არამედ იწსენებდეს მარადის სიტყუასა მას, ვითარმედ: „არცა ანგელოზთა, არცა ძალთა შეგკძლონ განშორებად ჩუენდა სიყუარულსა მას ქრისტესსა“ (რომ. 8,38-39). ხოლო რომელი არა ესრეთ მოკიდულ იყოს და შეკრულ და შემშჰუალულ სიყუარულსა მას, მე მიკვრს, უკუეთუ არა ცუდ და უსარგებლო არს ეგვევითარისად მის ადგილსა მას ყოფად, რამეთუ შეყოფილ არს შეცთომილსა და არაჭემმარიტსა მორჩილებასა“. და არა ტყუოდა ამას ზედა დიდი იგი, არამედ ძლიერად მასწავლელ იყო და აღმასრულებელ და შემწირველ ქრისტესა მსხუერპლთა უბინოთა.

48. ვისმინოთ სიბრძნე ღმრთისა და დაგკკრდინ პოვნილი კეცის ქურებითა, რამეთუ ვიყავ რად მუნ, მიკვრდა მოთმინებად მრავალთა ახალმოსრულთა, რომელსა აჩუენებდეს კდემათა ზედა და გინებათა წინამძღურისათა, და მრავალგზის დევნათაცა, და არა წინამძღურისა მიერ ოდენ, არამედ უმრწემესთაგანცა. და ამისთვის ვკითხე ძმასა ერთსა სარგებელისათვს, რომელსა აქუნდა მონასტერსა მას შინა ათხუთმეტი წელი, და იყო სახელი მისი კვროზ, რამეთუ ვხედევდი მას, ვითარმედ მარადის სტანჯვიდეს ძმანი, და გამოაძიან იგი მსახურთა ტაბლით მრავალგზის, რამეთუ იყო ძმად იგი ბუნებით ფრიად მცირედ რადმე ვერ დამჭირველ ენისა. ხოლო ვარქუ მას: „რადსათვს ესრეთ გხედავ ყოველთა დღეთა გამოძებულად ტაბლისაგან, ძმაო კვროზ, და ოდესმე დაიძინი უჭმელადცა?“ – და მრქუა მე: „გრწმენინ, მამაო, გამომცდიან მამანი ესე, უკუეთუ საწმარძი ვარ მონაზონებად, და არა-თუ გულისად მიზმენ ამას, და მე მიცნობიეს განზრახვად მათი და უხუცესისა, და ამისთვის უტკივრად ყოველსავე მოვითმენ. და აჰა ესერა ათხუთმეტსა ამას წელსა ამას ვიგონებ, ვითარცა მრქუეს დასაბამსავე, შემო-რად-მიყვანებდეს მონასტრად, ვითარმედ: ‘გამოსცდიან მათ, რომელნი მონაზონ იქმნებოდინ, ვიდრე ოცდაათ წლადმდე’, და სამართლად, მამაო იოვანე, ჰყოფენ, რამეთუ ოქროდცა გამოუცდელად არავე სრულ იქმნების“. და შემდგომად გამოსლვისა ჩემისა მონასტრისა მისგან დაყო მწნემან მან კვროზ ორი წელი და მერმე მივიდა უფლისა, და ჰრქუა მამათა მათ სულის აღმოსლვისა ჟამსა: „ვმადლობ ქრისტესა, მამანო ჩემნო და მადლიერ ვარ თქუენდაცა, რამეთუ ვინაფთგან თქუენ გამომცდიდით ცხორებისათვს ჩემისა, დავრჩი გამოუცდელად ეშმაკთაგან ათჩვდმეტსა ამას წელსა“. და აღესრულა რად ვითარცა მარტული, დაჰმარხა მართლმსაჯულმან მან მწყემსმან ღირსად მუნ დამარხულთა წმიდათა თანა.

49. დავაკლებ რომელთა აქუს შური კეთილთა მიმართ, უკუეთუ დავიდუმო სათნოებად მაკედონიოს, მთავარდიაკონისა მის მონასტრისა. ესე ღირსი ქებისად ევედრა ოდესმე მწყემსსა წინა ორითა დღითა დღესასწაულსა განცხადებისასა, რადთამცა წარავლინა იგი ქალაქად ალექსანდრიადასა საჯმრისა რადსამე თვისისათვის, და აღუთქუა უკმოსლვად უწინარეს დღესასწაულისა გარდაჯდისათვის. ხოლო ეშმაკმან, კეთილის მოძულემან, დააყენა მთავარდიაკონი. და არა უკმოვიდა, ვითარ იგი აღუთქუა მამასახლისსა, და შემდგომად დღესასწაულისა დღითა ერთითა მოვიდა მონასტრად. და განაყენა იგი მამასახლისმან პატივისა თვისისაგან და დაადგინა იგი ადგილსა ახლადმოსრულთასა. ხოლო მთავარდიაკონმან შეიწყნარა ბრძანებად მამისად მოთმინებითა და სიხარულითა შეუწუხებელად, ვითარლამცა სხუასა ვისმე მოჰჴდიდა პატიუსა და არა მას. და დაადგრა რად მას წესსა შინა ორმეოც დღე, აღიყვანა იგი კუალად მამასახლისმან პატივისავე თვისსა. და შემდგომად დღისა ერთისა ევედრა მამასახლისსა, რადთა კუალადაქციოს იგი შეურაცხებასა მასვე პირველსა, და იტყოდა, ვითარმედ: „მიცოდავს ქალაქსა შინა ცოდვად ძიმე““. ხოლო უხუცესმან იცოდა, ვითარმედ სიმდაბლისათვის ეძიებდა ამას და ნება-სცა წმიდამან მან გულისთქუმასა მას მისსა კეთილსა. და ვხედვედი მჴცეთა მათ, ღირსთა პატივისათა, მდგომარედ ჭაბუკთა და ახლადმოსრულთა თანა და ევედრებოდა თვითოეულსა, რადთა ლოცვაყონ მისთვის და იტყვნ, ვითარმედ: „სიძვითა ურჩებისადათა დავეციო“. ხოლო მე მითხრა თვისაგან ამან დიდმან მაკედონიოს, თუ რადსათვის ინება წესი ესე სიმდაბლისად, და იტყოდა, ვითარმედ: „არა ოდეს სადა ვიხილე თავსა შინა ჩემსა ლხინებად ბრძოლათად და სიტკბოებად ნათლისა მის საღმრთოესად, ვითარ ესე ვიხილე დღეთა ამათ შინა““.

50. ანგელოზთად არს ყოვლადვე არა დაცემად; ხოლო კაცთად არს დაცემად და მეყსეულად აღდგომად, რავდენ-

გზისცა მოიწიოს; ხოლო ეშმაკთაჲ არს შემდგომად დაცემისა ყოვლადვე არა აღდგომად.

51. რომლისადა იგი რწმუნებულ იყო იკონომოსობად მონასტრისაჲ, იგი მითხრობდა, ვითარმედ: „ჭაბუკ რაჲ ვიყავ, მსახურებასა შინა ჯორთასა ვიყოფოდე, და შემემთხვა ბრალი რაჲმე სულიერი და ცთომად,²³ ხოლო მე მაქუნდა ჩუეულებაჲ არა დაფარვად შინაგან ჩემსა გუელისა მის, უპყარ ბოლოსა მისსა და გამოუცხადე იგი მკურნალსა. ხოლო მან განიღმა და მიხეთქნა ყურიმალსა მცირედ, და მრქუა მე: ‘ვიდოდე, შვილო, მსახურებასავე შენსა, ვითარ-იგი იყოფოდე, და ნუ გეშინინ ყოვლადვე’. ხოლო მე დავირწმუნე მწურვალითა სარწმუნოებითა და მცირედთა დღეთა შემდგომად გულსავე ვიქმენ, ვითარმედ განკურნებულ ვარ, და ვიდოდე მსახურებასა მას შინა ჩემსა სიხარულით და ძრწოლით“.

52. ყოველსავე წესსა და საქმესა დაბადებულთასა აქუს განყოფილებაჲ, და ეგრეთვე კრებულსა შორის მათ ძმათასა იყვნეს განყოფილნი საქმეთა და გონებათანი. ამისთვისცა მკურნალმან მან ოდეს შეატყვის ვიეთმე, ვითარმედ მოსლვასა ერისკაცთასა მაჩუენებლობენ, რაჟამს მოიწიის ჟამი ესე-ვითარი, განაქიქებნ მათ წინაშე მოსრულთა მათ, და კდემით აყუედრებნ და განაწილებნ, და მსახურებასა შეურაცხსა დაადგინის. ეგრე განჯადნის იგინი, ვიდრემდის ოდეს იხილნიან ერისკაცნი, ივლტიედ მათგან, და იხილვებოდა საქმე უაღრესი ბუნებისაჲ, რამეთუ ცუდი დიდებაჲ განაძებდა თავსა თვსსა და დაიმაღვოდა კაცთაგან.

53. ნუ დამაკლებს მე უფალი ლოცვასა მის მამისა სულიერისასა, რამეთუ უწინარეს გამოსლვისა ჩემისა ადგილისა

²³ რაჲ იყო „ცთომად“ იგი? გარნა ფარულად ჭამად, რამეთუ ტკრთისა მისგან ჯორთაჲსა რაჲმე ეჭამა და აღუარა. და არა-თუ სიძვასა იტყვს, ვითარცა ვიეთმე უგუნურთა მოიგონეს, თუ არა, ვითარმცა ლიმილით იტყოდა სიძვისათვს მოძღუარი იგი?

მისგან წმიდისა კვრიაკით ერთით, შეისუენა უფლისა მიერ მეორედმან მის მწყემსისამან. და იყო კაცი ესე საკვრველი, და სახელი მისი – მინა, და დაეყო მას მონასტერსა შინა ორმეოცდაათცხრამეტი წელი, და მსახურებელ იყო ყოველსავე მსახურებასა. და მესამესა დღესა ჩუენ ჟამსა გარდავიწდიდით შესუენებულისა მის წესისაებრ, და ცისკრისა ლოცვასა აღმოუტევა მეყსა შინა სული სულნელებისაჲ, და აღივსო ადგილი იგი ყოველივე, რომელსა შინა დამარხულ იყო წმიდაჲ იგი მინა. მაშინ ბრძანა მამამან განღებად საფლავისაჲ, სადა დამარხულ იყო წმიდაჲ იგი, და ვიხილეთ, ვითარმედ ორთავე ფერწთა მისთაგან, ვითარცა ორთა წყაროთაგან, გამოდიოდა ევლოგიაჲ. მაშინ ჰრქუა მოძღუარმან მან კრებულსა მას: „იხილეთ, რამეთუ ოფლნი ფერწთა მისთანნი და შრომაჲ მისი შეწირულ არს ღმრთისა, ვითარცა მიჰრონი ჭეშმარიტად“. და სხუანიცა მრავალნი საქმენი კეთილნი მითხრნეს მათ მამათა მისთჳს, წმიდისა მინაჲსა, და იტყოდეს ამასცა, ვითარმედ: „ოდესმე მამასახლისსა ენება გამოცდაჲ მოთმინებისა მისისაჲ, რომელი-იგი მონიჭებულ იყო მისდა ღმრთისა მიერ. და ვითარცა აღვიდა იგი მამასახლისისა თანა მწუხრსა და თაყუანის-სცა ქუედავრდომით და ითხოვდა მისგან ლოცვასა, ვითარცა-იგი ჩუეულებად აქუნდა. ხოლო მან უდებ-ყო იგი ქუეყანასა დავრდომილი ვიდრე ცისკრისა რეკადმდე და მაშინლა აკურთხა იგი, და მაჩუენებლად და უთმინოდ ხადოდა მას, და ესრეთ აღადგინა, რამეთუ იცოდა წმიდამან მან, ვითარმედ სიმჴნით მოითმენდა, ამისთჳს უყო ესე სარგებელად მრავალთა“. ხოლო მონაფჴ მის წმიდისა მინაჲსი მითხრობდა, ვითარმედ: „გვითხე მას, უკუეთუ ძილი მოუწდა ამას მდებარესა მუჴლმოდრეკით წინაშე მამასახლისისა. ხოლო მითხრა, ვითარმედ: ‘ყოველი დავითი დავასრულე მდებარემან ქუეყანასა ზედა’“.

54. არა დაუტეო შემკობად გვრგვნსა ამას სიტყვასა ამათცა სამარაგდომთა, რამეთუ ვინყე ოდესმე სიტყუად და-

ყუდებისათვის ვიეთმე მათ წმიდათა ბერთაგან, ხოლო მათ მხიარულითა პირითა და კეთილითა სახითა მომიგეს მე, ვითარმედ: „ჩუენ, მამაო იოვანე, ვინათგან უძლურნი ვართ და ნივთიერნი, საზომისა ჩუენისა შემსგავსებულიცა ცხორებაჲ მოვიგეთ, რამეთუ ვსაჯეთ ესრეთ: რათა საზომისაებრ უძლურებისა ჩუენისა შევიდეთ ბრძოლასაცა, და უსუბუქესად შევრაცხეთ ბრძოლად კაცთაჲ, რომელნი ოდესმე განრისხნებიან და ოდესმე დამშკდნებიან და ნუგეშინის-გუცემენ, ვიდრელა – ეშმაკთაჲ, რომელნი მარადის აღჭურვილ არიან გულისწყრომით ჩუენ ზედა“.

55. ხოლო ერთმან მათ წმიდათაგანმან, რომელსა აქუნდა ფრიადი ჩემდა მომართ საღმრთოჲ სიყუარული და კადნიერებაჲ, მრქუა მე მხიარულებით და ტკბილად: „ჴ, ბრძენო, უკუეთუ გაქუს შენ შორის დამტკიცებულად საზომი იგი და საქმჴ მისი, რომელმან თქუა, ვითარმედ: ‘ყოველივე ძალ-მიც განმადლიერებელისა ჩემისა ქრისტეს მიერ’ (ფილიპ. 4,13), უკუეთუ მოსრულ არს შენ ზედა სული წმიდაჲ და ცუარი სინმიდისაჲ, ვითარცა მოვიდა ქალწულისა მარიამის ზედა, და უკუეთუ დაუფარავ ძალსა მოთმინებისასა მალლით, მოირტყენ წელნი შენნი, ვითარცა ქრისტემან ღმერთმან არდაგითა მორჩილებისაჲთა, და აღდეგ სერისაგან დაყუდებისა შენისა, და დაჰბანენ ფერჴნი ძმათანი გონებითა მდაბლითა, დაადგინენ მეკარენი ძლიერნი და მღკდარენი დაუძინებლად კართა ზედა გონებისა შენისათა, დაიმჭირე დაუმჭირველი იგი გონებაჲ გუამსა შინა მსახურებასა შინა ძმათასა დაუდგრომელსა.

56. მოიპოე დაყუდებაჲ გონებითი ჴორციითა, დაუდგრომელად მიმომავალითა, მორჩილებასა შინა, იქმენ დანყნარებულ სულითა შორის ამბოხებათა ერისათა; აღვირ-ასხენ ენასა მოსწრაფესა გულისწყრომად და ცილობად, ჰბრძოდე ბოროტსა მას მძლავრსა მუცელსა სამეოცდაათშკდგზის დღესა შინა და შეჰმშუალე ძელსა მას ჯუარის სახედ

აღმართებულსა სულისასა გონებად განმტკიცებული გურ-
დემლის სახედ, რადთა იცეს უროებითა და კუერებითა, რა-
ჟამს-იგი იკიცხეოდის და იყუედრებოდის, იკდემებოდის და
იგუემებოდის, და არა დაიწსნებოდის ყოვლადვე, არცა შეი-
მუსრვოდის, არამედ იყოს გლუ და უკორძო და შეურყვეველ.

57. განაგდე შენგან ნებად შენი, ვითარცა სამოსელი
კიცხევისაჲ, და განშიშულეებული მისგან შევედ ადგილსა მას
მოლუანებისასა, რომელ-იგი მცირედნი იპოებიან ესრეთ.
შეიმოსე ჯაჭვ სარწმუნოებისაჲ, რადთა არა დაიწსნებოდის
ურწმუნოებისა მიმართ, არცა მოიწყვოდის; დაიჭირე აღ-
კრი სინმდისაჲ ორითავე ჳელითა შენითა კადნიერებისაგან,
რომელ არს შეხებად უჯეროდ.

58. აღვირ-ასხენ თუალთა წურთითა სიკუდილისაჲთა,
რომელნი-იგი მიმოვლენ განცდად გუამთა სიკეთესა და
შუენიერებასა; მოაჭირე ჭიმითა გონებასა განმკითხველსა
მოყუსისასა და ზრუნვასა თავისა თვისასა შეაქციე იგი, და
საქმედ მიეც მას სიყუარული და ლმობიერებად და წყალო-
ბად. ამით ცნან ყოველთა, ჰ, მამაო საყუარელო, ვითარმედ
ჭეშმარიტად მონაფჳ ქრისტესი ხარ, ოდეს იყოს სიყუარული
მტკიცედ ყოველთა მიმართ ძმათა.

59. ესრეთ დაადგერ შორის კრებულსა და სუემდი ყოვ-
ელსა ჟამსა ბასრობასა, ვითარცა წყალსა ცხოველსა, რამე-
თუ დავით განიცადა ყოველი სიხარული, რომელი არს ცასა
ქუეშე და ყოველი შუენიერებაჲ, უკუანაძსკნელ ყოვლისა
თქუა საკვრველებით: 'რად-მე კეთილ, ანუ რად-მე შუენიერ?
არამედ დამკვდრებაჲ ძმათაჲ ერთაჲ' (ფსალმ. 132,1).

60. უკუეთუ კულა ვერ ღირს-ქმნულ ვართ ვიდრე მოაქა-
მდე კეთილთა ესევეთარისა ამის მოთმინებისა და მორ-
ჩილებასათა, მაშა კეთილ არს, რადთა უწყოდით უძღურებაჲ
ჩუენი და თსაგან ვდგეთ შორს ასპარეზისა მისგან მოლუა-
ნეთაჲსა და მოლუანეთა მათ ვჰნატრიდეთ და მოთმინებასა
ულოცვიდეთ“.

61. ხოლო მე ვიძლიე მამისა მისგან და მასწავლელისა კეთილისა, რომელი მეშჯოდა სახარებისაგან და წინაღსწარმეტყუელთა სიყუარულით და მივეცით უზეშთაესობა და ძლევად მორჩილებასა პატიოსანსა და დიდებულსა უეჭუელად.

62. მოვიწსენო ერთილა სათნოება მათ წმიდათაჲ, და ესრეთ გამოვიდე საქმეთა მათთა თქუმისაგან, ვითარცა სამოთხისაგან, და ჩემთავე უნდოთა და უსარგებლოთა სიტყუათა ვინყო თქუმად თქუენდა მომართ, რომელნი შემიკრებიან მათთა სათნოებათა ხილვითა.

63. ვიყვენით ოდესმე ლოცვასა შინა მდგომარენი და მიხედა მწყემსმან რომელთამე ძმათა მიმართ, რომელნი ზრახვიდეს ეკლესიასა შინა, და განაყენნა ეკლესიისგან შუდ დღე, და უბრძანა მათ, რათა მუჯლსა მარადღე უდრეკდენ შემომავალთა და გამომავალთა. და საკურველი ესე იყო, რამეთუ ორნივე მღდელნი იყვნეს.

64. ერთსა ძმასა ვხედევდ ლოცვასა შინა უფროჲს ყოველთა მჭურვალთა გულითა მდგომარედ, და უფროჲსად დაწყებასა ლოცვისასა, ვითარმცა ვიეთმე ზრახვიდა, და ვკითხე გულისსიტყუად მისი, ხოლო მან სარგებელისათჳს არა დაფარა, არამედ მრქუა მე: „ჩუეულებად მაქუს, მამაო იოვანე, შემოკრებად გულისსიტყუათა და გონებისა სულსა თანა ჩემსა პირველსავე დაწყებასა გალობისასა, და ვღალადებ მათდა მიმართ, და მოუნოდ მათ და ვიტყუ: მოვედით, თაყუანის-ვსცეთ და შეუფრდეთ ქრისტესა ღმერთსა, მეუფესა ჩუენსა!“

65. ვიხილე მეჭურჭლჳ მათი, რამეთუ სარტყელსა ფიცარნი ჩამოეკიდნეს მცირენი, ხოლო მე გამოვიძიე და ვცან, ვითარმედ გულისსიტყუათა თჳსთა წერდა მას შინა და მიუპყრის წინაშე მწყემსისა მის, და არა-თუ იგი ხოლო ჰყოფდა ამას საქმესა, გარნა სხუანიცა მრავალნი იქმოდეს, რომელნი იყვნეს მუნ, რამეთუ მცნებად იყო ესე უხუცესისად.

66. განაძო ოდესმე მწყემსმან ერთი ძმათაგანი, რამეთუ

უზრახა ძმასა მის თანა, ვითარმედ ენოანი არსო და მრავ-
ლისმეტყუელი. და დადგა ძმად იგი გარეშე მონასტრისა
შკდ დღე და ევედრებოდა, რადთა შეუხდოს მას და შეიყვა-
ნოს მონასტრადვე. ხოლო ეუნყა მამასახლისსა მას სულთა
მოყუარესა, ვითარმედ არარად უჭამიეს შკდთა მათ დღე-
თა ყოვლადვე. მაშინ მიუვლინა მას და ჰრქუა, ვითარმედ:
„უკუეთუ გნებავს მონასტერსა შინა ყოფად, დაგადგინო შენ
ნესსა მონანულთასა“. და რაჟამს იხილა, ვითარმედ სიხა-
რულით შეინყნარებს, ბრძანა წარყვანებად მისი მონასტერ-
სა მას განშორებულსა, სადა იყვნეს, რომელნი იგლოვდეს
ცოდვათა მათათჳს. ხოლო ვინათგან მონასტერი იგი ვაჯ-
სენე, მნებავს მცირედ სიტყუად მისთჳს.

67. იყო ადგილი, რომელი შორვიდა მონასტრისაგან დი-
დისა ვითარ ერთ მილიონ, რომლისა სახელი იყო „საპყრო-
ბილჳ“, და არს ადგილი იგი უნუგეშინისცემოდ, არა იხილ-
ვების მას შინა კუამლი ყოვლადვე, არცა ღვნოდ, არცა ზეთი,
არცა სხუად რად, თვნიერ პური და უმგბარი მხალი. და მას
მონასტერსა შეაყენნის, რომელნი შემდგომად მოსლვისა
მონაზონებად დაეცნეს ცოდვასა, თვთოეული თვსაგან, გი-
ნა-თუ ორ-ორი, ვიდრემდის ღმერთმან გულსავსე-ყვის თი-
თოეულისათჳს; და დაედგინა მათ ზედა კაცი დიდი სახელით
ისაკ, რომელი-იგი ასწრაფობნ ლოცვად სამარადისოდ, რო-
მელნიცა მიეცნიან მას, და აქუნდა ბაიად, რომელსა მისცემნ
მათ, რადთა მას იქმოდინ განსადევნელად მოწყინებისა.

68. ესე არს საქმჳ და ცხორებად და მოქალაქობად,
რომელნი ჭემმარიტად ეძიებდეს ხილვად პირსა ღმრთისა
იაკობისსა.

69. რომელსა უკვრდენ ღუანლნი წმიდათანი, კეთილად
იქმს, და რომელი ეშურებოდის საქმეთა მათთა, აცხოვნებს
თავსა თვსა, ხოლო რომელსა ენებოს თუმცა ერთბამად
ყოველნივე საქმენი მათნი წარჰმართნა, სცთების, რამეთუ
შეუძლებელ არს.

70. რაჟამს სიტყუათა ზედა კდემისათა გუელმოდის, ცოდვანი ჩუენნი მოვიწსენნეთ, ვიდრემდე ხედვიდეს უფალი ჭირსა ჩუენსა, რომელსა თავს-ვიდებთ მისისა სახელისათჳს, და აღვოცნეს ჳელითწერილნი ბრალთა ჩუენთანი, და გარდააქცინეს სალმობანი იგი დამწუველნი გულთა ჩუენთანი სიხარულად, რამეთუ წერილ არს, ვითარმედ: „სიმრავლისაებრ სალმობათა გულისა ჩემისათა ნუგეშინისცემანი შენნი ახარებენ სულსა ჩემსა (ფსალმ. 93,19) ჟამსა თჳსსა“.

71. ნუ დაივინყებ მას, რომელმან-იგი ჰრქუა უფალსა, ვითარმედ: „რავდენნი მიჩუენენ მე ჭირნი მრავალნი და ძკრნი, მერმე მოაქციე და მაცხოვნე მე, და უფსკრულთაგან ქუეყანისათა, შემდგომად დაცემისა ჩემისა, კუალად აღმომიყვანე მე“ (შდრ. ფსალმ. 70,20).

72. ნეტარ არს მის მონაზონისა, რომელმან დაუთმოს განსაცდელთა და ვნებათა ყოველთა დღეთა მისთა უფლისათჳს, რამეთუ მონამეთა თანა მხიარულ იყოს იგი და ანგელოზთა თანა იშუებდეს.

73. ნეტარ არს მის მონაზონისა, რომელსა აქუს თავი თჳსი ღირსად ყოველისავე გინებისა და შეურაცხებისა სამარადისოჲსა, ვიდრე სოფელსა ამას იყოს.

74. ნეტარ არს, რომელმან ნებაჲ თჳსი სრულიად მოაკუდინა და მისცა თავი თჳსი სრულიად ჳელთა მოძღურისა მისისათა, რამეთუ მარჯუენით ჯუარცმულისა დადგეს იგი.

75. სულმან, რომელმან განიშოროს და განაგდოს თავისა თჳსისაგან მხილებაჲ მოძღურისაჲ სამართლით გინა უსამართლოდ, ესევეითარსა მას ცხორებაჲ თჳსი უარუყოფია. ხოლო რომელმან მოითმინოს მხილებაჲ ტკივილით გინა უტკივარად, ადრე მიემთხვოს იგი ცოდვათა მისთა მოტევებასა.

76. უჩუენებდ ღმერთსა გონებითა შენითა სარწმუნოებასა მას და სიყუარულსა, რომელი გაქუს მოძღურისა მიმართ შენისა და მან თავადმან უხილავად გულსავსე-ყოს იგი, რად-

თა სარწმუნოებისაებრ და სიყუარულისა შენისა შეგიტკბოს და შეგიყუაროს შენ.

77. რომელი ყოველსავე გუელსა, რომელ არიან ვნებანი, განაქიქებდეს აღსარებითა, მას მოუგის სარწმუნოებაჲ ჯეროვანი, ხოლო რომელმან დაფაროს, იგი უგზოთა შინა შეცთომილ არს და თავსა თვსსა მოიკლავს.

78. რომელსა ჰნებავს ცნობად საზომსა ძმათმოყუარებისა მისისასა, გულისწმა-ყოფდინ კეთილად, და მაშინ ცნას, რაჟამს იხილოს გული თვისი ჭეშმარიტად მგლოვარჴ ცთომასა ზედა ძმისასა, და მოხარული წარმართებასა ზედა და კეთილსა მისსა.

79. ყოველსა, რომელსა უნდეს დამტკიცებაჲ სიტყვსა თვისისაჲ, დაღაცათუ ჭეშმარიტსა იტყოდის, უწყოდენ, ვითარმედ ვნებულ და სნეულ არს მტერისაგან სენითა საეშმაკოთა, და უკუეთუ სწორთა მიმართ თვსთა ჰყოფდეს ამას, ნუუკუე განიკურნოს იგი უხუცესთა შერისხვითა; უკუეთუ კულა უხუცესთა და უსულიერესთა მიმართ იქმოდის ესრეთ, იგი კაცთაგან უკურნებელ არს.

80. რომელი სიტყუასა ზედა არა მორჩილ იყოს, საცნაურ არს, ვითარმედ არცა საქმესა ზედა მორჩილ არს, რამეთუ რომელი მცირესა ზედა ურწმუნო იყოს, მრავალსაცა ზედა ურწმუნო არს და ცუდად შურების და არარას მიიღებს მორჩილებისაგან თვისისა, გარნა საშჯელსა.

81. რომელმან სვნიდისი თვისი წმიდა-ყო მორჩილებასა შინა მამისა სულიერისასა, უწყებულ იყავნ, ვითარმედ ხედვიდეს იგი სიკუდილსა, ვითარცა ძილსა, და უფროჲსლა, ვითარცა ცხოვრებასა, და დაუდგამნ ფერწნი გზასა სასუფეველისასა; და უწყებულ იყავნ ჭეშმარიტად, ვითარმედ ეგვევითარი არა მიეცეს განკითხვასა, არამედ მოძღუარმან მისმან მისცეს სიტყუაჲ მისთვის.

82. ყოველმან, რომელმან მოიღოს უძულეებულად მოძღურისაგან საქმჴ და შე-რადმე-ემთხვოს მას შინა ვნებაჲ, ნუ

მას აბრალობს, რომელმან მისცა მას საჭურველი იგი, არამედ თავსა თვსსა, რომელმან ბოროტად იწმარა, რამეთუ მან მოსცა საჭურველი ბრძოლად მტერისა, ხოლო მან დაისვა გულსა თვსსა. უკუეთუ კულა იძულებულ იქმნა და აიძულა თავი თვისი უფლისათვს, და უძღურება თვისი პირველვე უთხრა მოძღუარსა თვსსა, მინდობილ იყავნ, რამეთუ დაღაცათუ დაეცეს, არავე მოკუდეს.

83. დამავინყდა, ზ, საყუარელნო, დაგებად თქუენდა ესეცა პური სათნოებისა: რამეთუ ვიხილენ მორჩილნი, რომელნი თვთ შინაგან გინებითა და შეურაცხებითა შეჰმუსრვიდეს თავთა თვსთა, რადთა განმზადებულნი იყვნენ ესრეთ არა აღშფოთებად, რაჟამს გარეგან მოინეოდინ მათ ზედა გინებანი და შეურაცხებანი.

84. სულსა, რომელსა აქუნდეს დამტკიცებულად, ვითარმედ აღსარება თანა-აც, ექმნას მას ესე გულისსიტყუად აღკრ ყოვლისავე ცოდვისა მიმართ, რამეთუ რომელსა აღსარებისა გულისსიტყუად არა აქუნდეს, ეგვევითარი უშიშად ცოდავს, ვითარცა ბნელსა შინა.

85. რაჟამს კიდე ვიყვნეთ მოძღურისაგან ჩუენისა და პირსა მისსა გამოვხატვიდეთ წინაშე ჩუენსა, და ესრეთ ვიგონებდეთ, ვითარმცა ჩუენ თანა იყო, და ყოვლისაგანვე სიტყვსა და ზრახვისა, ანუ ჭამადისა, ანუ ძილისა, რომელსა ზედა ვიცოდით, ვითარმედ მას არა ჰნებავს, განვეშორებოდით, მაშინ გვცნობიეს მორჩილება უზაკუველი.

86. მონაფლ მზაკუვარი იხარებნ კიდე-ყოფასა მოძღურისა თვსისასა, ხოლო რომელი შვილი არს ჭემმარიტი, მას დაჭირვებად უჩნ კიდე-ყოფად მოძღურისაგან.

87. ვკითხე ოდესმე გამოცდილთაგანსა ვისმე და ვარქუ მას: „ვითარ მოუგიეს მორჩილებასა სიმდაბლლ მარადის თანამკვდრად?“ ხოლო მან მომიგო და მრქუა მე, ვითარმედ: „დაღაცათუ მკუდარნი აღადგინნეს ჭემმარიტიმან მორჩილმან, გინა-თუ ცრემლნი მოიპოვნეს, ანუ-თუ ბრძოლათაგან

განთავისუფლდეს, ესრეთ იგონებს, ვითარმედ ლოცვითა მოძღურისა მისისადათა მოეცა მას მაღლი იგი და ესრეთ დაადგრების იგი უცხოად ამაოხსა მის ზუაობისა. რამეთუ, ვითარმცა აღზუავნა მას ზედა, რომელსა იტყოდის, თუ არა მისგან ქმნილ არს, არამედ სხვსა შენვენითა?“

88. არა უწყის დაყუდებასა შინა მყოფმან პირველთქუმულნი ესე, რამეთუ მიზეზნი მრავალნი ჰქონან მისა მიმართ ზუაობასა დარწმუნებად, ვითარმედ თვსითა მოსწრაფებითა იქმს, რასაცა იქმს.

89. რომელი მორჩილებასა შინა იყოს, უკუეთუ ორთა ბოროტთა მძლე-ექმნას,²⁴ ეგოს იგი მიერიტგან მონა ქრისტესა მორჩილ საუკუნოდ.

90. ეშმაკი ფრიად ისწრაფის ბრძოლად მორჩილებასა შინა მყოფთა, და ოდესმე უცნებითა შეაგინებნ, და გულფიცხელ-ყვნის, და აღსძრავნ მათ თვნიერ ჩუეულებისა შფოთებად, და განუჴმნის ცრემლნი და უნაყოფო ყუნის, ნაყროვან და ლოცვასა შინა უდებ, მოძილ, დაბნელებულ, რადთამცა თქუეს, თუ არარაჲ სარგებელ-მეყოფის ჩუენ მორჩილებისაგან, არამედ უფროდსად მართლუკუნქცეულ ვართ. და ესრეთმცა გამოიტაცნა მოლუანებისა მისგან და არა შეუნდობს მათ გულისჴმის-ყოფად, ვითარმედ მრავალგზის მიღებაჲ ჩუენგან საქმეთაჲ მათ, რომელნი ჩუენ კეთილად გჴრნდიან, სიმდაბლისა მომატყუებელ იქმნის ჩუენდა განგებითა ღმრთისადათა.

91. წარიდევნა მრავალგზის მოთმინებისა მიერ ვიეთგანმე ესე ეშმაკი, და მერმე, ვიდრელა იგი ამას იტყვნ, სხუაჲ ქადაგი უკეთურებისაჲ მოინიის და სხვთა სახითა ისწრაფინ ცთუნებად.

92. ვიხილენ ვიეთნიმე მორჩილებასა შინა, რომელნი იქმნეს ლოცვითა მოძღურისადათა ღმობიერ, სახიერ, მმარხ-

²⁴ ურჩებასა იტყვს და ამპარტავანებასა.

ველ, მშუდ და მოსწრაფე, უბრძოლველ და მჭურვალე, რომელთა მოუჭდეს ეშმაკნი და ეტყოდეს, ვითარმედ: „შემძლებელ ხართ ან დაყუდებად და სრულიად მოლუანებად, და უვნებლობად მიწვენად დაყუდებითა“. და შესცთეს რად და განვიდეს ნავთსადგურისაგან და შევიდეს გულად ზღვსა, აღსდგეს მათ ზედა ლელვანი სასტიკნი და სიმძაფრე ქართად, და არა პოვეს მენავეთმოძღუარი, და წარწყმდეს ზღუასა მას შინა მწარესა და მყრალსა საწყალობელად.

93. განვიცადოთ და ვიხილოთ ზღუასა შინა, შემდგომად მტკიცესა დაწყნარებასა, აღძრვად და აღმაღლება ლელვათად დიდი.

94. არა ეგების ზღვსაგან, უკუეთუმცა არა აღელდა და არა აღიმრღუა და აღშფოთნა, რადთა განაგდოს მისგან ყოველი ძელი და თივად, და ყოველივე სიღნიოშუ და სკორე, რომელიცა შეიღეს მას შინა მდინარეთა, რომელ არიან ვნებანი, და შემდგომად ლელვისა მის იხილო მას შინა დაწყნარება დიდი და დაყუდება მტკიცე.

95. მოწაფე, რომელი ერთგზის ჰმორჩილებდეს მამასა თვსსა და ერთგზის – არა, მსგავს არს იგი კაცსა, რომელმან იოლნის თუალნი თვსნი ერთგზის საოლავეთა და ერთგზის კირითა, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: „უკუეთუ ერთი აღაშენებდეს და ერთი დაარღუევდეს, რად სარგებელ არს? გარნა შრომად ცუდი“ (ზირ. 34,23).

96. ნუ აცთუნებ თავსა შენსა, ზ, შვილო მორჩილებისაო, სულითა ამპარტავანებისადათა, რადთამცა აღიარებდი რად ცოდვათა მოძღუარსა თანა, სხუასამცა გარდასწამებდი საქმეთა შენთა, რამეთუ შეუძლებელ არს თვნიერ სირცხვისა სირცხვისაგან განრომად.

97. გამოუცხადენ წყლულებანი შენნი მკურნალსა, განცხადებულად არქუ მას და ნუ გრცხუენინ, ვითარმედ: „ჩემ მიერ მოწვევულ არს ჩემ ზედა სენი ესე, მამაო, ჩემი არს წყლულება ესე თვსისა უდებებისაგან და არა სხვსა ვის-

განმე შემთხვეული, არავინ ქმნილ არს სხუად მიზეზ ჩემისა ამის ბოროტისა, არცა კაცი, არცა ჯორცნი, არცა სხუად რადმე თვნიერ უდებებისა და დაწსნილობისა ჩემისა“. იქმენ სახითაცა და პირითა და გონებითა შენითა ჟამსა აღსარებისა შენისასა, ვითარცა შეცოდებული დაშჯილი წინაშე მსაჯულისა, დადეგ თავდადრეკილად ქუეყანად მიმართ, და უკუეთუ შესაძლებელ იყოს, მსაჯულისა მის და მკურნალისა ფერჯთა, ვითარცა ქრისტესთა, ცრემლითა დაალტობდი, რამეთუ ესე ჩუეულებად აქუს ეშმაკთა, რადთამცა მოგუაგონეს ანუ ყოვლადვე არა აღსარებად, ანუ რადთამცა სხუათა გარდავსწამენით ცოდვანი ჩუენნი, ანუ რადთამცა ვიეთმე ვაბრალეზბდით ბრალთა ჩუენთათვს, ვითარმცა იგინი ქმნილ იყვნეს მიზეზ ჩუენდა.

98. უკუეთუ ყოველი საქმს ჩუეულებასა შეუთქს, საცნაურ არს, ვითარმედ უფროვსად კეთილიცა ჩუეულებასავე შეუდგეს, რამეთუ დიდი შეწვენად აქუს მას ღმრთისაგან.

99. უკუეთუ დაწყებასა მონაზონებისა შენისასა მისცე თავი თვისი მჭურვალედ გინებათა და შეურაცხებათა მოთმინებასა, არა მრავალ ჟამ იყოს, შეილო, შრომად შენი დამკვდრებად შენ შორის სანატრელსა მას განსუენებასა, და უკუანაფსკნელ მონამეთა თანა დაემკვდრო მორჩილებითა შენითა.

100. აღუარე მოძღუარსა შენსა, ვითარცა ღმერთსა, სახითა სიმდაბლისადათა ცოდვანი შენნი, რამეთუ ვიხილენ დაშჯილნი, რომელთა სახითა სანყალობელითა და აღსარებითა და ვედრებითა სიფიცხე მსაჯულისადა მოდრიკეს მონყალებად, და გულისწყრომად მისი შეცვალეს სიტკობობად; და ამისთვს იოვანე ნათლისმცემელი ეძიებდა აღსარებასა პირველ ნათლისღებისა მისა მიმავალთაგან, არათუ მას რადმე უწმდა იგი, არამედ ცხორებასა მათსა ეძიებდა.

101. ნუ გიკვრს, უკუეთუ შემდგომად აღსარებისაცა გუენწყვებოდინ ბრძოლანი ვნებათანი, რამეთუ უადვილეს

არს სიძვისა ეშმაკისადა ბრძოლად, ვიდრე ამპარტავანებისა ბოროტისა.

102. ნუ სცთები, ნუცა აღიტაცები ჰამბავთა მიმართ განშორებულთა და მძოართასა, რამეთუ შენ, საყუარელო, სტეფანეს გზასა ხუალ, პირველმონამისასა, მორჩილებითა შენითა.

103. ნუ ივლტი მორჩილებისაგან, დალათუ დაცემად შეგემთხვოს, რამეთუ თვთ მას ჟამსა გიჭმს მკურნალი.

104. რომელსა ჰყვა შემნწ და შეუბრკუმა ფერწი, საცნაურ არს, ვითარმედ ესევეთარსა უკუეთუმცა შემნწ არა ჰქონებოდა, არა შებრკუმად ოდენ, არამედ სიკუდილიცა ეგულებოდა.

105. რაჟამს შეგუემთხვის დაცემად, მაშინ მოინინიან ეშმაკნი, ვითარმცა მიზეზი ეპოვნა, და დაყუდებასა გუანუეფდიან, ხოლო გულისსიტყუად მათი ესე არნ, რადთამცა ნყლულებად დაცემასა ჩუენსა ზედა შესძინეს.

106. რაჟამს მკურნალი ჩუენი იტყოდის თუ: „ვერ ძალმიც კურნებად შენი“, მაშინ ჭირისა მისგან ჯერ არს, რადთა სხუად მკურნალი მოვიძიოთ, რამეთუ თვნიერ მკურნალისა მცირედნი განიკურნებიან.

107. ვინ-მე არს, რომელმან სიტყუა-მიგოს ჩუენ ამას ზედა, რომელსა ვიტყვთ მტკიცედ და განჩინებით, ვითარმედ: „ყოველი ნავი, რომელსა ჰყვა მენავეთმოძლუარი და ლელვათა შთავარდა, უეჭუელად, უკუეთუმცა მენავეთმოძლუარი არა ჰქონებოდა, სრულიადცა ნარწყმედულ იყო იგი“.

108. მორჩილებისაგან – სიმდაბლწ,²⁵ სიმდაბლისაგან –

²⁵ მორჩილებად დასაბამი არს სიმდაბლისად, რამეთუ რომელმან არა იცნას თავი თვსი, ვითარმედ ნაკლულევან არს სათნოებათაგან, მორჩილებად სხვსა ვერ ძალ-უც, და ესრეთ ცნობად თვსისა უძლურებისად სულსა მოიყვანებს მორჩილებად. ხოლო მორჩილებად შიშითა ღმრთისადთა შეპყრობილი შობს სიმდაბლესა, და სიმდაბლე განსდევნის სიმაღლესა, ხოლო ესრეთ იქმნების კაცი სახლ უვნებელობისა.

უვნებელობაჲ, ვითარცა თქუმულ არს, ვითარმედ „სიმდა-
ბლესა შინა ჩუენსა მომიწსენნა ჩუენ უფალმან და მიწსნა
ჩუენ მტერთა ჩუენთაგან“ (ფსალმ. 135, 23-24). და ვინაათ-
გან ესრეთ არს, არარაჲ სადმე დამაყენებელ არს თქუმაჲ,
ვითარმედ: „მორჩილებისაგან – უვნებელობაჲ“, რომლისა
მიერ იქმნების აღსასრული სიმდაბლისაჲ; რამეთუ იქმნების
მორჩილებაჲ დასაბამ სიმდაბლისა, ვითარცა-იგი მოსე და-
საბამი იყო რჩულისაჲ, ხოლო ასული იგი დედასა თჳსსა
სრულ-ჰყოფს, ვითარცა მარიამ* სრულ-ჰყოფდა შესაკრე-
ბელსა.

109. ტანჯვასა დიდსა ღირს არიან უფლისა მიერ სნეულ-
ნი, რომელნი მივიდეს მკურნალისა თანა და გამოცადეს და
ცნეს მისგან ფრიადი სარგებელი სენთა მათთაჲ, და შემდ-
გომად ამისა, ვიდრელა არა სრულიად განკურნებულ იყვნეს,
დაუტევეს იგი და სხუასა მკურნალსა ეძიებდეს.

110. ნუ ივლტი, საყუარელო, ჳელთა მათთაგან, რო-
მელთა შეგწირეს უფლისა, რამეთუ არა ირცხვ ესრეთ სხუა-
თაგან, ვითარ ირცხვ მისგან ყოველთა დღეთა ცხორებისა
შენისათა.

111. არა უღირს გამოუცდელსა განშორებაჲ სიმრავლისა-
გან და მარტოებით შესლვად ბრძოლასა შინა წინააღმდ-
გომთასა, და ესრეთვე უჯერო არს პირველ გამოცდისა და
კეთილად დამწყისისა ვნებათა სულისათა შესლვად დაყუდე-
ბასა, რამეთუ პირველი იგი – ჳორციელად, ხოლო მეორე
ესე სულიერად მოკუდეს.

112. იტყვს წერილი, ვითარმედ: „უმჯობეს არიან ორნი
უფროჲს ერთისა“ (ეკლ. 4,9), ესე იგი არს, ვითარმედ უმ-
ჯობეს არს, რაჲთა იყოს შვილი მამისა თანა ბრძოლად წი-
ნააღმდგომთა, ძალითა სულისა წმიდისაჲთა.

113. ბრმაჲ, რომელი ივლტოდის წინამძღურისაგან თჳ-

* მარიამ – დაჲ მოსესი.

სისა, და სამწყსოდ – მწყემსისაგან, და შეცთომილი – მასწავლელისაგან, და ყრმა – მამისაგან თვისისა, და სნეული – მკურნალისაგან, და ნავი – მენავეთმოძღურისაგან, მონიოს ამათ ყოველთა ზედა წარწყმედად. და რომელი ეწყვებოდის ეშმაკთა თვნიერ შემნისა, ეგვეითარი მოიკლას მათგან.

114. რომელნი სამკურნალოდ მივლენ კურნებად, ეგვეითართა აღსუბუქებად ტკივილთა აქუნდინ სასწაულად კურნებისა; ხოლო რომელნი მორჩილებასა შევლენ, მათ სიმდაბლვ აქუნდინ სასწაულად ვნებათაგან წსნისა მათისა, რამეთუ ჯორციელთა სნეულთა – ტკივილთა აღსუბუქებად, ხოლო სულიერთა – სიმდაბლისა განმრავლება არს სასწაული სიმრთელისა.

115. სკნიდისი შენი იყავნ სარკე მორჩილებისა შენისა, და კმა არს ესე.

116. რომელნი დაყუდებასა შინა მორჩილებენ მამასა სულიერსა, ეგვეითართა ეშმაკნი ოდენ ჰბრძვანან, ხოლო რომელნი კრებულსა შინა იყვენენ, ეგვეითართა ეშმაკნი და კაცნი ეწყვებიან ბრძოლად; და პირველნი იგი სამარადისოდ ხედვითა მოძღურისა მათისადათა უაღრესადცა დაიტევენ მცნებათა მისთა, ხოლო მეორენი იგი ოდესვე მოძღურისა მათისა კიდე-ყოფითა უდებ-ჰყოფენ მცირედ მცნებათა მისთა, გარნა უკუეთუ მოსწრაფენი იყვენენ და მოთმინენი, აღასრულებენ დაკლებულსა მას მორჩილებისა მათისასა მოთმინებითა ჭირთადათა და მიიღებენ გკრგკნსა ორნილად.

117. ყოვლითავე დაცვითა დავიცვნეთ თავნი ჩუენნი, რამეთუ ნავთსაყუდელი, სავსვ ნავებითა, ადვილად შემძლებელ არს შემუსრვად ნავთა მათ, და უფროსად გულისწყრომისა მიერ და კადნიერებისა, ვითარცა ჭიისა მიერ, შემჭამს ფარულად ძელებსა მათსა და განჰყურეტს.

118. დუმილი სრული და უმეცრებად მოვიპოვოთ წინაშე

მოძღურისა ჩუენისა, რამეთუ კაცი მდუმარი შვილი არს სი-
ბრძნისა და მეცნიერებაჲ ჰოვა ფრიადი.

119. ვიხილენ ვიეთნიმე მორჩილებასა შინა, რომელთა
მიიტაცეს სიტყუად პირისაგან მოძღურისა მათისა და უსასო
ვიქმენ მორჩილებისაგან მათისა, რამეთუ ამპარტავანებაჲ
ვიხილე მოპოვნებული მორჩილებისაგან მათისა და არა –
სიმდაბლჳ.

120. ყოვლითა სიფრთხილითა განვიფრთხოთ, და ყოვლი-
თა კრძალულებითა ვეკრძალნეთ, და ყოვლითა გულისწმის-
ყოფითა გულისწმა-ვყოთ, თუ ოდეს ჯერ არს საქმისა პატივ-
ცემაჲ ფუროჲს ლოცვისა, რომელნი-ესე ვიყვნეთ მორჩილე-
ბასა შინა, რამეთუ ესე არა ყოველსა ჟამსა გკლირს ყოფად.

121. ეკრძალე თავსა შენსა, რაჟამს იყო ძმათა თანა, და
ნუ ისწრაფი, რადთამცა აჩუენე, თუ საქმესა რასმე უმეტეს
მათსა ჰყოფ. რამეთუ ორთა ბოროტთა იქმ, უკუეთუ ესე
ჰქმნა: ერთად, რამეთუ ავნებ მათ მაჩუენებლობითა შენი-
თა და მოსწყლავ გულთა მათთა, ხოლო მეორედ, რამეთუ
მოატყუებ თავსა შენსა ამპარტავანებასა უეჭუელად.

122. იყავ მოსწრაფე სულითა და ჳორციითა, ნუ ინებებ
ჩუენებად სხუათა ნუცა სახითა, ნუცა სიტყვითა, და ამასცა
მაშინ იქმოდე, ოდეს დაცხრომილ იყო განკითხვისაგან და
შეურაცხებისა მოყუსისა. უკუეთუ კულა მოსწრაფე ხარ
განკითხვისა მიმართ, იყავ მსგავს ძმათა შენთა და ნუ უჭ-
დები მათ ამპარტავანებით.²⁶

²⁶ შესაკრებელთა შორის მყოფთათჳს იტყვს ამას, ვითარმედ
უკუეთუ მდაბალი იყო, იქმოდე საქმეთა სულიერთა გულსა შინა
შენსა, და ნუცა სიტყვით, ნუცა სახით გამოაჩინებ მას. ხოლო
„საქმესა“ – ლოცვასა იტყვს გონებასა შინა და გლოვასა. უკუეთუ
კულა მაბრალობელ იყო სხუათა, რომელნი უდებად იყვნენ,
მაშა უმჯობეს არს, რადთა არცა გაქუნდენ საქმენი იგი, არცა
აბრალებდენ ძმათა მათ, არამედ რადთა იყო მსგავს მათა, ვიდრელა
ამპარტავან და აღზუავებულ მცირეთა მათ საქმეთა შენთა ზედა.

123. ვიხილე მონაფც გამოუცდელი, იქადოდა წინაშე კაცთა სიკეთესა მოძღურისა თვისისასა და ჰგონებდა, თუ ამითმცა მიიღო ქებაჲ. და მოიგო უფროსად შეურაცხებაჲ, რამეთუ ყოველთა ჰრქუეს მას: „და ვითარ ხემან კეთილმან გამოიღო რტოჲ უნაყოფოჲ?“

124. არა-თუ რაჟამს მამისაგან ჩუენისა თავს-ვიდებდეთ კდემასა და შეურაცხებასა, მაშინ მოთმინე ვინოდნეთ, არა-მედ – რაჟამს ყოველთა კაცთა მიერ თავს-ვიდებდეთ, რამეთუ მამისაგან ჩუენისა გურცხუენისცა და თანამდებადცა გუაც მოთმინებაჲ.

125. სუემდი წადიერებით კდემასა, ვითარცა წყალსა ცხოველსა ყოვლისაგანვე კაცისა, რომელსა ენებოს შესუ-მად შენდა წამალი იგი განმნმედელი ბილნებათაჲ. და მაშინ გამობრწყინდეს სიღრმშ სინმიდისაჲ სულსა შენსა, და ნათელი ღმრთისაჲ არა მოაკლდეს გულსა შენსა.

126. ნუვინ იქადის თავით თკსით, რაჟამს იხილოს სიმრავლშ ძმათაჲ განსუენებულად მსახურებასა ზედა მისსა, რამეთუ მპარავთა გარეშეუცავთ ჩუენ და ისწრაფიან წარწყმედად შრომათა და მოსწრაფებათა ჩუენტა.

127. ჳსენებით მოიჯსენებდ, რომელმან-იგი თქუა, ვითარმედ: „რაჟამს ჰქმნეთ ყოველი ბრძანებული თქუენდა, მაშინ თქუთ, ვითარმედ მონანი ვართ უჯმარნი, რომელი თანაგუედვა ყოფად, ვყავთ“ (ლუკ. 17,10), ხოლო საშჯელი შრომათა ჩუენტაჲ ჟამსა განსლვისა სოფლით გუეუწყოს.

128. მონასტერი ცაჲ არს ქუეყანასა ზედა, ამისთვის ერეთ ვყვნეთ გულნი ჩუენნი, ვითარცა ანგელოზნი, რომელნი ჰმსახურებენ უფალსა.

129. ოდესმე გულნი ამას ცასა შინა მყოფთანი იქმნებიან, ვითარცა ქვანი, და ოდესმე კუალად ღმობიერებითა ნუგეშინის-იცემებიან, რადთა ამპარტავანებასაცა განერნენ და შრომათაცა მათთა ნუგეშინის-ეცეს ცრემლთა მიერ.

130. ცეცხლმან მცირემან მოალბის ცკლი და შეურაცხე-

ბამან მცირემან მრავალგზის ყოველივე სიფიცხს და ულმო-ბელობად გულისაჲ მეყსა შინა მოალბის, და აღწოცის, და და-ატკობის.

131. ვიხილენ ოდესმე ორნი, რომელნი მალვით იმსტო-არობდეს და ისმენდეს სულთქუმათა და შრომათა მოღუა-ნეთასა, არამედ ერთი იგი ამისთვის იქმოდა ამას, რადთა ემს-გავსოს მას, ხოლო მეორე – რადთა ოდეს ჟამი პოოს, ეკიცხ-ვიდეს, და გამოაცხადოს იგი წინაშე მისსა, და მუშაკი იგი ღმრთისაჲ კეთილისა მისგან საქმისა დააბრკოლოს.

132. ნუ იქმნები მდუმარე პირუტყუებრ, სადა-იგი არა ჯერ იყოს დუმილი, და მოატყუებდე სხუათა შფოთსა და განმწარებასა, და ნუმცა ჰგვანობ სახითა და სლვითა, რა-ჟამს გიბრძანებდენ სწრაფასა, უკუეთუ არა, მაშა ცოფთა და უგუნურთა უძკრეს-ქმნულ ხარ.

133. ვიხილენ ესევითარნი, ვითარცა იტყვს იობ, სულნი აღვსებულნი სალმოობითა და დაწსნილობითა თვსითა და მრავალგზის ნებსითცა იჩემებდიან. და დამიკვრდა, ვითარ მრავალღონე არს უკეთურებაჲ და მრავალფერ.

134. რომელი კრებულსა შინა იყოს, ვერ შემძლებელ არს ესრეთ შეძინებად გალობისაგან, ვითარ შეიძენს ლოცვისა-გან თვსაგან, რომელსა აღასრულებდეს სენაკსა შინა თვსსა. რამეთუ შრომაჲცა უმეტესი აქუს ლოცვასა, ვიდრელა გა-ლობასა.

135. ებრძოდე დაუცადებელად შენდავე შემოკრებად გონებისა განბნეულისა და ნუ სასონარკუეთილ ხარ, დალა-ცათუ ფრიად მიმოიტაცებოდის გონებაჲ, რამეთუ ღმერთი არა ეძიებს მორჩილებასა შინა მყოფთაგან ლოცვასა ნარუ-ტაცებელითა გონებითა.

136. ნუ მწუხარე იქმნები, რაჟამს მიიტაცოს გონებაჲ შენი, არამედ გიხაროდენ, რაჟამს მოაქციო იგი შენდავე, რა-მეთუ ანგელობთაჲ ოდენ არს სრულიად ნარუტყუენველო-ბაჲ.

137. რომელსა დაურწმუნებია თავისა თვისისადა არა გან-
შორებად ადგილისა მისგან მოღუანებისა თვისისა ვიდრე
უკუანადსკნელად დღედმდე მისა, დალაცათუ შეემთხვოს მას
ათასგზის სიკუდილი სულისა და ჳორცთაჲ, არა შეემთხვოს
მას ადვილად ესევეთარი რაჲმე, რამეთუ მარადის დაცემათა
და დაბრკოლებათა მიზეზ ორგულებად გულისაჲ და ურწმუ-
ნობად ადგილისაჲ იქმნების.

138. რომელინი მოსწრაფე არიან ადგილითი-ადგილად
მიმოსლვასა, ეგევეთარნი ყოველსავე ზედა გამოუცდელ
არიან, რამეთუ არარად იქმს ესრეთ უნაყოფობასა, ვითარ
უთმინობად.

139. უკუეთუ უცნაურსა სამკურნალოსა მიხვდე, ემს-
გავსე მოგზაურსა და ფარულად გამოცადე ყოველივე საქმც
მუნ მყოფი. და რაჟამს შეატყუა ჳელოანთაგანცა და მსა-
ხურთაგანცა სარგებელი სენთა შენთაჲ და წყლულებათა
მათ სულისათაჲ, მაშინ წარმოდეგ და განყიდე თავი შენი
ოქროდ სიმდაბლისა და ქარტითა მორჩილებისაჲთა და წე-
რილითა მსახურებისაჲთა და მოწამებითა ანგელოზთაჲთა.

140. განხეთქით განხეთქე მას ჟამსა ჳელისწერილი იგი
ნებისა შენისაჲ, რომელი-იგი უკუნაქცევს და დაჳსნის სა-
სყიდელსა მას, რომლითა მოგიყიდა ქრისტემან უფალმან.

141. საფლავ შენდა იყავნ პირველ დაფლვისა ადგილი,
რომელსა შინა დაემკვდრო. რამეთუ არავინ გამოვალს
საფლავისაგან პირველ ყოველთა აღდგომისა, და უკუეთუმ-
ცა ვიეთნიმე გამოვიდეს, იხილე, რამეთუ მოკუდეს, რომ-
ლისათჳს ვევედრნეთ უფალსა, რაჲთა არა მოინიოს ესე ჩუენ
ზედა.

142. რაჟამს საქმენი მსახურებისანი მძიმე იყვნენ, მაშინ
უდებნი ლოცვასა აღირჩევენ, და ოდეს მსახურებანი სუბუქ
იყვნენ, მაშინ ივლტიან იგინი ლოცვისაგან, ვითარცა ცეცხ-
ლისაგან.

143. არს რომელი იქმნ საქმესა რასმე და თხოისათჳს და

განსუენებისა სხვსა ძმისა დაუტევის იგი, და სხუამან მცონარებითა თვსითა დაუტევის, და სხუამან არა დაუტევის ამპარტავანებითა თვსითა, და სხუამან არა დაუტევის მოსწრაფებისა და გულსმოდგინებისა მისისაგან.

144. უკუეთუ მიხუედ ადგილსა რომელსამე და გამოუნულილველად აღიტაცე და შეხუედ მუნ და ჰყავ აღთქუმად, და მერმე ჰხედავ მას შინა საქმეთა წარმწყმედელთა სულისათა და უკურნებელთა, ნუ უდებ იქმნები განშორებად მიერ; გარნა გამოცდილი ყოველსავე შინა გამოცდილ არს, ვითარცა-იგი გამოუცდელი ყოველსავე შინა გამოუცდელ არს.

145. ძკრისზრახვამან და ენოვნებამან მრავალნი განშორებანი ქმნნა სოფელსა შინა, ხოლო ნაყროვანებამან კრებულსა შორის ძმათასა მრავალნი დაცემანი და შეურაცხებანი ქმნნა.

146. უკუეთუ მუცელსა შენსა ეუფლო, ყოველსავე ადგილსა ჯდომისა შენისასა უვნებელობად ჰპოო; ხოლო ვიდრემდის იგი უფლებდეს შენ ზედა, თვნიერ საფლავისა, სადაცა მიხვდე, ყოველთაგან ჭირი ჰპოო.

147. უფალი განანათლებს თუალთა მორჩილებასა შინა მყოფთასა ხედვად სათნოებასა მოძღურისათა; და კუალად, ეშმაკი დააბნელებს თუალთა ურჩთასა ხედვად ნაკლულევანებასა მოძღურისასა, რამეთუ ესევითარი ხედვად ჭეშმარიტად სიბრმე არს.

148. კეთილი სახც სიმდაბლისა და მორჩილებისა არს, ჭ, ძმანო, ვეცხლწყალი, რომელი-იგი ყოველსავე ქუეშე გორავნ და ყოვლისაგანვე ბინისა ეგის შეუხებელად.

149. მოსწრაფენი ეკრძალებოდედ თავთა თვსთა, რადთა არა განიკითხვიდენ უდებთა და უმეტეს მათსა დაისაჯენენ, რამეთუ ვითარ ვჰგონებ, ამისთვის იქმნა ლოთ მართალ, რამეთუ შორის ესევითართა კაცთაჲსა დამკვდრებულ იყო და არასადა გამოჩინებულ არს, თუ განიკითხვიდა მათ.

150. ყოველსავე ჟამსა, და უფროდსად, ჟამსა ლოცვისასა მოვიგოთ დუმილი და მყუდროებად, რამეთუ ეშმაკნი ისწრაფიან განწყუნად ლოცვისა შფოთებითა.

151. რომელი ჰმსახურებდეს მსახურებათა მორჩილებითა, იგი ჯორცითა დგას წინაშე კაცთა, ხოლო გონებითა ლოცვისა მიერ ჰრეკს კართა ცისასა.

152. გინებად და ყუედრებად და მსგავსი ამათი სულსა შინა მორჩილისასა იქმნების მიმსგავსებულ სიმწარესა აფსინდისასა; ხოლო ქებანი და პატივნი თაფლის სახედ ტკბილ არიან სულსა შინა გემოთმოყუარისასა. ან უკუე გულისჯამა-ვეოთ ბუნებად ამათ ორთავე, ვითარ აფსინდი განმმედელი არს ნავლისა და თელგმისად გუამისაგან, ხოლო თაფლი აღმაორძინებელი და განმამრავლებელი არს ნავლისად.

153. ჯერ არს ჩუენდა, რადთა მივენდვინეთ უზრუნველად მათ, რომელთა შეინყნარეს ზრუნვად ჩუენი უფლისათკს და გურნმენეს მათი, დაღათუ ვჰგონებდეთ, ვითარმედ სავენებელსა რასმე სულისა ჩუენისასა იტყვნ, რამეთუ მაშინ გამოიცდების მათდა მიმართ სარწმუნოებად ჩუენი, ვითარცა ბრძმედსა შინა სიმდაბლისასა.

154. ესე არს სასწაული სარწმუნოებისა ჭემმარიტისად, რაჟამს ვხედვიდეთ მოძღურისაგან საქმეთა, რომელთა ჩუენ არა ვესევდით, არცა მოველოდით, და ამასცა ზედა დაუბრკოლებლად ვმორჩილებდეთ მას.

155. მორჩილებისაგან – სიმდაბლჳ, ვითარცა პირველ ვთქუთ, და სიმდაბლისაგან – განკითხვად, ვითარცა თქუა დიდმან კასიანე განკითხვისა თავსა შინა, და განკითხვისაგან – დაფარულთა ცნობად, და დაფარულთა ცნობისაგან – წინადსწარცნობად მომავალთა საქმეთად, და ვინ არა რბიოდეს ესევეთარსა ამას კეთილსა მორჩილებისა სარბიელსა, რომლისა წინაშე არიან ესოდენნი კეთილთა სიმრავლენი.

156. ამისთკს იტყოდა დიდი იგი მგალობელი, ვითარმედ:

„განუმზადე სიტკობებითა შენითა გლახაკსა მას მორჩილსა, ღმერთო, მოსლვაჲ შენი გულად მისსა“ (შდრ. ფსალმ. 67,11).

157. ნუ დაივიწყებ ყოველთა დღეთა ცხორებისა შენისათა მოღუანესა მას დიდსა, რომელსა ათრვამეტსა წელსა არა ესმა მოძღურისაგან ჯორციელითა სასმენელითა, თუ: „ცხონდი“, ხოლო შინაგანთა მათ ყურთა მარადღე ესმოდა უფლისაგან არა-თუ „ცხონდი“, რამეთუ ესე სიტყუაჲ არს ლოცვისაჲ და უცნაური, არამედ ესრეთ ესმოდა, ვითარმედ: „სცხონდი“, რომელი-ესე განჩინებულ არს და მტკიცე.

158. აცთუნნეს თავნი თჳსნი ვიეთმე მორჩილებასა შინა მყოფთა, რამეთუ შეატყუეს სილბოსა მოძღურისა მათისასა და ეძიებდეს მისგან საქმეთა, რომელნი ნებისაებრ მათისა იყვნეს. და ნებასა მათსა მიუშუის მოძღუარმან და არა დააყენნის საქმისა მისგან, რომელსა ითხოვდიან. ხოლო იგინი ჰგონებდიან, ვითარმედ სიტყუსათჳს მოძღურისა იქმან მას. არამედ გულსავე იყენედ ესე ვითარნი, რომელ გვრგვნისა მისგან მორჩილებისა სრულიად დაცემულ არიან, რამეთუ მორჩილებაჲ უცხოებაჲ არს ორგულებისა და ნებათა აღსრულებისაჲ.

159. არს კაცი, რომელმან მიიღის ბრძანებაჲ მოძღურისაგან და ცნის ნებაჲ მისი, ვითარმედ არა განსუენებულ არს ქმნასა მის საქმისასა და არა ქმნის იგი; და არს სხუაჲ, რომელმან ცნის, თუ არა არს განსუენებაჲ მისი მას ზედა და შეუორგულებლად დაჰმორჩილდის და ქმნის სიტყუაჲ მისი. საძიებელ არს, თუ რომელმან ამათგანმან უმჯობესად ქმნა?

160. ესე შეუძლებელ არს, თუმცა ეშმაკი ნებასა თჳსსა წინააღუდგებოდა, და ესე გულისჯმა-ყავ მათგან, რომელნი უდებებით იყოფებიან და სხენან ერთსა ადგილსა სადა-ყუდებულოსა, გინა-თუ კრებულსა აღუძრველად.

161. იყავნ ჩუენდა ადგილთაგან ჩუენთა წარსლვისა ბრძოლად სასწაულ ჩუენისა მას შინა წარმართებისა, რა-

მეთუ უკუეთუმცა არა ხედვიდა მტერი, თუ ვჰბრძავთ მას, რადმცა გუბრძოდა ჩუენ?

162. არა ჯერ არს ჩემდა დაფარვად და დუმილი, რომელსა ზედა არა შეჰგავს დუმილი: რამეთუ იოვანე საბაიტელმან, რომელი იყო საბერძნეთით კაცი ღმრთისმოშიში, წმიდად და უბინოდ, გკთხრობდა იგი საქმეთა, რომელთად ჯერ არს სმენად. ხოლო შენ, ზ, წმიდაო, უწყი თვთ, ვითარმედ კაცი ესე ამალღებულ იყო ყოველთა სენთაგან ვნებათადასა და ტყუილისა სიტყუათაგან და ყოვლისა საქმისა უჯეროდას. ესე მითხრობდა, ვითარმედ: „მონასტერსა მისსა ასიას – რამეთუ ასიელი იყო წმიდად იგი – იყო ვინმე ბერიო, ფრიად უდები, არა-თუ მას განვიკითხავ, არამედ რაათა ჭეშმარიტი მიგითხრა.

163. და იყო ბერისა მის თანა მონაფჳ ვინმე ჭაბუკი, სახელით აკაკი, წრფელი ბუნებითა და ბრძენი გონებითა, რომელმან ეგოდენნი ბოროტნი თავს-ისხნა ბერისა მისგან, რომელ მრავალნი სასმენელადცა საკვრველ არიან, რამეთუ არა-თუ ოდენ გინებითა და შეურაცხებითა, არამედ ცემითა და გუემითა მარადლე სტანჯვიდა მას.

164. ხოლო მე ვხედევდ მას მარადლე გუემასა შინა ფრიადსა და ჭირსა მსგავსად მონისა სყიდულისა, და რაჟამს შევემთხვი, ვჰრქუ მას: ‘ძმაო აკაკი! ვითარ გარდაჰვლე დღჳ ესე?’ და ოდესმე მიჩუენის თუალი მისი განსივებული, და ოდესმე ქედი მისი დაბძარული, გინა-თუ თავი მისი დაჰებული. ხოლო მე უწყოდე, ვითარმედ მუშაკი არს სათნოებისად კეთილი და ვარქუ: ‘საყუარელო, მოთმინე იქმენ და სულგრძელ, რამეთუ სარგებელ-გეყოს’.

165. ხოლო მან დაყო ბერისა მის თანა, რომელსა არა აქუნდა წყალობად, ცხრად წელი. და ამისა შემდგომად გარდაიცვალა ძმა იგი აკაკი და მივიდა უფლისა და დაჰმარხეს იგი სამარხოსა მამათასა. ხოლო შემდგომად ხუთისა დღისა წარვიდა მოძღუარი იგი აკაკისა ბერისა ვისამე დიდისა,

რომელი იყო მასვე ადგილსა, და ჰრქუა მას: ‘მამაო, ძმაო აკაკი გარდაიცვალაო’. და ესმა რაჲ ესე ბერსა მას, ჰრქუა: ‘გრწმენინ, ბერო, არა მრწამს, თუმცა იგი მომკუდარიყო’.

166. ჰრქუა მას მოძღუარმან აკაკისმან: ‘მოვედ და იხილე’. აღდგა ბერი იგი და წარვიდა მის თანა. და ვითარ ორნივე მიიწინეს საფლავსა მისსა, ჳმა-უყო წმიდამან მან ბერმან, ვითარცა ცხოველსა, რომელი ჭეშმარიტად შემდგომად სიკუდილისაცა ცხოველ იყო, და ჰრქუა მას: ‘ძმაო აკაკი, მოჰკუედა?’ ხოლო მონაფემან მან მორჩილმან აჩუენა მორჩილებად თვისი შემდგომად სიკუდილისაცა, ჳმა-უყო და ჰრქუა ბერსა მას: ‘და ვითარ შესაძლებელ არს, მამაო, სიკუდილი მორჩილისაჲ?!’

167. ხოლო ესმა რაჲ ესე მოძღუარსა აკაკისსა, დავარდა პირსა ზედა თვისსა დიდითა ტირილითა და ევედრებოდა მამასახლისსა მონასტრისასა შენებად სენაკი მახლობელად სამარხოვსა მის და მუნ აღასრულნა მიერთგან დღენი მისნი სინმიდით და მარადის სიმდაბლით ეტყოდა მამათა, ვითარმედ კაცისკვჲად მიქმნიეს“.

168. ხოლო მე ვჰგონებ, მამაო იოვანე, ვითარმედ თვთ ესე დიდი იოვანე იყო, რომელმან უწოდა მკუდარსა და სიტყუა-უგო მას მკუდარმან, რამეთუ იგი მითხრობდა ჰამბავსა სხუასაცა და გარდასწამებდა სხუასა, არამედ თვთ იგი იყო საქმისა მის მოქმედი, ვითარცა უკუანაღსკნელ მეუწყა ჭეშმარიტად.

169. და იტყოდა, ვითარმედ: „იყო მასვე მონასტერსა ასიას შინა მონაფჳ ერთი მონაზონისა ვისამე მშჳდისაჲ ფრიად და სახიერისა და მყუდროვსაჲ. და იხილა რაჲ მონაფემან მან თავი თვისი, ვითარმედ პატივ-იცემებოდა და შეურაცხ იქმნებოდა ბერისა მის მიერ,²⁷ განიზრახა კეთილი განზრახ-

²⁷ ამას იტყვს, ვითარმედ პატივ-იცემებოდა ჳორციელად და შეურაცხ იქმნებოდა სულიერად, რამეთუ არა ზრუნვიდა სულისა მისისათჳს.

ვად, რომელი მრავალთათვის საცთურ არს, და ევედრა ბერსა და ითხოვა განტევებად. რამეთუ იყო სხუადცა მონაფჴ, და ამისთვის არა ფრიად შესანუხებელ იყო საქმჴ იგი. და განვიდა უკუე მიერ, და აღილო წიგნი მოძღურისაგან, და მივიდა მონასტერსა ერთსა ქუეყანასა პონტოხსასა.

170. და პირველსავე ღამესა, შე-რად-ვიდა მონასტრად, იხილა ჩუენებასა შინა ღამისასა თავი თჴსი, ვითარმედ იჴამრებოდა კაცთა ვიეთგანმე, და შემდგომად ჴამრისა მის საშინელისა, იხილა თავი თჴსი, რამეთუ იყო მას ზედა დაშთომილი ვალისად ასი ლიტრად ოქროდ. და ვითარცა განიღჴა ძილისაგან, განიზრახვიდა ხილვისა მისთვის და ჰრქუა თავსა თჴსსა: ‘ჴ, სანყალობელო ანტიოხოზ – რამეთუ ესრეთ ეწოდებოდაო – ფრიადლა ზედა-გუაც ვალისა ჩუენისად’.

171. და ვითარცა დაყო მას მონასტერსა შინა სამი წელი დიდითა მორჩილებითა (რამეთუ ფრიად შეურაცხად ექცეოდეს ყოველნი იგი ძმანი და აჭირვებდეს, ვითარცა უცხო-სა; და არა იყო მას მონასტერსა შინა უცხოთ თჴნიერ მისსა), იხილა კუალად ჩუენებასა შინა ღამისასა, ვითარმედ კაცმან ვინმე მისცა ჴელითწერილი შენდობისად ათისა ლიტრისად ვალისა მისგან.

172. და ვითარცა განიღჴა, გულისჴმა-ყო რად-იგი იხილა და ჰრქუა თავსა თჴსსა: ვიდრე მოაქამდე ათილა ლიტრად გარდამიწდიეს, მაშა ოდესმე გარდაჴდად-მიც სხუად იგი დაშთომილი. და ეტყუნ თავსა თჴსსა: ‘ჴ, სანყალობელო ანტიოხოზ, გჴღირს შრომად და ყუედრებად უმეტესი’. და მიერთგან იჩემებდა სისულელესა და მსახურებისაგან არა დასცხრებოდა. და ვითარცა ხედვიდეს მამანი იგი, რომელთა არა აქუნდა წყალობად, ეგევითარსა მას მორჩილებასა შინა, ყოველნივე მას უბრძანებდეს ყოველსა საქმესა მონასტრისასა, და იგი იქმოდა მდუმრად.

173. და ვითარ დაადგრა ეგევითარსა სახესა შინა ათ-

ცამეტ წელ, იგივე კაცნი იხილნა, რომელნი ჰამრობდეს პირველ ჩუენებასა შინა, და აჰა, კულადცა მოუჴდეს, და ჴელითწერილი დაუნერეს განტევებად ყოვლისა მის ვალისად; და ესრეთ იტყოდაო, ვითარმედ: ‘რაოდენგზისცა შემანუხიან მყოფთა მის მონასტრისათა, მოვიჴსენი ვალი იგი თანამდები ჩემი და მოვითმენდი სიმჴნით’“.

174. ესე ყოველი ყოვლადბრძენმან მან იოვანე მითხრა, მამაო იოვანე, ვითარცა სხჴსა მაგიერ. ამისთჴსცა თავსა თჴსსა ანტიოხოზ უწოდა, არამედ თჴთ იგი იყო, რომელმან განხეთქა ჴელითწერილი იგი მოთმინებითა ახოვნად.

175. ვისმინოთ კულადცა, ვითარ-იგი გულისჴმის-ყოფად მოიგო მან მორჩილებისა მის მიერ, რამეთუ ჯდა რად იგი წმიდისა საბაჲს ლავრასა შინა, მოუჴდეს მას სამნი მონაზონნი ჭაბუკნი და ენება მისდა დამონფებაჲ. ხოლო მან შეიწყნარნა იგინი სიხარულით და განუსუენა მათ შრომისა მისგან გზისა მათისა. და შემდგომად სამისა დღისა ჰრქუა მათ ბერმან: „ჭემმარიტსა გეტყჴ თქუენ, ძმანო, მე კაცი ვარ უძღური, და ვიძღვევი სიძვისაგან, და ვერ შემძღებელ ვარ შეწყნარებად თქუენგანისა ერთისაცა“.

176. ხოლო იგინი არავე დაბრკოლდეს, რამეთუ უწყოდეს საქმე ბერისად, თუ ვითარ იყო. და ვითარცა ფრიად ევედრნეს და არა შეიწყნარნა იგინი ბერმან, მაშინ შეუვრდეს ფერჴთა მისთა და ევედრებოდეს მას, რადთა ასწაოს მათ, ვითარ იყვნენ, ანუ სადა შეჴგავს დაჯდომად მათი. და შეატყუა ბერმან, ვითარმედ სარწმუნოებით და მორჩილებით შეიწყნარებენ. მაშინ ჰრქუა ერთსა მათგანსა, ვითარმედ: „უფალსა ჰნებაჴს შენი, შვილო, რადთა დაშჯდე ერთსა ადგილსა დაყუდებით, მორჩილებით მამისა ერთისა თანა“. და ჰრქუა მეორესა მას: „წარვედ, ძმაო და განყიდე ნებაჲ შენი და მიეცე იგი ღმერთსა და აღიღე ჴუარი შენი და მოითმენდი შორის კრებულსა ძმათასა და საუნჯე დიდძალი გედვას ცათა შინა“.

177. ჰრქუა მესამესაცა: „მოიგე შენ განუშორებელად შენგან, ვითარცა ფშვნვად შენი, სიტყუად იგი, რომელსა იტყვს უფალი, ვითარმედ: ‘რომელმან მოითმინოს სრულიად, იგი ცხონდეს’ (მათ. 10,22), და წარვედ და მოიძიე, და თუ შესაძლებელ იყოს, ნუ დაუტეობ ბუნებასა შინა კაცთასა უფიცხლესსა და უმამხილებელესსა მოძღურისა შენისასა. და დაადგერ მის თანა, და სუემდი მარადლე კდემასა და გინებასა, ვითარცა თაფლსა და სძესა“.

178. ხოლო ძმამან მან ჰრქუა დიდსა იოვანეს: „და უკუეთუ კაცი იგი უდები იყოს, რად ვყო, მამაო?“ ჰრქუა მას ბერმან: „დაღაცათუ სიძვასა შინა იხილო იგი, ნუ განეშორები მას, არამედ ეტყოდე თავსა თვსსა: მოყუასო, რომლისათვსცა მოხუედ? მაშინ იხილო ამპარტავანებად განშორებული შენგან და გულფიცხელობად უჩინო-ქმნული“.

179. ვილუანოთ ყოვლითა ძალითა, რომელთა-ესე გუნებავს მოშიშებად უფლისაგან, რადთა არა მოვიპოვოთ ადგილსა მას სათნოებათა მოსაგებელსა უფროდსად უკეთურებად და სიბოროტვ, და მანქანებად და ზაკულებად და გულისწყრომად, რამეთუ იქმნების ესე, და არა საკვრველ არს, რამეთუ ვიდრემდის კაცი მუშაკი იყოს ქუეყანისამოქმედი ანუ მენავვ, არად შეჰრაცხიან იგი მტერთა მეფისათა, არცა აღიჭურნიან მის ზედა; ხოლო რაჟამს იხილიან, ვითარმედ ბეჭედი მიილო და წრმალი აღილო და ფარი და ლახუარი, მაშინ კბილ-ღრჭენით მოინიანიან მის ზედა, და უნებნ, რადთამცა მოკლეს იგი. ამისთვის გკღირს, რადთა ფრთხილ და მღვდარე ვიყვენეთ და არა დავიძინოთ.

180. ვიხილენ ყრმანი უმანკონი და კეთილნი, რომელნი მივიდეს სასწავლოდ, რადთამცა ისწავეს სიბრძნვ და სწავლულებად და სარგებელ-ეყომცა, ხოლო ვერად შეიძინეს მუნ, გარნა მანქანებად და უკეთურებად და სიგუესვ სხუათა თანა აღრვეითა. რომელსა აქუს გონებად, გულისვმა-ყავნ.

181. რომელნი ჳელოვნებასა ისწავლიან, შეუძლებელ

არს, თუმცა არა დღითი-დღედ წარმატებოდეს მას შინა, არამედ რომელნიმე სცნობენ წარმატებასა მას, და რომელნიმე განგებულებით უმეცარ მისა არიან.

182. ვაჭარმან ველოანმან ყოველთა მწუხრთა აღრაცხის შეძინებული მის დღისად, ანუ დაჭირვებული, ხოლო ვერ შემძლებელ არს ამისა ცნობად, უკუეთუ არა ყოველსა ჟამსა დასწერდეს და ესრეთ დაისწავლიდეს სარგებელსა მას ვაჭრობისასა. ეგრეთვე უკუე ჩუენ გკლირს ქმნად, რამეთუ მარადლე გამოიძიება თავისა თვისსად განანათლებს გონებასა.²⁸

183. რაჟამს იკდიმებოდის ანუ იყუედრებოდის უგუნური და ელმოდის, მაშინ ანუ სიტყვს-გებად იწყებს, ანუ ადრე მუჭლთა მოიდრეკს, არა-თუ სიმდაბლისათვის, არამედ რად-თამცა კდემად იგი დააცხრო.

184. უკუეთუ იცემებოდი მოძღურისაგან, დუმენ და თავს-იდებდ წამალთა მათ სულისათა, და უფროდსლა მნათობთა სინმიდისათა.

185. რაჟამს დამშუდნეს მკურნალი, მაშინლა შეუფრდი მას, ნუუკუე ჟამსა გულისწყრომისასა არა მიითუალოს სინანულით შევრდომად შენი.

186. რომელნი კრებულსა შინა არიან, ყოვლისავე ვნებისა მიმართ წინააღუდგებოდედ, ხოლო უფროდს ყოვლისა – ნაყროვანებასა და მრისხანებასა, რამეთუ ამათ ვნებათა ერსა შორის ეპოების ნივთი თვისი.

187. მორჩილებასა შინა მყოფთა ეშმაკმან შთაუგდის სურვილი სათნოებათად, რომელთა ვერ შემძლებელ იყვნიან აღსრულებად, და ეგრეთვე დაყუდებულთა მოაგონებნ საქმეთა, რომელნი უჯერო იყვნიან მათ მიერ საქმედ.

²⁸ რომელი მარადლე გამოიძიებდეს თავსა თვისსა და განიკითხვიდეს, და ტკივილით და ზრუნვით იყოს ცხორებად მისი, თუ ვითარ გარდაიჭადა დლე იგი და ღამე, იგი არს კეთილი ვაჭარი საქმეთა თვისთად.

188. გამოაცხადენ გონებანი მონაფეთა გამოუცდელთანი და ჰპოვნენ მათ შორის გულისსიციუანი ცთომილნი: გულისთქუმა დაყუდებისა და მარხვისა ფიცხლისა, ლოცვისა და წარუტაცებელითა გონებითა, სიძულილი ცუდად-დედებისა, და ვსენებისათვს სიკუდილისა დაუფინყებელად, და მარადის ტირილისათვს, და ურისხველობისა სრულისა, დუმილისა ფრიადისა და სინმიდისა სრულისა, რომელნი-ესე განგებულეზით დასაბამსავე არა მოეცნიან. და ამისთვს შესცთეს და ამოდ განვიდეს ვიეთნიმე მორჩილებისაგან, რამეთუ მტერმან არწმუნა ძიებად ამის ყოვლისა პირველ ჟამისა, და ამისთვს ყო ესე მტერმან, ნუჟუჟე დაითმინონ და ჟამსა თვსსა მიიღონ ესე ყოველი.

189. არწმუნებზ მაცთური იგი დაყუდებასა შინა მყოფთა ნატრად მათდა, რომელნი მორჩილებასა შინა არიან, უცხოთმოყუარებასა მათსა და მსახურებასა და სიყუარულსა ძმათასა და სნეულთა მსახურებასა, რაფთა იგინიცა უთმინოებასა შეყარნეს მაცთურმან მან, ვითარცა-იგი პირველნი, და რაფთამცა არა სრულ-ყვეს მოღუანებად იგი და მოთმინებად მათი.

190. მცირედნი იპოებიან ჭეშმარიტად, რომელნი იყოფებიან ჯერისაებზ დაყუდებასა შინა, და მათ ოდენ მოუგიეს საღმრთოდ ნუგეშინისცემად აღსუბუქებად შრომათა და შემნედ ბრძოლათა შინა.

191. ბუნებათაებზ და სახეთა ვნებათა ჩუენთაფსა მორჩილებაფცა მოვიგოთ.

192. უკუეთუ მწურვალებისაგან ჯორცთაფსა იძლევი, იყავზ მოძღუარი შენი მოღუანე და მცირედ ნუგეშინისცემელ საზრდელითა, და არა სასნაულთმოქმედ და შემწყნარებელ მრავალთაფ ტაბლასა ზედა; უკუეთუ კულა ზუაოზისა და ქედფიცხელობისაგან იძლევი, იყავზ მოძღუარიცა შენი ფიცხელ და მიუშუებელ, და ნუ მშუდ და ტკბილ.

193. ნუ ვეძიებთ დაფარულთა მცნობელთა და წინაფს-

წარმეტყუელთა, არამედ ყოვლისა პირველად – მდაბალთა და სენისა ჩუენისა კურნებად მომზავებელთა, ადგილისა-განცა და მოქალაქობისა მათისა.

194. უკუეთუ მოიპოვო გულისსიტყუად ნეტარისა მის კკროზ პირველ მოწსენებულისაჲ, იგიცა კეთილ არს, რაჲთა მარადის ამას იგონებდე, ვითარმედ გამოგცდის წინამძღუარი, და არაოდეს მოგენწყინოს, არცა სულმოკლე იქმნე.

195. რაჟამს განამრავლოს მოძღუარმან შენდა მომართ მხილებაჲ და შეურაცხებაჲ, და სარწმუნოებაჲ და სიყუარული შენი განმრავლდებოდის მისა მიმართ, მაშინ უწყოდე, საყუარელო, ვითარმედ სული წმიდაჲ უხილავად დამკვდრებულ არს სულსა შენსა და ძალი მალლისაჲ გფარავს შენ. არამედ ნუ იქადი, ნუცა გიხარის, რაჟამს ახოვნად თავს-იდებდე შეურაცხებათა, არამედ უფროჲსად იგლოვდ, რამეთუ ღირსი გინებისაჲ საქმჳ ჰქმენ და შეაწუხე სული მოძღურისა შენისაჲ.

196. ნუ გიკვრს, რომელსა-ესე ვიტყვ, რამეთუ მოსე წინაღწარმეტყუელი მენამების მე, რამეთუ უმჯობეს არს, თუ ვინმე ღმერთსა შესცოდოს, ვიდრე მოძღუარსა; რამეთუ უკუეთუ ღმერთი განვარისხოთ, შემძლებელ არს მოძღუარი ჩუენი დაგებად ღმრთისა, ითხოვდეს რაჲ ჩუენთვს; ხოლო უკუეთუ უხუცესი ჩუენი განვარისხოთ, არავინ არს, რომელიმცა ევედრებოდა ჩუენთვს; ხოლო მე ვიტყვ, ვითარმედ ორივე ესე ერთ არს: განრისხებაჲ ღმრთისაჲ და განრისხებაჲ მოძღურისაჲ.

197. განვიფრთხოთ და განვიკითხოთ და გულისწმავყოთ, თუ რაჟამს შესმენილ ვიქმნეთ მამისა მიმართ, ოდეს გკლირს მადლობით და დუმილით მოთმინებად, ანუ ოდეს თანა-გუაც გულსავე-ყოფად მისა. რამეთუ მე ვჰკონებ, თუ ყოველსა, რომელსა ზედა ჩუენი შეურაცხებაჲ იქმნებოდის, დუმილი ჯერ არს, რამეთუ ჟამი არს მაშინ სარგებელისაჲ; ხოლო რომელსა ზედა სხვსა ძმისა ბრალობაჲ იქმნებოდის, მისთვს გულსავე-ვეყოთ საკრველისა მისთვს სიყუარულისა და მშკდობისა.

198. რავდენნიცა განვიდეს მორჩილებისაგან, მათ მიგი-
თხრან სარგებელი მისი, რამეთუ რაჟამს განემორნეს მას,
მაშინლა ცნეს, თუ რომელსა ცასა შინა დგეს პირველ.

199. სული, რომელი უვნებლობასა და ღმერთსა ეძიებ-
დეს, მას ყოველივე დღე, რომელსა შინა არა იგინოს და
შეურაცხ იქმნას, დაჭირვებად შეურაცხიეს იგი.

200. ვითარცა ხენი, ქართა მიერ შერყეულნი, უფროდსად
განიმტკიცებენ ძირთა, ეგრეთვე მორჩილებასა შინა მყოფნი
ძლიერთა და შეურყეველთა სულთა მოიგებენ.

201. რომელიცა დაყუდებასა შინა იყოს და ცნას თვისი
უძლურებად, და მოვიდეს და განყიდოს თავი თვისი მორჩი-
ლებითა, ეგევითარი იგი ბრმაჲ იყო და უშრომელად
ქრისტეს მიმართ აღიხილნა.

202. საყუარელნო, მტკიცედ დეგით! და კუალადცა ვი-
ტყვ: დეგით სრბასა შინა თქუენსა, ძმანო, რომელნი-ეგე ლუ-
ანლსა შინა ხართ! და ისმინეთ, რასა იტყვს თქუენთს ყოვ-
ლადბრძენი იგი,* ვითარმედ: „ვითარცა ოქროჲ ბრძმედსა
შინა, რომელ არს მონასტერი, გამოცადნა იგინი უფალმან,
და ვითარცა საცხოვარნი მრგულიადშესანუველნი შეინყ-
ნარნა იგინი წიალთა თვსთა“ (მდრ. სიბრძ. 3,6), რამეთუ მისი
არს დიდებაჲ და სიმტკიცე უკუნითი-უკუნისამდე. ამინ.

**ესე კიბე არს შესწორებული რიცხვსა მახარებელთაჲსა.
მოლუანწ ეგე, რომელი მდგომარე ხარ ამას ზედა, უშიშად
რბიოდე ცად მიმართ.**

უსწრა ოდესმე საფლავად მისლვასა პეტრეს იოვანე, და
ეგრეთვე აქა დანესებულ არს პირველ სინანულისა მორ-
ჩილებაჲ, რამეთუ, რომელმან-იგი უსწრა საფლავად, მორ-
ჩილებისა სახე არს, ხოლო მეორე იგი – სინანულისაჲ,
რომელმანცა შეინანა უარის-ყოფად ცრემლითა.

* სოლომონისათჳს იტყვს.